

4

SIDITÜ KEGÜR-ÜN ÜLIGER
THE MONGOLIAN TALES
OF
THE BEWITCHED CORPSE
Mongolian Text
of the 1928 Ulan Bator Print

Romanized by
G. Kara

DEBTER

DEB-THER

DEBTELIN

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST

DEBTER

DEB-THER • DEBTELIN

Materials for Central Asiatic and Altaic Studies

DEBTER
DEB-THER • DEBTELIN
Materials for Central Asiatic and Altaic Studies

SIDITÜ KEGÜR-ÜN ÜLIGER
THE MONGOLIAN TALES
OF
THE BEWITCHED CORPSE
Mongolian Text
of the 1928 Ulan Bator Print

Romanized by

G. Kara

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST 1984

A Project of the Research Group for Altaic Studies
of the Hungarian Academy of Sciences

ISBN 963 05 3926 8

© Akadémiai Kiadó, Budapest 1984, G. Kara
Printed in Hungary

This is the Romanized version of the Mongolian Tales of the Bewitched Corpse according to the 1928 Ulan Bator printed Uighur-Mongolian text *Siditü kegür-ün üliger* (reset and re-edited in Kökeqota, 1957). The transcription which I prepared as a student under the guidance of Professor Louis Ligeti was originally published in 1959 as a university text-book (*Mongol szövegek I, Siditü kegür-ün üliger. Az elvarázsolt holttest meséi. Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat, Budapest, III 86 p., lithogr.*) and served as the source material for some literary and folklore researches. The copy of the Ulan Bator print I used belongs to Professor Ligeti's library. Here I amend some of my errors and update the transcription. Pagination given in the text in brackets follows that of the Ulan Bator print. Traditional readings like *bui* (for *büi*), *buyu* (for *büyü*), *buu* (for *bü*), *ču* (also for *čü*), and *kü* (written in fact *ku*) are maintained and readings like *mön*, *mören*, and *öndür* correspond to the later forms (and not to Middle Mong. *mün*, *müren*, *ündür*), but instead of the non-first syllable convention reading only *u* or *ü* for a labial vowel, I tried to utilize the evidence of the earlier monuments and the dialects (as it was done e.g. by Antoine Mostaert in the Written Mongolian forms quoted in his Ordos dictionary), although it would be in vain to think that a uniform transcription could properly reflect the complexity of the underlying dialects of the past (cf. e.g. *ordu* and *ordo*; *silüsün*, Ordos *šölösü*, khalkha *šüls*, etc.).

The text (of the 26 tales framed in the 27th or 0th) with its variety of content and vocabulary still offers a good tool for mastering Written Mongolian and presents a number of questions to be solved for the student of language and literary history, including e.g. the Tibeto-Mongolian oral and written transmission of tales and stories, their diversity of style, their psychology, the "grammar" of their narrative elements, and their connections beyond the Tibeto-Mongolian world and within.

Sayin buyan delgereged nasun qutuı nemeged öljei qutuı orosituıai.

Some bibliographical data:

- C. Damdinsürüng, *Töbed mongγol sidityü kegür-ün üliger*. Tibetan and Mongolian Tales of Vetala. I-II. Ulaanbaatar 1963, 1964.
- C. Damdinsüren, *Töwd mongol enedxeg šidet xüürin ülgerüüd*. In: *Mongolín uran joxiolín toim II*, Ulaanbaatar 1977, pp. 522-559.
- B. Jülg, *Die Märchen des Siddhi-Kûr*. Kalmükischer Text mit deutscher Übersetzung und einem kalmükisch-deutschen Wörterbuch. Leipzig 1866.
- B. Jülg, *Mongolische Märchen-Sammlung*. Innsbruck 1868.
- J. R. Krueger, *Thirteen Kalmyk-Oirat Tales from the Bewitched* Corpse Cycle*. Text, Glossary, Translation. Bloomington 1978. (Reviewed by G. Kara in AOH XXXVIII.)
- L. Lőrincz, *Recherches sur les recueils du "Cadavre ensorcelé" tibéto-mongols*: Budapest Oriental Studies 1, 1969(=AOH XII; 1964, pp. 293-321, XVIII, 1965, pp. 305-337, XX, 1967, pp. 203-238).
- Lőrincz, László, *Mongol népköltészet*. Budapest 1969 (with bibliography).
- A. W. Macdonald, *Matériaux pour l'étude de la littérature populaire tibétaine I-II*. Paris 1967, 1972.
- Ju. Parfionovič, *Igra Vetaly s čelovekom*. Moskva 1969.
- R. A. Stein, *Recherches sur l'épopée et le barde au Tibet*. Paris 1959.
- B. Ja. Vladimirocov, *Volšebnyj mertvec*. Moskva-Petrograd 1923.

Burqan-u uduriyulsun üjögülügßen Naganjun-a jirüken kemekü yadan-a doton-a ariluysan-iyar saba yirtinçüs-i geyigülügçi mayad ünemlekü dumdadu üjel-i üjögülün joqiyaysan degedü mergen tegün-e maytan mörgümüi: tere basa Naganjun-a bayşi tere Sayin Amuyulang-tu qayan qoyar yayiqamsiy tangsuy boluysan-i mergen ba: törölkiten bükün jokiyal-un uliger-i abun keregleküyin oron-dur orosiyluluyad nomlaqui kiged: sonosqui ba ügüleksen-ü tedüyiken-iyer üjögülügßen bolai: tere yerü-yin sidi boluyu: kemen ene arban yurban bölüg-tü üges-ün üli-ger kemebesü

Enedkeg-ün dumdadu ulus-tur anu aq-a degüü doloğan yilviçi bülüge: tegün-eçe qola busu. nigen ber-e-yin yajar-a: qayan-u köbegün aq-a degüü qoyayula bülüge: aq-a anu yilviçi-yin bayşi-aça yilvi-yin ubadis surur-a odbasu yilvi-yin onisun-i ilete ese üjögülbe: öni boluysan-dur degüü inu aq-a-dayan künesün-i kürgeküyin tula: tende irejü qayalyan-u jabsar-iyar üjegßen-dür yilvi-yin endegülküi kürdün-ü onisun-i üjegend saça tegüs medebai: aq-a-dayan künesün-i öggün aq-a-yuyan abuyad balyad-tur-iyar qariju ireküi-dür tende aq-a-dayan ügülerün: yilvi şurbasu ber medege ügei ajuyu: minu qoriyan-dur üjebesü qanusi ügei (2) nige sayin morin bui: çi tegüni kötöljü doloğan yilviçin-ü jüg-tür ülü odun: busu oron-dur odçu qudalduyad ed ayurasun abçu ire kemen ügüleged öber-iyen tere morin-dur qubil-un aq-a anu ügüleksen metü dayan biber doloğan jil-dür yilvi jiyalyabasu ber ese surba: ene minu degüü ene metü yayiqamsiy-tu morin-i oluysan ajuyu: kemen unuju qudaldusu kemen sedkin unubasu yilvi-yin abiyas-iyar jalabasu ülü bolun doloğan yilviçin-ü qayalyan-dur kürbei: tende kürüged dutayabasu yargu busu: yilvi-yin bayşi-aça morin qudalduquy-yi asayusuyai kemen sedkiju bürün: aq-a degüü doloğan yilviçi-yi dayudayad: minu degüü-yin oluysan ene morin-i ta abumu kemebesü: tedeger bükün yilvi-yin morin-i medeged saça: ene metü olan bolbasu bida könggen boluyad yayiqamsiy-tu ülü bolquyin tula: egüni qudalduju abuyad alasuyai kemen sedkiged: yilvi-yin tere morin-u ün-e-yi qudalduqui ker tayalaysan metü ögçü abubai:

tendeçe doloğan yilviçi tere morin-i nigen qara küriyen-dür uyaqad kejiy-e alaqui çay-tur çisun-i

yeke bolyaquy-yin tula usulasuyai (3) kemen kötöl-
 jü aq-a degüü jarim anu qabar-aça barin jarim anu
 köl-eçe barin: segül terigüten-eçe jerge-ber ba-
 riju ülü aldaqu metü bolyaqad: usun-u jaq-a-tur
 kürbesü tere morin sedkirün: minu aq-a ber ese ci-
 daba: edüge eden-ü yar-tur oroju amui: edüge yam-
 bar amitan-dur qubilbasu bolqu kemen sedkiküyin
 jayur-a usun dotar-a nigen jiyasun ajuyu: tegün-
 dür qubilbai: doloğan yilviçi ber uqar sibayun-
 dur qubilju kögebesü basa tere jiyasun dutayaju
 yar-un yadaju yabutal-a: oytaryui-dur nigen ke-
 gürjigen-e sibayun nisçü odquy-yi üjged tegün-
 dür qubilbasu doloğan yilviçi basa doloğan qar-
 çayai bolun qubilju ayula tal-a ügei neken kögebe-
 sü bariqui-dur oyir-a boluysan-dur örön-e Bede
 neretü çoytu ayula-yin qadayin köndei Amuyulang-
 tu kemekü oron-dur Naganjun-a bayisi sayuysan te-
 gün-ü öbör deger-e sibayun qorxadabai tegün-e do-
 loğan qarçayai ber egüden-ü yadan-a irejü bürün:
 doloğan kümün bolun qubilbai: bayisi sedkirün: ene
 kegürjegen-e sibayun-i doloğan qarçayai kögegsen-
 ü siltayan anu yayun kemen sedkiged: kegürjegen-
 e sibayun çi ene metü ayuju mengdegsen (4) çinu
 yayun kemebesü siltayan-iyen nariqan-a öçiged:
 yadayadu tere doloğula bayisi-yin dergede ireged:
 bayisi-yin eriken-i erikü bögesü tere uçar-tur eri-
 ken-ü ekin-dür qubilju aqu bui: ekin-i aman-dur
 ömgüjü eriked-i yadayisi saçun ög kemen öçibei: do-
 loğan kümün ber irejü bayisi-yin eriken-i eribesü:
 bayisi ber ekin-i aman-dur ömgüged: eriken-i saçun
 öggügsen-iyer: nigen dayun-dur böged qoroqai bolun
 odbai: doloğan kümün doloğan er-e takiy-a bolun
 qubilju: qoroqay-yi nigen dayun-dur idebei: tere
 jayur-a bayisi ekin-i aman-aça yarçaysan-dur kümün
 boluyad tayay bariju doloğan takiy-a-yi alabasu
 ber: doloğan kümün-ü kegür bolun odbai:

bayisi sedkil-iyen masi ülü bayasuyad bi çinu
 yayça amin-i yarçaysan eçüs doloğan kümün ber do-
 royitabai: edüge ene masi sayin busu: kemen jarliy
 bolbasu tere kümün öçirün: biber qayan-u köbegün
 bülüge: bayisi minu amin-i ibegebei: tedeger bükün
 ükübesü bi ber tegün-ü kilinças-i arilyaqu kiged:
 jarliy-un açi-yi qariyulqu-yin tula: ali ügüleg-
 sen-i ilete bütügesügei kemen öçibesü: bayisi ber
 teyin bögesü Serigün (5) oi yeke ükeger-ün oron-
 dur Sidi-tü kegür kemekü çegejin-eçe doroyisi al-

tan-iyar egüdüksen degegsi inu gyu-bar egüdüksen terigün-iyen labay-yin čimeg-iyer čimegsen nigen bui: či qatayujin yabun čidamu čidabasu ele bi ubadis kijü Jambudvib-un kümün bügüde mingyayad nasulaqu masi yeke kereg-tü yerü-yin sidi bülüge: kemen jarliq bolbasu köbegün ber odqu aman abcu minu yabuqui-dur kereg-tü mör kiged üiledkü arɣ-a ba künesün terigüten-i quriyabasu qamuɣ arɣas-i jiyaydaqu ügüleksen metü bütügesügei kemen öci-besü: bayısi ber teyin bögesü mör inu endece nigen ber-e odbasu masi ciqul qabčayai ayuqu jüdekü me-tü tere oron masi yeke ükeger-iyer düğürüksen činu odqui-dur: tede bügüdeger bosun irejü: tere yekes ükeger-tür inu hā-la hā-la süva-hā kemen ungsi: tendece nigen ɣool nöğcigsen-dür üçüken ükeger-nügü-dür hulu hulu süva-hā kemen ungsi: tendece nigen ɣool nöğcigsen-dür olan nilqas-un kegür-tür inu tere gün kemen ügülejü sacuydaqui: tegün-ü töb dumda-aca tere Sidityü kegür činayısi dutayaju oduyad: amri-nar-tu modun-i dabajü: tende sayumui: tere uçar-tur (6) ene čayan saran-u süke-ber modun-u ijayur-i oytalqui düri üjegülügen-ü tedüi doroyısi bayuju iremüi: tegün-e jayun kümün baytaqu tere tulum-dur dürüged jayun-i boyoqu eriyen degesün-iyer uyaju barası ügei to-sutu yulir-i idejü egürüged: qatayujin yabuyad: dayun ber ülü yarun: inayısi iregdeküi: či qan ijayur-tu ajuyu: qada-yin köndei Sayin Amuyulang-tu oron egün-dür kürbesü ber Sayin Amuyulang-tu qayan kemen nereyidsügei: kemen ügülejü mör jiyaju ilegebei:

tere qayan ber činayısi oduysan-dur bayısi-yin üjegülüksen mör-ün todqar-nuyud-i arilyan čidaju kürüksen-iyer [sidityü kegür] amri modun-dur daban yarbai: tere modun-u ijayur-tur omorqan ügülerün: bayısi minu Naganjun-a jirüken bui: čayan saran süke minu bui: idejü ülü baraydaqu tosutu yulir minu bui: jayun-i baytaqu tulum bui: jayun-i boyoqu eriyen degesü minu bui: biber Sayin Amuyulang-tu bui: köndei kegür či bayumu-uu esebesü modun-i oytalumui bi kemen ügüleksen-dür: modun-i buu oytaltuyai bi bayuju odsu kemen iregsen-dür tulum dotor-a dürüged degesün-iyer boyuju tosutu (7) yulir idejü aru-dayan egürčü iregsen-dür: jayur-a olan qonoysan-dur Sidityü kegür ügülerün:

erte çay-tur nigen yeke balyad-un oron-dur bayan-u köbegün: emçi-yin köbegün: sirçi-yin köbegün: jiruçayıçı-yin köbegün: çilayuçi-yin köbegün: moduçi-yin köbegün jirçuyula bülüge: eçige eke-degen eregejü nigen busu oron-dur yarçu odbai: tendeçe yool-un aday-tur kürüged: tegün-dür kümün büri amin modun qadquyad: yool büri öber-e öber-tejigel-i erin oduy-a jirçuyan jil boluysan-dur egün-dür ayuljay-a kemen etetüldübei: kedber ayuljayad amin modun ebdereküi terigüten bolbasu tegünü qamiy-a oduysan tegüni eriy-e kemen jöbleldün tarqabai:

tendeçe bayan-u köbegün tere nigen yool-dur odbasu yool-un ekin jülge yajar-un jabsar-a nigen üçüken bayising-un egüden-dür kürbesü (8) tende masi ötelügßen ebügen emegen qoyayula ajuyu: köbegün çi qamiy-a-aça irebei: qamiy-a odqu bui kemebesü: bayan-u köbegün ögülerün: bi qola yajar-aça iregßen bui: tejigel-i eriküyin tula ende irelüge kemebesü ebügen emegen ügülerün: köbegün iregßen masi sayin minu nigen ökin öngge kiged jalaYu i-der qotala tegüsüßen üjebesü qanusı ügei nigen bülüge: çi tegün-lüge nököceged minu köbegün ber çi boltuyai kemen ögüleküyin jayur-a tere ökin ber yarçu irebei: köbegün sedkirün: minu eçige eke-eçe ende iregßen sayin: ene ber tngri-ner-ün ökin-eçe ülemji yayiqamsiy-tu ajuyu: egün-ü nökör bolju edüge ende sayusuyai kemen sedkibei: tere ökin ber köbegün ende iregßen masi sayin sayin kemen olan üges asayuju bürün dotor-a oroyad nayadun çenggeldün bayasulcan abai:

tere çay-tur yool-un aday-tur inu nigen yeke qayan ajuyu: tegün-ü jarudasun jun çay-tur usundur nayadur-a odbasu yool-un ekin-dür aysan bayan-u köbegün-ü ekener-ün bülejeg eldeb erdenis-iyer egüdügßen tere usundur uruscu iregßen-dür tere jarudasun oluyad: ene yeke yayiqamsiy-tu kemen sedkişü qayan-dur baribai: qayan ber ene yool-un (9) ekin-dür ene bülejeg jegügßen nigen yayiqamsiy-tu ekener bui j-e: tegüni minu dergede abcü iretügei kemen ilegebesü: tende oduyad teder jarudasun tere ekener-i üjeced saça yayiqaldun: ene masi üjebesü qanusı ügei nigen ajuyu: kemen ügüleldüged tere ekener-i qayan-u dergede

oduy-a kemen bayan-u köbegün qoyayulan-i abçu ireged qayan-dur kürgebei: tere qayan ber üjged saça: ene ber tngri-ner-ün ökin bui: uridaki minu qatun noqai yaqai metü ajuyu kemen kündüleju qatun bolyabai:

ekener inu qayan-u erke-eçe busu ünen dura anu bayan-u köbegün-dür ajuyu: tegün-i qayan medeged: jarudasun-ıyan jarurun: ene bayan-u köbegün-i ügei bolyatuyai kemen ügülebei: tere metü jarudasu ber bayan-u köbegün-i nayadum-ıyar mören-ü jaq-a-dur abçu oduyad yajar erüju oroyulun nigen kürü çilayun-ıyar daruju alabai: tende-eçe tedeger nököd inu jug jug-eçe amin modun-u dergede qurayad üjebesü: busud ber bürin ajuyu: bayan-u köbegün ügei: amin modun ber qataysan-i üjebai: üjeju bürün tedeger oyun-ıyan ese amuyad (10) tere yool-dur erir-e odbasu ber eriju ese olbai:

jiruqayıci-yin köbegün jiruqai-dayan tegüs medeju tere bayan-u köbegün-i eyimü yajar-un door-a yeke kürü çilayun-ıyar daruju ükükü çay boluysan ajuyu kemen ügülebesü tegün-dür odçu çilayun-i ködelgen ese çidayısan-ıyar bügüdeger ary-a yadaysan-dur çilayuçi-yin köbegün temür aluq-a-ban bariju kürü çilayun-i türbel ügei ebdeged oroju üküdel-i abubai:

tende emci-yin köbegün üküdel-i tejjigeküi em neyilegülju üküdel-ün aman-dur çidquju öggügsen-ıyer bayan-u köbegün gem ügei amidurayad çinaysi inaysi üges-i asayur-un: çı üküküi siltayan yakin üiledbei kemekü terigüten olan asayuysan-dur: tere ber uridaki siltayan-i delgerenggüy-e ügülebei:

tere metü ekener yeke yayiqamsiy edüge bidan qayan-i kerkisügei kemen: abqui arıas-i eyetüldügsen-dür moduçi-yin köbegün modu-bar qan Garudi-yin bey-e door-a-aça deledbesü degegsi odqu degere-eçe deledbesü doroyısi odqu: qabiry-a-aça deledbesü qabiryalan odqui nigen-i egüdüged: tegüni sirçi-yin köbegün eldeb buduı-ıyar masi üjesküleng-tey-e sirdebei:

(11) tegün-ü dotor-a bayan-u köbegün oroyad oytaryui-bar nisçu qayan-u qarsi-yin deger-e qalin irebesü: teden-ü qayan nökör selte ber üjged yayiqamsiy-tu kemen ügüleldün ene metü sibayun urida ese üjgedegsen bülüge: qatun-ıyan

qarsi-yin degere odçu eldeb idegen-i ögtügei kemegsen-dür: qatun ber tegüncilen eldeb idegen-i abçu qarsi-yin deger-e oduysan-dur: tere sibayun ber tende bayubai: modun garudi tegün-ü egüde-ber qatun bayan-u köbegün qoyayula ayuljayad qatun ber bayasan çimaluy-a ayuljaquy-yi ese sedkilüge: edüge ayuljaysan ene metü ridi qubilyan-u garudi-yi kerkiçü egüdbei kemegsen-dür köbegün ber siltayan-i bürin-e ügüleged edüge çi qayan-u qatun bolumuy-uu: odqu bögesü bida qoyayula amaray ülü qayacamui ayul ber ülü bolumui kemegsen-dür: qatun ber masi bayasan urida uçiraysan nökö-ün degedü kemen garudi-yin dotor-a oroyad oytaryui-bar nisün odbai: tere qayan nökö selte ber ai duran-a jokistu tere sibayun-dur idegen-i ögkü-yin tula qatun-ıyan aldabai: edüge oytaryui-bar abçu odbai kemen köser-tür (12) unan yasalulcan qoçorbai:

tende-eçe bayan-u köbegün garudi-yin deger-e deledcü bayulyan nököd-ün dergede kürcü urida öber-ıyen yaruysan-dur nököd ber tusa bütügebeü kemebesü tusa bütügebei kemegsen-dür: yaryaju ir-e kemen ügüleghsen-ıyer: garudi-yin dotor-a-aça tere qatun ber yarcu ireghsen-dür nököd bügüdeger üjebesü qanusi ügei tegün-dür taçiyaldubai: tende-eçe bayan-u köbegün ügülerün: ta bügüdeger nadur tusa kürgebei: minu bey-e-yi ükül-ün oron-aça yaryayad: ene qatun-i abqui aryas-i egüdkebei edüge aci-yi qariyulsuyai bi: bida qoyayula-yi er-em-e bolyan soyurq-a kemen öcibesü: tedüi jiruqayıci-yin köbegün ügülerün: çimayi qamiy-a aysan-ı ese oluysan-dur bi medegsen bülüge: çimadur sitüçü qatun-i olbai: egün-i bi abqu kemegsen-dür: çilayuçi-yin köbegün ügülerün: çi jiruqai-bar medebesü el-e kürü çilayun-u door-a-aça abçu ker çidaqu bui: alug-a-bar ebdeçü abubai: qatun-i bi abqu kemebe: emci-yin köbegün ügülerün: çilayun-ı ebdeçü yaryabasu ber üküdel qatun-i ker abun çidaqu: bi em-üd-ıyer bayan-u köbegün-i (13) emlegsen-ıyer tegün-i bi abqu kemebei: moduçi-yin köbegün ügülerün: ene em-ıyer edegebesü ber qatun-i abqu-dur modun garudi ügei bögesü köbegün qayan-dur çirig-ıyer odqu busu: qarşı-yin dotor-a oron ülü çidamu: qatun-i ker abun çidaqu: bi modun garudi egüdügghsen-ıyer abubai: egün-i bi abqu kemebei: sirçi-yin köbegün ügülerün: çinu tere qubaqai

garudi sibayun-dur yayıqamsıylan qatun ideged ülü öggümü: bi eldeb sayıqan buduy-iyar üjšesküleng-tey-e çimegsen-ü tula tegün-dür sitüjü qatun-i abubai: egün-i bi abqu kemebe: teyin bögesü büğüdeger kereldükü-yin siltayan: ene qatun-i ende a-lay-a kemeldübei kemege-sen-dür: Sayın Amuyulang-tu qayan ai kilis kemen dayun yarba: Sidityü kegür ügülerün: Jayayan-ıyan baraysan qayan-u aman-aca dayun yarbai: sarvan-dur ülü sayumu bi kemejü al-dayulbai: Sidityü kegür-ün üli-ger-eçe bayan-u kö-beğün-ü ekin-ü bölüg:

2

tende-eçe odqu yosun uridaki metü üiledcü bü-rün: Serigün ükeger-ün oi-dur Sidityü kegür-i abur-a kürüged egür-cü ireküi-dür basa kegür ene üli-ger-i ügülerün:

erte uridu nigen yeke balyad-un ulus-tur nigen yeke qayan ajuyu: tegün-ü yool-(14)-un ekin-dür nigen yeke şanda bölüge: luus-un qoyar menekei te-re şanda-yin nüke-yi böglejü tariyacın-dur usun-i ülü ögküi-dür on büri sayın mayui ügei kesiglejü bürün: kümün büri menekey-yin idesin-dür odun aju-yu: tere çay-tur kesig qayan-dur kürbesü: ese od-basu yirtincü-yin jasay kündü-yin tula: arı-a ügei odqu-dur inu qayan köbegün qoyayula-aça öber-e ügei tula: eçi-ge köbegün qoyayula odqui kemen masi yolqoljaqui ucar-tur eçi-ge qayan ügülerün: biber nasujiysan-ıyar beyeben ülü qayiralamu bi odsuyai: çı yirtincü-yin törö-yi nom-un yosuyar nayırayul-tuyai kemen ügülebesü: qan köbegün ügülerün: tngri minu ülü ügülegedkü: eçi-ge qayan ber yirtincü-yin törö-yi nom-un yosuyar jasaju sayuqu kereg: tegün-dür odqui busu: qatun-i abubasu ber kereg-tü kö-beğün bolumuı j-e menekey-yin idesin-dür bi odsu-yai kemen ülü bolun tende-eçe odun toyrıbiysan-dur olan arad ber yasıyudan üdejü qaribai:

tere qayan-u köbegün-lüge üçüken-eçe qanılay-san marday-un nigen köbegün ajuyu: tegün-dür jol-yayad çı ber eçi-ge eke-yügen kündülen amuyulang sayutuıai: biber yirtincü-yin alban kürügsen ba: qayan-u jarlıy-aça (15) ülü dabaqu-yin tula: me-nekey-yin idesin-dür odumuı kemege-sen-e marday-un köbegün masi yeke yasalun uyılaqui ayalıyubar

öçibeı: namayı üçüken-eçe sayitur asarabai: edüge çinu jolıyan-dur bi odsuyai: qan köbegün ülü oduy-daqu kemen öçibesü ese bolju qoyayula qanılan oduy-a kemen şanda-yin jaq-a-dur kürbesü şanda-yin kijayar-a sir-a köke qoyar menekei eyetüldüküy-yi çinglabasu: tere qoyayula ügülerün: ene qan köbegün nökor qoyayula medekü bögesü bida qoyar-un terigün-i tayay-ıyar deleğüged altan menekei namayı qan köbegün jalgiyad: gyu menekei çimayı marday-un köbegün jalgıbasu ele qoyar-un bögeljisün bügüde altan gyu-bar bögeljin yarumui: ene adayın menekei-dür idesi ese ögbesü ber bolqu bui ülü medemüi kemegsen-dür: qayan köbegün amitan bükün-ü dayun-i medeküi tula: qoyayula tayay bariyad: menekey-yin terigün-i çokıju alayad öber-e jalgiysan-ıyar: altan gyu-bar bögeljıgsen-eçe marday-un köbegün ber edüge bida qoyayula menekey-yi ber alabai usun-i ber jalabai: öber-ün oron-dur qarımı kemen öçibesü: qan köbegün ülü bolurun: (16) öber-ün oron-dur qarıbasu ber üküdel kememüi: tegün-eçe busu qola uluş-tur odqui sayin kemen ügüleju dabayan-i daban odcu nigen bel-dür kürüged darasun qudaldıyçı ekener-ün bayising-dur kürün: darasun qudaldıju abuyad altan gyu-bar bögeljin ün-e öggügsen-ıyer ekener ber amtasin dotor-a orayuluyad: darasun-ıyar yeke soytoyaju gyu kiged altan-ıyar bögeljıgüülün abubai: seribesü ber ger-ün yadan-a yaryaysan ajuyu: arı-a üile ügei bolbai kemeju yool-un aday-tur odbasu belçir yajar-un dumda olan keüked çıyulju kereldün abai:

ta yayun-dur kereldümüi kemebesü bida ene belçir yajar-aça daldalaqu nigen üçüken malay-a oluluy-a: egün-i ken abqui kemen ese jokiçabai kemebesü: egün-ıyer yayun kikü bui kemen asayubasu: ken terigün-dür emüsbesü ber tngrı kümün çidkür-tür ülü üjegdemu kemebesü: teyin bögesü ta bügüdeger tere belçir yajar-tur oduyad urulduuyai: següder-ün üçüken malay-a-yi bi qadayalayad ken yarcu irebesü tegün-dür ögsü kemebe: keüked belçir-ün kijayar-a kürüged inaysi urulduysan-dur marday-un köbegün següder-ün malay-a-yi emüsbesü: keüked edüge ende (17) bülüge kemeldüju ese olju uyılaldun odbai:

tende-eçe çinaysi oduysan-dur olan çidküde kereldün ajuyu: yayun-dur kereldümüi kemen asayubasu ene üçüken yutul-dur ese jokiçabai kemebesü: egün-ıyer yayun kimü kemen asayubasu egün-i emüs-

besü ali küseksen oron-dur kürümü kemebe: teyin bögesü ta bügüdeger tere belçir-ün kişayar-aça urulduşu iretügei ken çarbasu tegün-dür çutul-i öggüy-e kemebesü: bügüdeger inayşi urulduşu a-şsan-dur çutul-i ebürleked següder-ün malay-a-yi emüşüksen-iyer çamuy çidküdü edüge ende bülüge ügei kemeldüşü çaribai:

tende-eçe qoyayula çutul-i emüşcü bürün: çayan bolçui çayar-tur kürkü bolçuçai: kemen irügel irügeçü untaçar erte bosçu üjebesü busu ulus-un nigen çayan-u çayar-a modun-u köndeı dotor-a a-bai: tere edür yeke çiyulçan çiyuluyad: emçi Gün-çalm-a emegen oçtarçuy-aça belge orkituçai: ken-ü terigün-dür tusbasu tegün-iyer çayan bolçay-a kemeldüşken-dür emegen-ü belge köndeı modun-u dergede orkibası: kümün bügüdeger ene çayun bui: modun-iyer çayan ülü bolçamu kemebesü basa çarim-ud ügülerün: modun-i ebdeçü üjetügei kemegsen-iyer üjebesü çan köbegün nökor qoyayula çaruşsan-dur (18) tegün-i bügüdeger ese bisireged egün-iyer çayan ülü bolçamu: ene medege ügei açuçu: kemen çoyitu edür bögelçisün-iyer belgedeçü çayan bolçay-a kemen çiyulun çarim-ud inu sün uuyuşsan-iyer tarçabai: çoyitu edür çarim-ud köke öngge-ber bögelçigsen terigüten çergeber bögelçibesü çayan köbegün altan-iyer bögelçiged: ene ulus-un çayan bi boluyı kemebe: mardaç-un köbegün köke çyu-bar bögelçin: ene ulus-un yeke tüsimel bi boluyı kemeçü çayan tüsimel çoyar bolba:

tere ulus urida-yin çayan-u nigen ökin masi üjesküleng-tü: üjebesü çanusı ügei duran-dur çokistu tegün-i çatun bolçabai: çarsi-luç-a oyir-a nigen öndür sayıçan çota açuçu: tere çatun ber edür büri üde-yin çay-tar tere çotan-dur odun açuçu: tüsimel boluşsan mardaç-un köbegün sedkirün: ene çatun çayun-u tula odumu: ene çotan-dur ken aşsan bui kemen sedkiçü nigen edür çatun-u çoyin-a-aça dayan daldalaçui malay-a-ban emüşcü odbası: egüde büri çatun-i talbiçad tegün-iyer çarsi-yin dotor-a kürbesü: tende masi çayuçuy-a çokistu torç-a kiib-üd-ün debisker-e üjesküleng-tey-e torç-a kiib-üd-ün çubçasun-i emüşüged u-giyaçu küçi terigüten-iyer (19) utuyad agaru-bar çal-i sitayaçu sayubası: tere edür tüsimel ber tngri kümün çidküdü-ür ülü üjegdekü tere daldalaçu malay-a-ban emüşcü tür sayubası: oçtarçuy-

-ača masi üjšesküleng-tü nigen sibayun nisčü ire-
küi-dür: tere qatun emün-e-eče uytubasu qarşi-yin
deger-e jögelen čilaşun-u deger-e bayuyad sibayun-
u bey-e dotor-a-ača tngri-yin köbegün Damba-dugar
kemekü: üjeşü qanusi ügei nigen ireged nigen ni-
gen-iyer torş-a kiib-üd-ün olboy debisker-tür sa-
yuşu eldeb ideged-iyer čenggeldün abai: tngri-yin
köbegün ügülerün: edüge emci Günşalm-a-yin qayan
bolşaysan tere nökör cinu yambar bui kemebesü qa-
tun ügülerün: edüge ese uqabai: nigen şalayu nasu-
tu bui: erdem gem inu medegdekü metü ese bolba ke-
mebe: basa qoyitu edür erte irey-e kemeldün qari-
bai: qatun ber ed bükün-i qurişayad qayan-u derge-
de odbai: qoyitu edür uridaki metü oduşsan-dur tü-
simel ber daşan odbai: tere edür tngri-yin köbe-
gün ügülerün: qoyitu edür erte cinu tere nökör-i
üşesügei nigen üçüken sibayun-dur qubilşu iresü
kemebesü: qatun ber tegünčilen boltuyai kemeşü qa-
ribai:

tere edür tüsimel qayan-dur öčirün: ene qota-
-yin dotor-a (20) Damba-dugar kemekü tngri-yin
köbegün üşebesü qanusi ügei üjšesküleng-tü aşuyu
kemen siltayan-i delgerenggüy-e ügüleged: qoyitu
edür erte čimayi üşer-e nigen sibayun-dur qubilşu
iremüi: şal-i sitaşayşu talbi: bi segül-eče barişu
şal-dur orkisuyai: tedüi či ildü-ber alatuyai ke-
mebe: qoyitu edür qayan köbegün qatun-luy-a qantu
şayuqui-dur tngri-yin köbegün sibayun-dur qubilşu
ireged modun-u deger-e şayuşsan-dur: qatun ber ma-
si durasiyan qaraqui čay-tur tüsimel ber daldala-
qui malay-a-ban emüşü genedte sibayun-u segül-
-eče barişad: şal-un dotor-a orkibası: qayan il-
dü-ber čabčın şabduqui-dur qatun şar-ača barişu
ese alayulbasu ber dalabči büğüde-yi tüleşü oş-
tarşui-dur nisün odbai: qatun ber nigülesküi metü
kemen şobaşu odqui-dur tüsimel daşan odbasu uri-
du-yin metü şoblel-i daşusuyad: önide külişebesü
tngri-yin köbegün ese irebei: masi şaşalun oştar-
şui-dur imayta qarabasu eşiy-e boluşsan-dur uri-
daki-ača üjšesküleng ügei nigen sibayun ireşü ba-
yuyad irebesü sorbi şar-a-bar düğürün čisun öşeri
(21) čuburişsan nigen kümün irebesü qatun ber te-
berişü uyilaşsan-dur: edüge ülü uyilaşdaqu tere
činu nökör ber masi şür yeke-tü aşuyu: bi genedte
şal-dur unabai: edüge bey-e tüleşsen-iyer ende
ireşü ülü čidamu kemen qoyayula eyetüldüşü sarayın

nigen-e ayulj̄ay-a kemen bolj̄oyad tngri-yin köbegün oytarγui-dur odbai: qatun ber qayan-i kündülen amu-γulang abai:

tere түsimел бер насуда саују керкију kemen daldalaqu malaγaban emüscü oduγad: nigen süm-e-dür kürcü qayaly-a-bar üjebesü süm-e-yin dotor-a qada-γalaγsan nigen küm'in ebkemel çayasan-dur eljigen-ü bey-e jiruγsan tegün-i delgejü deger-e kölberebesü tedüi eljigen bolju çinaȳsi inaȳsi naγaduγad: basa kölberebesü qadaγalaγçi kümün bolbai: tere çayasan-i burqan-u γar-tur qubçiyulju talbiγad γarçu odbasu: түсимел дотор-а ороју çayasan-i abu-γad uridaki sayin ese kigsen darasun-i qudalduyçi qoyar ekener-ün γajar-tur kürüged: edüge ta qoya-γula sayin kigsen-i açilaqu-yin tula: irelüge kemen qayurçu γurban çin altan ögbesü qoyar em-e ü-güler-ün: ene altan-i (22) qamiγ-a-aça olbai kemebesü: minu ene ebkemel çayasan-dur kölberibesü γaruyu kemebesü teyimü bögesü bida qoyar-i kölberigültügei kemegsen-dür teyin kisügei kemen kölberigülüged qoyar eljigen bolγaju tegün-i qayan-u dergede abcu ireged: egün-i qota-yin kereg-tür si-roi çilayun-i jögetügei kemejü: tere qoyar eljigen-i γurban on-dur jögegsen-iyer daγari γarçu ögeri çisun çuburiγsan-i qayan ber üjejü nigülesüged түсимел-дүр ийен үгүлөрүн: ene eljigen gem-tü bui j-e; teyin busu bögesü eyin ülü üiledkü kemebesü: tegün-i çayasan-dur kölberigülbesü üküküye kürügsen bey-e-dür daγari ögeri çuburiγsan qoyar emegen bolbai kemebesü: Sayin Amuγulang-tu qayan ai nigüleskü meü kemebei: jayayan-iyen baraȳsan qayan-u aman-aça daγun γarbai: sarva-dur ülü sa-γumui bi kemejü oytarγui-dur nisün odbai: Sidityü kegür-ün qauli-aça qan köbegün-ü menekei-yin ide-sin-dür oduγsan qoyaduγar bölüg:

3

basa mör-tür odqui yosun uridaçilan üiledcü kürüged Sidityü kegür-i egürçü iregsen-dür naran urtu-yin tula uyiduγad sayıqan qauli ügüle kemegsen-dür yayun ber ese ügülebei: kegür ögülerün: çiyü ügüle kü bögesü doki: namayi ügüle (23) gekü bögesü gekitügei kemegsen-iyer Sayin Amuγulang-tu gekigsen-dür:

uridu nigen uruu γool-un ekin-dür γayča kümün bülüge: tegün-dür nigen üniy-e-eče anggida aliba ed ügei ajuyu üniyen-i buq-a kögeküi çay kürügsen-dür buğan-i aliba jüg-eče erijü ese olbai: masi jöbalang-tu bolju sedkirün: minu ene üniyen-eče tuylul ese töröbesü toşun ayiray qamiy-a-aça bolqu: bi ber ölöscü umdayascu ükükü ajuyu kemen basa sedkirün: busu aliba arγ-a ügei: bi öber-iyen yabusuyai kemen sedkişü öber-iyen yabubai: tende-eče sar-a büridüged töröküi çay boluysan-dur öber-iyen üniyen-ü dergede odcu egünçe yambar tuylul töröküi bui kemen sedkikü-yin jayur-a bey-e inu kümün-ü bey-e terigün inu üker-ün' dürsü-tü urtu segültü nigen töröbei:

tegün-i üjged eçige inu kilingleşü numu sumun-i barin alan toyurbiysan-dur köbegün ügülerün: eçige minu namayi buu alatuyai açi-yi qariylusuγai kemeşü jölge-tü γajar odcu jölge-yin dumda kürbesü nigen modun-u ijayur-a nigen qar-a kümün-i üjged: Yaruba ber çi ken bui kemegsen-dür Nayçadarbuu bui Yaruba çi qamiy-a oddumui bi ber çimaluy-a (24) nököcesügei kemeşü qoyayula qanilan oduysan-dur: ölöng γajar-a nigen köke kümün-i üjged çi ken bui kemebesü Bagacadarbuu [=Bangçadarbuu] bui bi ber qanilasuyai kemen γurbayula qamtu odcu öndür bolur ayula-yin dumda kürbesü nigen çayan kümün ajuyu: çi ken bui kemebesü bi Şelçadarbuu bui biber qanilasuyai kemen dörbegüle qamtu oduysan-dur nigen yeke qoyosun γool-dur kürbesü tende yayu ber ügei ayula-yin jabsar-tur nigen üçüken bayising бүкүй-yi üjged tegün-ü dotor-a orobasu idegen undayan ba: yadan-a qoriyan-dur qayinuy terigüten-i üjebel: tedeger-ün ejen ber ügei tede бүгүдегер tende sayuyad: edür büri kesigleşü γurban anu göröged-i abalan oduyad: nigen inu ger-iyen sakin bülüge:

nigen edür Nayçadarbuu ger sakin taray-i jayilun miğan-i çinaşu sayuqui-dur qayalyan-i ködelgeged şatun-dur yoyilan qayilan dabaşu iregsen-dür ene ken bui kemen sedkigsen-dür emegen-ü bey-e inu nigen tögen-ü tedüi egürge inu morin-u arγal-un tedüi nigen ireged saca: köbegün çi miq-a çinaysan ajuyu: çi taray kiged miğan-i amsayul kemegsen-dür amsayuri üçüken öggügsen-dür idegen бүгүдегер qoyosun bolbai: tere taray kiged toşun ügei (25) boluysan-dur içegüri-tü bolju sang бүгүде-

-yi ayuudalaŷu üjebesü ber morin-u qoyar tuŷurai oluŷad: tegün-iyer bayising-un ŷadan-a toŷorin deledüged öberün sumun-iyar bayising-i qarbuŷu talbiŷad ŷayubai: tedüi abaçin kürçü ireged ŷayiluy-san taray tosun ba miq-a bügüde qamiŷ-a bui kemebesü Naŷçadarbuu ügülerün: ene edür nigen ŷayun mori-tu kümün ireged bayising-i toŷorin qarbuŷu taray ba miq-a-yi buliŷayad namayi ködelün ŷadatala üldebei: ta ber ŷadan-a odçu iregsen-i üjedkün kemegsen-dür tedeger ŷarçu üjebesü morin-u mörkiged bayising-dur sumun tusuŷsan-i üjebesü ünenaŷuyu kemeldübei:

tegünü qoyitu edür Bangçadarbuu ŷayubasu uridaki metü boluŷsan-dur üker-ün qoyar tuŷurai-bar ŷadan-a deledçü talbiŷad: üker-tü çirig namayi üldebe kemebe: basa tegün-ü qoyitu edür ŷelçadarbuu ŷayuyad uridaki metü boluŷsan-dur laŷusan-u qoyar tuŷurai-bar deledüged ŷayun laŷusa-tan ireged üldebei kemen qudal-iyar ügülebei:

tegün-ü qoyitu edür Yaruba ŷayuŷsan-dur uridaki metü tere emegen ber ireŷü (26) ene edür eyimü nigen kümün aŷuyu kemen taray tosun miqan-aça amsayul kemebesü tere sedkirün: tere ŷurbayula ger ŷakiŷsan-dur ene metü boluŷsan aŷuyu egündür amsayuri ögbesü ber ker bolçu medege ügei kemen sedkiŷü emegen amsayuri ögkü-yin urid çü odçu usun abçu ir-e kemeŷü saba-yin iruyar-i çoyuriŷu ögbesü teŷin kisügei kemen usun abur-a odbai: qoyin-a-aça nüken-iyer qaraŷu üjebesü uridaki tere nigen töge emegen oŷtarŷui-dur kürügŷen-i üjebei: saban-dur usun abçu irebesü çuburin aŷayad basa basa abquy-yin ŷayur-a emegen-ü egürŷen-i ayuudalabasu nigen sirbüsün degesün temür aluq-a temür örölbi büküy-yi üjeced öber-ün mayui degesün modun örölbi modun aluq-a teden-i aralŷin talbiŷai tedüi emegen ireged: ene saban-dur usun abçu bolçu busu edüge çü amsayuriŷ ögteküi: edeger ed bükün minükei bui: bida qoyayula üçüken nayaduy-a kemen emegen Yaruba-yi külibesü tedüi ködelügŷen-iyer degesün keŷeg keŷeg taŷurabai: basa emegen-i sirbüsün degesün-iyer külibesü ber ködelün ŷadabai tedüi emegen ügülerün: (27) edüge çü deyilbei: basa örölbi-ber qabçiiŷu tatabasu eŷe alŷiyabai: qoyin-a emegen-ü ebçigün-i temür örölbi-ber qabçiiŷu tataŷsan-iyar nigen keŷeg miqan taŷuraŷu ireküi-dür yoo-y-a kemeged: çü nigen küçütei kö-

begün aji edüge čokilčaju nayaduy-a kemegeđ: tegün-ü ebčigün-i modun aluq-a-bar deledbesü ese aljijabai: qoyin-a tere temür aluq-a-bar emegen-ü terigün-i biča jančiyısan-dur čisun čuburiyuluyad šatun-ača debker-ün dutayabai:

tende-eče aba-dur oduysan yurban nököd ber kür-čü ireged Yaruba mendü sayubai j-e kemegsen-dür: mayu yuyirančid ta qudal ügülen er-e-yin erdem ügei ajuyu: tere emegen-i bi nomoqadqabai: edüge bida tegün-ü kegür-i üjer-e oduy-a kemen čisun-iyar möskin odbasu ber ayuqu metü yeke qada-yin qayarqai tegün-dür üjebesü: arban naiman alda-yin tedüi öndür-ün iruyar-a emegen-ü kegür quyay altan ogyu terigüten eldeb ed-i üjebai: tegün-i üjged ta yurbaýula ed-nügüd-i inayısi öggügdekü bi tataju absuyai: ese bögesü bi orosu ta yurbaýula ende atuyai kemegsen-dür tede ügülerün: tere emegen šimnus (28) ajuyu bida odču ülü čidamui kemegsen-iyer: Yaruba degesün-i sijimlen oroyad ed bükün-i degegsi tataju abubai:

tere yurbaýula buruyu eyetül egüskebei: Yarbaya-yi abubasu edeger ed-i tere abumui: teyimü-yin tula bida yurbaýula ese abubasu sayin kemen Yarbaya-yi ese tataýsan-iyar kündeı dotor-a qoçorbai: tedüi Yaruba sedkirün: tedeger nadur mayu kibeı: edüge ükükü ajuyu kemen ene dotor-a yayun-i ideju aýsan buı kemen erigsen-iyer yurban güilesün-ü yasun-i oluyad: tegün-i yajar-tur bulaju sigesün-iyer čigeyidkeged: bi eldeb-i medegči Yaruba mön bögesü noyır-ača seriküi čay-tur ene güilesün yurban modun bolun uryutuyai ese bögesü ükütügeı kemeju untabasu emegen-ü burtay-iyar olan jil nöğ-čihei: seribesü ber güilesün modun qayarqai-luy-a sačayu uryuýsan-i üjged: sedkil-iyen bayasču yaruyad uridaki bayising-dur odbasu yayu ber ügeı tegün-ü temür numu sumu-yi orkiýsan tegün-i abuyad odbasu: uridaki yurbaýula dabqur bayising-i bariju ekener-üd-i abuyısan ajuyu: yurban ekener-tür tan-u nökör qamiy-a odbai kemen asaýuýsan-dur buyu abalar-a odbai kemebe: temür numun (29) sumun-ıyan köbčileju nigen odbasu miqan-i abču ireküi-dür Yaruba temür numun sumun-ıyar qarbusu ber tere yurbaýula činüki job buı j-a edüge ene edür-e sayutuyai bida busu oron-dur oduy-a kemegsen-dür ta yurbaýula-yin ene üile sayin busu bi öber-ün ečige-degen ači qariyulqui kereg bülüge ta ber uridaki metü sayutuyai kemeju odbai:

Yaruba odbasu ber bulaγ-aça üjesküleng-tü nigen ökin usun abqui-d r giškigsen γajar-aça çeçeg ur-γuysan-i üjeγü yayıqayad tegün-i dayan odcu tngri-ner-tür kürbesü Qormusta tngri ügülerün: masi sayin edüge qar-a şimnus-luy-a edür büri temeçegseger buyu marγata üjetügei nököge edür nadur nököçetügei kemen manayar erte çayan buğan qara buğan-i kögeküi üdesi qar-a buğan çayan buğan-i kögeküi bui tere çayan buğan tngri-ner buyu: qar-a buğan bügüdeger şimnus bui: üdesi qar-a buq-a bidan-i degegsi kögeγü ireküi çay-tur çi temür numun sumun-iyar yeke qar-a buq-a-yin manglai-dur gerel bui tegün-i qarbutuyai kemebe: tere metü boluysan-dur qarbuysan-iyar qar-a buq-a-yin (30) manglai-dur tusuysan-iyar bügüdeger dutayaju odbai: Qormusta masi bayasuyad çi yeke açitu bui: nasuda ene oron-dur sayutuyai kemebesü ülü bolun: eçige-yin açi qariyulqui kereg bülüge odqu bi kemeγü tngriş-ün ed-i abuyad odun tuyurbiysan-dur Qormusta ügülerün: mör-tür noyir kürcü mör endegüreged şimnus-un qayalyan-dur kürbesü ber dutayaju ülü γaruyu: egüde-yi deledcü bi emçi kemetügei sumun abquy-yin düri üjegüljü doloγan arbay-yi degegsi saçun sumun-i terigün-dür siγaju alaydaqu kemen ügülebei: tendeçe odbasu yambar ügüleksen metü boluyad mör endegüreγü şimnus-un qayalyan-dur kürüged qayalyan-i deledbesü ama-aça γal badaraysan şimnus-un qatun ireged çi yayun-i medemüi kemebesü bi emçi bülüge kemebei: teyimü bögesü dotor-a orotuyai kemen şimnus qayan-dur sumun tusuysan-i üjegülbei: tedüi tere sumun-i abqui düri üjegülün bayasqayad: sumun-i tarikin-dur siγayad: arbainuyud-i degegsi saçuysan iyar tngri-eçe temür ginji qangginan iregsen-dür tegün-i barin γarquidür şimnus-un qatun γal-dur tüleksen temür çilayun-iyar çokiysan-dur bultaju ese unuyulbai: edüge-ki doloγan (31) odun tere buyu kemegsen-e Sayin Amuyulang-tu qayan ber ai eçige-yin açi-yi qariyulun ese çidabai kemebe: jayayan-iyar baraysan qayan-u aman-aça dayun γarbai: sarvan-dur ülü sayumui bi kemeγü oγtarγui-bar nisün odbai: Siditü kegür-ün qauli-aça Yaruba-yin γurbaduyar bölüg:

baş a tend e-eçe Siditü kegür-i abur-a kürüged egürçü ireküi-dür tere kegür ügülerün: ese bögesü çi nigen qauli ügülesügei: çi ügülekü bögesü terigüben dokituyai namayi ügüle gekü bögesü terigüben gekitügei kemebesü terigün-iyen gekigisen-dür:

erte uridu nigen yool-un ekin-dür nigen masi jibqulang-tu oron-dur er-e em-e qoyar bülüge: er-e inu masi mayu jalqayu ajuyu: idekü uyuquy-aça anggida üiles-i ülü çidayad: edür söni ügei imayta umtayçi bülüge: öni boluysan-dur tere ekener inu ene ülü üiledkü çinu eçige-yin jögesi bügüde yekengki inu baraydaqu bolbai: edüge bi ber yaday-si oduy-a: serejü ger-i sakiydaqu kemebesü teyin kisügei kemegsen-dür ekener odbasu qoyin-a tere umtaysan-aça bosçu yaruyad dörben jüg-tür qarabasu qoyosun tala-(32)-dur keriy-e şayaJayai ünegen yuran temeçeküy-yi üjejü yayun bui kemen sedkişü üjer-e odbasu ulus negügsen nutuy-tur nigen tulum tosun büküy-yi abçu ireged tür sayubasu ekener ber kürçü ireged ene tulum-i qamiy-a-aça olbai kemebesü ene edür bi deger-e yarçu qarabasu sibayun kiged ünegen yuran ajuyu: tegün-i üjer-e oduysan-iyar olbai kemebesü er-e kemekü eyimü ajuyu: edüge sayin kemejü yadaysi yabuydaqu kemebei: edüge bi qatujisuyai tegüber çi nadur keregtü morin emegel jer jebseg nigen çayan malay-a çayan isegei debel noqai temür ginji terigüten-i beledsügei kemebesü. ekener inu kereg-i bütügeged nökör-iyen untaysan-aça bosqaju qubçalayad jer jebe ögçü çayan isegei debel çayan malay-a emüskejü morin unuyad noqai kötöljü abalar-a oduysan-dur nigen qoyosun tala degegsi üjebesü nigen ünegen odquy-yi üjeced urid ucaraysan olja-yin degedü gele egün-iyer malay-a kisügei kemen ünegen-i kögejü nüken dotor-a oroyuluyad tende morin-aça bayju numun sumun isegei debel bügüde-i morin-dayan talbişu noqay-yi morin-u çulbuyur-aça uyayad öber-iyen niçügülejü nüken-i malay-a-bar böglejü nigen çilayun-i bariyad (33) ünegen oroyusan yajar-i doysin deleddügsen-dür ünegen ayuju dutayan yarqui-dur malay-a ünegen-ü terigün-dür oruju dutayabasu te-

gün-ü qoyin-a-aça noqay kögeküi-dür noqay-yin gin-
 ji morin-u çulbuşur-aça uyaşsan-u tula: morin ber
 güyün nigen dayun-dur odbasu tende tere niçügün
 qocoruyad: arı-a-ban barajı tere çool-un aday-tur
 odbasu tere ulus-un qaşan auş-a kücün qotala te-
 güşügsen bülüge: tegün-ü morin-u qoriyan-dur odcu
 ebesün-ü dumda kebtebesü nidün-iyer üjeküy-eçe ang-
 gida bey-e büğüde-yi ebesün-iyer bütegejü ülü üjeg-
 dekü metü bolıajı saşuba: öni bolbasu tere qaşan-u
 üjesküleng-tü nigen ökin mori üjer-e irejü tegün-ü
 dergede sigeged odqui-dur tere qaşan-u amin-u ogyu
 ünelebesü yeke ulus-tur kürkü nigen-i tegün-ü emün-
 -e gegejü bürün ökin ber ese uqajı qarşı-dur odbai:
 tere ebesün dotor-a-aça boscu abqui-dur aljiyaşu
 ogyu-yi [abun] ese cidabai: tende-eçe naran urşu-
 qui-dur nigen üniyen irejü amin-u ogyu deger-e ba-
 şajı odbai: tür saşubasu nigen jarudasun irejü ba-
 şayun ogyu qoyayula-yi kerem-dür naşabai: tegün-ü
 qoyitu edür-e qaşan-u amin-u ogyu çindamani erde-
 ni-yi ökin gegebe kemeldüjü şayayan (34) mengden
 şaşay-un yeke kenggerge-yi deledcü qamuy yeke u-
 lus-i quriyaşu tölgeçin belgeçin büğüde-yi ireküi
 çay-tur terebe ebesün-ü dotor-a-aça beyeben şarşajı
 şaşubasu nigen kümün ireged çı şayun-i medemüi
 kemebesü: bi tölge medemüi kemebe: teyimü bögesü
 man-u qaşan-u amin-u ogyu-yi gegegsen-iyer qamuy
 tölgeçin-i quriyan bülüge: çı ber qaşan-u dergede
 odudqun kemebesü nadur qubçasun ügei kemen ügüle-
 bei: tere kümün ber qaşan-u dergede oduyad man-u
 küriyen-dür nigen niçügün tölgeçi aşuyı qubçasun
 bui bögesü dergede iremüi kemebesü teyimü bögesü
 ene çengm-e qubçasu-yi emüsken edüge abcu ir-e
 kemen şarliş boluşşan-dur tegünçilen üiledüged
 tere ber qaşan-u dergede irejü mörgübesü çinu töl-
 ge üjeküi-dür şayun kereglemüi kemebesü: tölgen-ü
 kereg-tür nigen yeke şaqay-yin terigün tabun öngge-
 -yin kiib nigen yeke gdörm-a kereglemüi kemebe:
 tegün-i bürin öggüşsen-dür şaqai terigün-i tayay-
 -un üjügür-e elgüjü tabun öngge kiib nigen yeke
 gdörm-a qadquşşan şurban edür bütügeküy-yin düri-
 -yi üjegülüged: üjeküi edür şarçu yeke ulus quray-
 şan-dur şaqai üjemerçi nigen şangçi emüşcü şaqay-
 -yin terigün-i barişu şamun (35) deger-e şayuyad
 kümün büğüdeger-i tere şam-dur çubuyulun şayuşa-
 şu şaqay-yin terigün-i çičişü egün-dür ügei keme-
 küi-dür büğüdeger bayaşçu: tende-eçe minu amin-u

ogyu kümün-dür ügei ajuyu edüğe yañar-a eriy-e kemeldübe: jergeber qayan-u qarsi-yin yadan-a-du çilayun şatun-aça ekilejü yaqay-yin terigün-iyer çicilejü eriküi-dür qayan-u nököd bügüdeger dayan odulçayad yaqai üjemerçin morin-u qoriyan-dur ogyu kiged aryal-dur oyiratuşad tendede yaqay-yin terigün-iyer ogyu nayaysan tere aryal-i qadquşad egün-dür ajuyu kemeşen-dür qayan irejü aryal-dur üjebesü çindamani erdeni amin-u ogyu yaruşsan-dur tendeger bügüde masi bayasuşad çiber yeke tölgeçi bayşis ajuyu edüğe açi qarişulşuy-yi küşgeşdeküi kemeldüjü ene tölgeçi yaqai üjemerçi kemen bügüdeger bayaşulçaba:

tende-eçe qayan çiyayun kereşlemüi kemeşesü yaqai üjemerçi urida-yin morin qubçasun-dur-iyanyomudaqu-yin tula: nadur emeşel-tü moşri şer şebe çayan malay-a çayan iseşei deşel şinşitü noşai nigen ünegen eden-i kereşlemüi kemen öçibesü qayan ügülerün: ene nigen üçükən şanayatu kümün ajuşy tedeşer-i tüşimed ta ireşjü öş kemen (36) ügüleşsen-dür tayalal-iyar öşçü tedeşer ba: mişq-a toşun-i qoşar üker-dür açişu öber-ün oron-dur-iyanyodbai: tedüi ekener inu darasun abçu uştuşad er-e kemeşkü eyimü ajuşy kemeşjü dotoş-a orobai: tere söni untayşan-dur ekener ügülerün: ene toşun mişqan yayun-aça olşai kemeşesü yaqai üjemerçi şiltayan-i narin-a ügüleşsen-dür çinu metü mayu aliş-a ken aqu kemeşbe: qoşitu edür erte odçu qayan-dur öçişüşei kemen bişig abçu qayan-u derşede odbai: tendekürüşed qayan-u şedker abuşşan amin-u ogyu-yi geşegşen-i medeşşen tere buyu: şedker-i qarişulşuy-yin tula noşai ünegen terişgüten-i abuşşan tere bülüşe: ogyu oluşşan-i açilan yayun şoyurşaquşy-yi qayan medetüşei kemen yaqai üjemerçi-yin bişig bolşan barişşan-dur ünən buş j-e teşimü-yi bida medebeş kemen çaylaşi üşei ed-i öşbe: tende yaqai üjemerçi em-e qoşayula masi amuşşulang şirşajşu abai:

eşiy-e boluşşan-dur teşün-eçe qola nigen oron-dur aq-a deşüü doloşan noşad bülüşe: doloşula uyidqar-i serşüşekü-yin tula nigen oi çeşerliş-tür odçu üşebesü qanuşi üşei üşeküşleng-tü nigen ökin kiged quluşşan-a ebedçitü kümün qoşayula (37) aşşan-dur ta qoşayula yayun kimüi: qamiş-a-aça ireşei kemeşesü bi öşön-e şüşg-ün çoy-tu qayan-u

ökin bülüge ene quluyan-a ebedçitü-yin qoyin-a-aça irebei kemebei: teyin bögesü bida doloyula ekener ügei bülüge er-e em-e bolumuy-uu kemebesü bolqu kemejü er-e em-e bolbai: tere ber mangyus er-e em-e kümün-i alar-a iregsen ajuyu: er-e mangyus qayinuy bolun qubilju em-e mangyus qatun bolun qubiluyad tere jil büri aq-a degü-yi jerge-ber idejü nigen köbegün ülebesü tere köbegün yeke ebedçin-dür bariydayad üküküy-e kürügsen-dür qamuy tüsimel eyetüldürün: uridaki noyad kerkiçü em dom-iyar emlebesü tusa ese bolbai: egün-i ber em terigüten-iyer tusalaquy-a berke: edüge qoyar dabay-a nögcıgsen-ü çinaru yaqai üjemerçi kemekü türbel ügei jöng biligtü bui ajuyu: tegün-i jalara-a ilegebesü sayin kemeldüjü ilegebei:

dörben mori-tai elçi yaqai üjemerçi-yin yaçar-tur kürüged siltayan-iyar öcibesü bi edüge jab-sarlan sayuçu bülüge: kerkibesü ber ene söni belgedejü qoyitu edür qariyu ögsügei kemebe: tere söni ekener-tegen siltayan-i ügülebesü ekener ügülerün: urida oduysan-iyar sayin bolbai: edüge sayuysan-aça oduysan üçüken (38) sayin buyu kemebe: qoyitu edür elçis-i iregülüged belge sayin bayubai: edüge oduy-a kemejü nigen morin-i unuyad jangçi emüsçü üsün-iyen segsüyilgen boyoçad jegün yar-tayan yeke eriken-i bariju barayun yar-tayan yaqay-yin terigün-dür tabun öngge kiib uyaysan-i barin odbai:

tende qayan-u qarsi-dur kürügsen-dür er-e em-e mangyus tesün yadan ene yar-tur bariysan-iyar belgedebesü ünün uqan medejü irebei kemen sedkiçei: yaqai üjemerçi qayan-u dergede bosuy-a kümün-ü tedüi gdörm-a kijü tegün-dür yaqay-yin terigün-i qadquçu tarni urin büküi-dür qatun ber qayan-u amin bariqui-ban talbiyad oyun-iyar ese amuju sanan sedkin sayuqui-dur qayan-u ebedçin üçüken amuju untan aqui-dur yaqai üjemerçi ayuyad yayun bolbai: ai qayan-u ebedçin yeke bülüge: edüge dayun ber ügei burqan bolbai kemen sedkiçü qayan a kemebesü qariyu jarliy ese boluysan-dur kürbesü qayan-u sang-dur uçaraju qulayayiçi oroba deled kemeldübe: basa dutayaysan-iyar idegen-ü oron-dur uçaraju (39) qulayai oroba deled kemeldübe: edüge ene söni ülü bolqu ajuyu qoriyan-u bulung-dur niyusuyai kemejü qayaly-a tayilbasu nigen qayinuy

kebtegsen ajuyu: tegün-i qarayıñsan-iyar qayınuy
 unıysan metü bolju duradqal-i ese olju yaqay-yin
 terigün-iyer qayınuy-un manglay-yi yurban-ta de-
 ledbesü köke kei boluyad qatun-u aysan tere oron-
 -dur odbai: tegün-i yaqai üjemerçi üjer-e oduyad
 çingnabasu er-e mangyus ügülerün: bi qoriyan-dur
 sayuysan-i yaqai üjemerçi medebeı tegün-ü yar-tur
 bariysan ayuqu metü tegün-iyer minu manglay-yi
 yurban-ta deledbe: edüge kerkikü kemebesü qatun
 ügülerün: namayi ber uqamui kemen sedkişü tegün-ü
 dergede ese oduluğ-a: edüge sayin busu ene qamuy
 yeke ulus-i jer jebseg emüskeşü iregülüged ekener
 bügüdeger-i modun abçu ir-e kemege tend-eçe qa-
 yınuy-i kötölşü iregülüged çı bey-e-ben yegüdke
 kemebesü ülü yegüdkekü arğ-a ügei: bey-e-yi ebde-
 ged jida sumun-iyar alayad Ƴal-un dotor-a tülemüi:
 tend-eçe qatun-i abçu ir-e kemeşü çımayi kerkigsen
 metü namayi tegünçilen kü (40) bolıamui kemekü-yi
 yaqai üjemerçi sonosuyad edüge kilbar ajuyu kemen
 sedkiged yaqay-yin terigün-i abun odçu qayan-u
 dergedeki gdorm-a-dur qadquyad tarni jabsarlayısan
 metü bolju qayan-u qalayun yambar bolba kemebesü:
 edüge yaqai üjemerçi-yin açi-bar üçüken amuyad um-
 tabai kemen ügülebesü: teyin bögesü çı tüşimed-tür
 eyin jakirtuƳai qoyitu edür qamuy ulus-i jer jeb-
 seg emüskeşü iregül ekener bügüdeger modu abçu
 iretügei: sumun-iyar qarbulan nayadtuƳai kemebesü:
 tedeger büriddügsen-dür qoyar yeke Ƴal sitayayad
 tend-eçe yaqai üjemerçi minu emegel-i qayınuy-tur
 toqoƳdaqu kemebe: teyin kibesü qayınuy-i unuşu
 yaqay-yin terigün-i dalayın barişu çıyuluysan-i
 ergiged emegel-i ab kemebe: bey-e-yi yegüdke ke-
 mebesü tere qayınuy ması ayuqu metü mangyus bolba:
 ebçigün sarisulan nidün-eçe çısun çuburiysan de-
 gedü soyoy-a kökön-dür kürügsen door-a-du soyoy-a
 kömüsken-dür kürügsen nigen bolbai: tegün-i ildü
 sumun çılayun-iyar alayad nigen Ƴal-dur tülebei:
 tedüi qatun-i abçu ir-e kemebe: tere qatun-i olan
 kümün ber uyılayulşu abçu iregsen-dür (41) yaqai
 üjemerçi yaqay-yin terigün-iyer çıçışü bey-e-ben
 yegüdke kemebesü ması ayuqu metü tere qatun-u kö-
 kö inu köl-ün silbin-dür kürügsen urtu soyoyataı
 ulayan nidütei teyimü bolıysan-dur tegün-i meses-
 -iyer çabçılan alayad nigen Ƴal-dur tülebei:

tere üjemerçi morin-i unuŷu bürün: qaŷan-u qar-
 si-dur odqu-yin ŷayur-a mörgüküi kiged bisirel e-
 güskeŷü üileldün irebei: ed-yi bariqui terigüten
 mör-tür baytasi ügei yaŷıqaldubai: tendede dotor-
 -a oroŷsan-dur qaŷan bayasuŷad: ċi yaŷun-i kereg-
 lemüi kemebe: yaŷai üjemerçi ügülerün: minu oron-
 -dur üker-ün dörö ċuŷay bülüge: tegün-i öggügdekü
 kemebe: qaŷan tegünçilen üiledsügei kemeŷü ŷurban
 uŷuta dörö öġcü miq-a tosu-yi doloŷan yeke üker-
 -tür aċiŷu ilegebe: ger-tür oyir-a kürügsen-dür
 em-e inu darasun bariŷu uŷtun ireged aċiŷatu üker-
 -i üjeŷü yaŷun ügülekü ene metü sayin er-e kemeŷü
 dotor-a orobai: tere söni oron-dayan ügüledürün:
 ene yeke yaŷum-a-yi kerkiŷü olba kemebe: yaŷai
 üjemerçi ügülerün: qaŷan-u qalaŷun terigüten er-e
 em-e mangŷus-i ŷal-dur tülegsen terigüten-i (42)
 delgerenggüy-e ügülebesü: eyimü maŷui ċimaður egün-
 -ede ilegüü ülü bolumui: teyimü üile üiledcü üker-
 -ün dörö abŷu buyu: qoyitu edür bi qaŷan-u dergede
 oduŷ-a kemeŷü oduŷad yaŷai üjemerçi-yin biċig bol-
 yaŷu baribai: qaŷan ċinu yeke bay-a ŷedker-i me-
 degsen metü ülegsen üçüken ŷedker-i arıŷaŷu-yin
 tula dörö abuŷsan bui: edüġe kerkiŷü ŷangnaqui-ban
 qaŷan mememüi ŷ-e kemekü biċig bariŷsan-dur: ene
 ünün bui ŷ-e kemeŷü yaŷai üjemerçi er-e em-e nöķör
 seltes-i ŷalaŷulŷu tegünçilen yaŷai üjemerçi nöķör
 selte ber qaŷan-u qar-si-dur kürügsen-dür qaŷan ü-
 gülerün: ed aŷurasun-iyar kedüi aċılan öġbesü aċi-
 -bar ülü kürümüi: bi ese ükügsen-iyer yeke ulus-i
 eŷelegsen tegün-ü aċi bui ŷ-e: bey-e-lüge ilŷal
 ügei qaraŷu ergütügei. yaŷai üjemerçi-yin em-e ber
 seċen sayin aŷali-tu aŷuŷu: bida qoyaŷula ċinu qa-
 tun-i gergei bolŷay-a kemebesü: teyin kiŷügei ke-
 mebei kemegsen-dür: Sayin Amuŷulang-tu qaŷan yeke
 buyan-tu er-e em-e aŷuŷu kemebe: ŷayaŷan-ıyan ba-
 raŷsan qaŷan-u aman-aċa daŷun ŷarbai sirvan-dur
 ülü (43) saŷumui bi kemeŷü aldaŷulbai: Sidityü ke-
 gür-ün qauli-aċa yaŷai üjemerçi-yin dötüger bölüg:

tendede basa uridaki metü oduŷsan-dur ċi ügü-
 lekü bögesü terigüben dokituyai: namayi ügüle ge-
 kü bögesü gekitügei kemegsen-dür : qaŷan ber te-
 günçilen üiledbesü teyin bögesü

erte uridu masi ĵiryalang-tu ulus-tur Qotala
 Gegen neretü qayan bülüge: tere nigen qatun-i abubasu: tegünçe Naran Gerel-tü kemekü nigen köbegün töröbei: tere qatun nögçigsen-dür basa nigen qatun abubasu tegünçe Saran Gerel-tü kemekü nigen köbegün töröbei: tere çay-tur tere qatun çyin sedkişün: Naran Gerel-tü yeke köbegün-ü tulada minu ene üçken köbegün-dür qan oron ülü kürtemüi ĵ-e: egün-dür nigen arĵ-a egüdcü Naran Gerel-tü-yi alayad minu köbegün-i qan oron-dur sayuıyasuyai kemen sedkişü qudal-iyar ebedçitü bolĵu okilajı yoyilan urban körben kebtebesü tegün-i qayan üjeĵü bürün: sayin çirai-tu-yin minu ebedçin yeke bolbai kemebesü: eçige eke-yin çajar sayuqi-dur minu ebedcin (44) arĵ-a bülüge: bütügeküy-e berke-yin tula ükümüi kemebesü qayan ügülerün: arĵ-a çayun bui çimayi ükübesü minu ĵirüken çayaraysan metü bui qan oron-i tebçikü ele bögesü üiledümüi bi ügüle-tügei kemebesü qatun ügülerün: çoyar köbegün-ü nigen-ü ĵirüken-i künĵid-ün tosun-dur çinaĵu idebesü çayin bolumui: Naran Gerel-tü köbegün-i qayan tebçiküy-e berke. Saran Gerel-tü öber-ün köbegün-iyer kerkiĵü emnekü: minu üküküy-eçe aıggıda busu arĵ-a ügei kemebesü: qayan ber ebedçitü qatun-u üge-yi tesçi yadan nigülesün sedkişü edüge çı mayad ükükü ele bögesü çoyitu edür Naran Gerel-tü köbegün-i yarıaçın-iyar alayuluy-a kemebesü: ten-deçe Saran Gerel-tü köbegün tere üges-i sonosçu aq-a-dayan oduyad man-u eçige eke çoyayula ene metü mayu eyetül-i ĵabdubai: çoyitu edür çimayi mayad alaqu aĵuyı kerkiy-e kemebesü: aq-a anu ügülerün: teyimü bögesü çı ber eçige eke-yügen kündülen amuyıılang sayutuyai: bi ber busu (45) oron-dur odsuyai kemebesü: Saran Gerel-tü masi ĵobaĵu bürün: aq-a minu çı ese sayubasu bi ber sayın ülü çidayı dayan odqu bui kemeldüged: tere söni çoyayula künesü abubasu qatun-i uqamui kemeç sedkişü ese abubai: nigen nom unçsiyçi kümün-eçe nigen tayarçuy çayurai gdörm-a-yi künesün bolıajı abuyad arban tabu-u söni saran çarqui-dur çoyayula çarsi-aça çarçu emün-e ĵüg-tür edür söni ügei odbasu nigen edür usun ügei çoyusun çool-dur kürbesü tende çdörm-a-ban baraĵu usun ügey-yin tula: Saran Gerel-tü yabun yadaĵu çangyan unabasu abai tür sayuydaqu: bi ber usun eriĵü iresü: te-

gün-ü jayur-a qatayuji kemeju ayulan-dur usun erir-e odbasu usun ese oluyad qariju irebesu: Saran Gerel-tu köbegün çangyan ükügsen-dür: Naran Gerel-tü masi yasiyudan degüü-yügen teberiju qoyitu töröl-dür qamtu törökü boltuyai kemen irügel irügeded tendeçe qoyar dabay-a daban odbasu qada-yin jabsar-a nigen ulayan qayaly-a-tu bayising ajuyu: tegün-ü dotor-a orobasu nigen ötegi arsi ajuyu: tere ügülerün: köbegün çu qamiy-a-aça (46) irebei niğülesküi metü kemebesü: köbegün ber narin-a öcibei: teyin bögesü çu minu köbegün bolju ende sayutuuyai: urida çu bida qoyayula ükügsen degüü-yi çinu üjer-e oduy-a kemeju usun kigid idegen umdayan-i abcu oduyad Saran Gerel-tü-yi dayudan usun-i ögçü alyor idegen-iyer tejiçebesü tür-gen-e edegebei: tere yurbayula arsi-yin gerte odçu sayubai:

tere çay-tur youl-un aday-tur auy-a küçütü çoytay-a aysan nigen qayan bülüge: tere ulus-un tariyacın usun keregleküi çay-tur youl-un ekin-dür nigen şanda bülüge: şanda-dur aysan luus-ud-i takiqu-yin tula bars jil-tü kümün-iyer takin bülüge: nigen jil-dür tere ulus-un bars jil-tei kümün-i barayad: büküi jüg-eçe eriju ese oluysan-dür nigen köbegün ügülerün: tere youl-un ekin-dür ötegi arsi-yin nigen bars jil-tü köbegün buyu: bi ber mal aduyulaqui-dur üjebei kemebesü: tegün-i qayan sonosuyad edüçe abcu ir-e kemen kümün-i ilegebesü: tedeger oduyad arsi-yin qayalyan-i deledbesü arsi ireged yayun kimüi kemebesü: qayan-u jarliy-iyar çimadur nigen bars jil-tü (47) köbegün ajuyu. minu qayan şanda takiqu-yin tula çinu köbegün-i abur-a ilegebei kemebesü arsi ügülerün: ta yayun ügülemüi: nadur köbegün ügei kemeju qayalyan-i qayan oduyad dotor-a orojü köbegün-i longqun dotor-a dürüju sibar-iyar sibaçu darasun bolyan talbibasu: qayan-u elçi ber qayalyan-i ebdejü alday-a kemeldüju dotor-a oroyad eriju ese oluyad çimadur köbegün ügei bögesü bida demei jobaçu yayun kemen arsi-yi üldebesü Naran Gerel-tü ese tesüged eçige-yi buu alda bi ende bui kemeju iregsen-dür: tedüi tedeger abcu odbasu arsi anu masi jobaçu okılan qoçorbai: tere köbegün-i qarşi-dur odqui-dur qayan-u ökin üjegeçed tegün-dür taçiyaçu qayaçan yadan teberiju ügülerün: yayiqamsiy-tu çimaluy-a ayuljaysan-dür sedkil minu bayasbai kemen qoyayula masi bayasulçan aqui-dur

şanda takiqui kürügsen-dür: erte takituyai kemen öcibesü: qayan ber teyin kitügei kemegsen-dür te-
deger (48) kötöljü odqui-dur tere ökin egün-i u-
sun-dur ülü orkiydaqu kerber ese bolbasu namayi
ber qamtu şandan-dür orkituyai kemesü: tegün-i
qayan sonosuyad törö yosun-i ülü sanaqu ökin aju-
yu bars jil-tü-lüge usun-dur qamtu orkituyai ke-
mebesü tere Naran Gerel-tü sedkirün: ai bi bars
jil-tü tula namayi usun-dur orkibasü ber nadur
taçiyaysan-iyar ene üjesküleng-tü ökin ber namayi
dayan ükükü ajuyu kemen sedkibi: ökin sedkirün:
bi ekener-ün tula qayan eçige namayi orkin çida-
basu ber ene metü duran-dur jokistu köbegün-i
qamiy-a-aça olun çidaqu kemen çinaysi inaysi nigü-
lesküy-yin jayur-a usun-dur orkibasü luus-ud ber
tere metü enerildügsen-i medejü ülü iden tere qo-
yar-i nayur-un jaq-a-dur yaryabasü tere qoyar
luus-un oron-aça nöğçibi: ulus-tur kereg-tü usun
yarbai:

tende qoyayula qariju ireküi-degen Naran Gerel-
tü ber ökin çı eçige-degen qarituyai bi arsi eçi-
ge-degen odsuyai: (49) tende-eçe irejü ende ene
jayayan-dur buu qayaçay-a kemen tangyariylabai:
tere ökin ber qarsi-dur-iyar qaribai: Naran Gerel-
tü arsi-yin gerte irejü qayaly-a deledçü üçüken
dayun-iyar köbegün bülüge: qayan buliyaju alabai
ügei kemen bi yasiyudan sayunam kemesü köbegün
ügülerün: bi çinu köbegün bui qayan usun-dur orki-
basu ele luus-ud ese idegsen-iyer irebei eçige
minu ülü jobaydaqu qayaly-a-yi nege kemesü: te-
yin bögesü sayin kemen tayilju orabasu ber tere
arsi masi yasiyudaysan-u tula: saqal üsü-ben taya-
riyulju eçeju ükükü-e kürügsen-i Naran Gerel-tü
sün-dür usun qoliju arsi-yin bey-e-yi ugiyayad
jögelen üges-iyer jobalang-i amurliyulbai:

tere ökin ber qayan-u qarsi-dur kürügsen-dür
qayan ba qaraçus bügüdeger yayiqalduyad qar-a
luus-un aysan ene nayur-tur orkiysan-aça yarqu
üliger ügei bülüge: ene ökin yaruysan yayiqamsiy-
tu kemen ergin toyariyad mörgüküi terigüten-iyer
barasi ügei kündülebei: qayan ber nigülesküi metü
ökin minu ese ükügsen ajuyu bars jil-tü kümün
qamiy-a odbai kemesü ese (50) ükübei: tegün-ü
öljei-dür sitüju biber ese ükübei: tere luus-ud-i
nomoqadqayad qoyin-a bars jil-tü ber ülü takiqu
metü boljabai: usun ber ürgüljide bayuju iremüi

kemen öcibesü tere metü yeke yayıqamsıy-tu tere köbegün qamiy-a bui jalaydaqui kemen tüsimed-tegen ügülebesü: tüsimed ber tere yool-un ekin-dür jalan oduyad arsi eçige köbegün yurbaçula-yi urıju qarsi-dur oyir-a kürbesu: qayan ber ene yeke acıtu kemen ayui yeke uytun kündüleged qarsi-dur orayulju erdeni-yin tabcan-dur sayulyayad qayan öcirün: köbegün ci yeke yayıqamsıy-tu ajuyu: ci ene arsi-yin köbegün buyu kemebesü: bi cinu metü qayan-u köbegün bülüge: qoyitu eke ber alan to-yurbiysan-dur ene arsi-dur dutayaçu irelüge: ene köbegün minu degüü buyu: kemekü terigüten silta-yan-ıyan bürin-e öcibesü: tegün-i qayan yayıqaçu kündüleged teyin bögesü ele bi ökin-ıyen cimadur qatun bolyan ögsügei: öber-ün oran-dur-ıyan ögede boluydaqu kümün-ıyer kürgeçü ilegesügei kemeçü qayan qatun qoyayula çaylasi ügei ed-yi abun obo-yalayad dörben gesigütü kürgegül kümün (51) terigüten olan-i ögcü qariyulbasu qarsi-dur oyir-a kürküi-dür eçige-degen elçi ileger-ün: bida qoyayula kürçü irebei kemekü biçig ögcü ilegebesü qoyar köbegün oduysan-ıyar eçige eke inu jobalang-tu bolju olan jil-dür yasalju jobayad kümün-lüge ülü jolyan ajuyu: tere elçi biçig bariju iregsen-dür sedkil-ıyen bayasuyad ayui yeke uytuyul-i ilegebe: qoyar köbegün ber barasi ügei olan ed ba kürgegül-lüge qamtu qarsi-dayan iregsen-dür mayu sedkil-tü qatun tere qoyar köbegün-ıyen üjged bayasuysan-ıyar aman-aça qalayun çisun-ıyar bögelçijü ökübei kemebesü Sayın Amuyulang-tu qayan jöb kemebe: jayayan-ıyan baraysan qayan-u aman-aça dayun yarbai sarvan-dur ülü sayumui bi kemeçü nisçü odbai: Sidityü kegür-ün qauli-aça Naran Gerel-tü aq-a degüü qoyar-un tabuduyar bölüg:

6

tendeçe ber uridaçılan Sidityü kegür-i abur-a oduyad mör-ıyer qariju ireküi-dür kegür ügülerün: yajar qola naran urtu-yin tula: çı qauli ügülemüy-üü: esebesü bi ügülesügei: qariyulqu ügei bolbasu ber terigün-ıyen gekin üiledteküi kemegsen-dür: qayan terigün-ıyen gekibesü ber

erte çay-tur Tutury-a ner-e-tü ulus-tur nigen kegençir (52) kümün bülüge: tere ken-i ber ülü

toyoqu degereküi ajuyu: tere ulus-un qayan kiling-
 neged ügüleriün: ci masi sirügün-ü tula ende ülü
 sayun busu çron-dur od kemen üldebesü: tere kümün
 ber ülü tescü odbasu: naran üdesi bolqui çay-tur
 nigen qoyosun tal-a-yin deresün-dür kürbesü tere
 tal-a-yin dumda yeke dala ner-e-tü modun tegünü
 dergede nigen ükügsen morin ajuyu: tere morin-u
 terigün-i künesün kükü-yin tula oytoluyad büsen-
 -dür oyorlan egürçü dala modun-i dabaju üjügür-
 -tür inu sayubaşu baruy bürüg-ün çay-tur tere
 tala-yin aday-aça cidküü üisün morin üisün malay-
 -a-tan nigen bölüg irejü tere modun-u dergede
 qurabai: tedeger cidküü bügüde dala modun-u ija-
 yur-a eldeb jüil idegen-i beled-ün büküi-dür mo-
 dun-u üjügür-teki tere kümün ayuysan-iyar egürüg-
 sen morin-u terigün sibturaju tedeger cidküü dumda
 unaysan-dur tede bügüdeger üküdkün ayuju jüg jüg-
 -tür dutayaju odbai:

manayar erte tere modun-aça bayuju söni-yin çay
 tere çiyulyan yayun bolbai kemen sedkiju üjebeşü
 darasan-iyar dügürügsen (53) altan ayayan-i olju
 umdayasuysan-dur uuyuyad kömöribesü ber miq-a
 yulir yaryuysan-dur: ene altan ayay-a anu küsel-i
 qangyayçi çindamani ajuyu: minu kesig bui kemen
 sedkiju abçu odbai: tende-eçe tere kümün jam-iyar
 yabuqu sayaday numun şumu-tu tayay bariysan nigen
 kümün-lüge ayuljayad ci ene tayay-iyar yayun kimüi
 kemegsen-dür: ene minu tayay-un ner-e boyoqu tayay
 kememüi: tayay ci odçu tere kümün minu ed-i abubai:
 abçu ir-e kemegsen-dür tedüi oduyad kümün-ü küjü-
 gün-i boyoju alayad ed abçu irekü bui kemegsen-dür:
 teyin bögesü minu ene çindamani altan ayay-a-luy-a
 qualduy-a kemebesü jöbsiyeldüju araljbai: tayay-
 -i yar-tur abuyad tayay ci odçu tere kümün-i ala-
 yad altan ayay-a-yi abçu ir-e kemegsen-dür tayay
 oytaryui-bar odçu tere kümün-i alaju altan aya-
 y-a-yi abçu irebei: basa mör-tür odbasu temür aluq-
 -a bariysan nigen kümün-lüge ayuljayad ci ene tem-
 ür aluq-a-bar yayun kimüi kemegsen-dür ene minu
 temür aluq-a-bar yisün üy-e yajar-i deledbesü yi-
 sün dabqur temür qota bütümüi kemebe: teyimü bö-
 gesü minu altan ayay-a-luy-a qualduy-a kemegsen-
 -sür jöbsiyejü abulcbai: basa tayay-i (54) altan
 ayayan-i abçu ir-e kemegsen-dür tere kümün-i ala-
 yad ayayan-i abçu irebei: basa mör-tür odbasu ni-

gen imayan-u arasun bariysan kümün-lüğe ayulǵa-
 bai: egün-iyer yayun kimüi kemebesü: ene minu
 imayan-u arasun masi yayıqamsiy-tu bui: göbsi-
 gsen-ü tedüi qur-a oromui: sayitur göbsibesü ke-
 düi keregleküi ber qur-a yekede oromui kemebe:
 teyin bögesü minu ene altan ayaǵ-a-luy-a aralǵi-
 muy-uu kemebesü boltoyai kemejü abulçabai: ten-
 de-ece tayay-i odcu altan ayaǵan-i abcu ir-e ke-
 megsen-dür tere kümün-i alaju ayaǵan-i abcu ire-
 bei: tende-ece tedeger bügüde-yi abuyad: man-u
 ulus-un tere qayan masi sirügün aǵali-tu bülüge:
 namayi busu oron-dur üldebei: edüğe tegünü nigen
 qariyun-i üiledsügei kemen sedkiǵü qarın ireded
 eke-yügeñ abcu tere qayan-u qarisi-yin ayulan de-
 ger-e odcu söni düli-yin çay-tur tere temür aluq-
 -a-lar yaǵar-i yisün üy-e deleddügsen-dür yisün
 dabqur temür qota bütübei:

tere qayan ügülerün: söni ene qarisi-yin deger-e
 masi yeke çimege yarbai: qatun ber üjetügei keme-
 be: (55) qatun üjebesü: qarisi-yin geǵige deger-e
 yisün dabqur temür qotan büküy-yi üjeǵü öcibesü
 qayan kilingleged: ene kümün tesüsi ügei üile
 üiledbei: edüğe bida qoyar sayın maǵu-ban teng-
 selcey-e kemen yarçu ulus bügüdeger negüresün-i
 abcu ir-e: temür qota-yi bürküǵü qamuy urad jüg
 jüg-ece kögergede kemen tusiyaju tegüncilen üile-
 dügsen-iyer yeke ǵal badaran sitabai: temür qota-
 -yin dotor-a Aryacı kemekü kümün eke qoyayula
 idegen umdayan-i ene altan ayaǵan-aça yarǵamui ke-
 men sedkiǵü amuyulang abai: eke inu naiman dabqur-
 -tur sayubai: Aryacı yisün dabqur-tur sayuysan
 aǵuyu: urid eke-yin sayuysan jarım oron qalaqui-
 -dur eke inu ügülerün: Aryacı köbegün a temür qo-
 tan-dur qayan-u ǵal-un ayul bolbai: edüğe bida qo-
 yayula maǵad ükümi kemebesü: tegüni sonosuyad eke
 teyin ülü jobaydaqu: ene metü nigen arǵ-a bui ke-
 meged: temür qota-yin deger-e yarçu imayan-u ara-
 sun-i üçüken göbsibesü sıǵ sir qur-a oroysan-dur
 yeke ǵal sönöbei: tende-ece tere sayitur göbsig-
 sen-iyer masi türgen qur-a oroysan-dur (56) temür
 qota-yi bürkügsen negüresün ba: urad bügüdeger-i
 üyer abcu ergi nur-a bolun odbai kemegsen-dür:
 Sayın Amuyulang-tu qayan ügülerün: teren ulus-un
 qayan-aça Aryacı kemekü tere kümün-ü ayul yeke
 boluysan aǵuyu kemekü dayun yarbasu: jayaǵan-ıyan

baraysan qayan-u aman-aça dayun yarbai: sirvan-
-dur ülü sayumu bi kemejü nisün odbai: Sidityü ke-
gür-ün qauli-aça Aryaçi köbegün qayan-i nomoqad-
qaysan jiryuduyar bölüg:

7

tende-eçe basa uridaki metü kegür-i abur-a odçu
egürçü ireküi-dür kegür ügülerün: naran ber qala-
yun yajar qola çi nigen qauli ügüle: kemekü teri-
güten-i urida-çilan üiledügsen-dür: teyin bögesü
erte çay-tur jiryalang-tu çecerlig kemekü ulus-tur
nigen ger-ün ejen yurban ökin-tei bülüge: edür
büri yurbayula kesiglejü üker-i üjen ajuyu: nigen
edür yeke ökin inu üker-i üjejü sayuqui-dür umtaju
qoçoruysan-iyar üker jabqaraysan-dur erir-e odbasu
nigen qada-yin jabsar-a ulayan qayaly-a ajuyu:
tegün-i negejü orobasu altan qayaly-a (57) ajuyu:
basa negejü orobasu labay-yin qayaly-a bülüge: te-
günü negejü orobasu duran-dur jokistai masi üjes-
küleng-tü bayising-dur altan ogyu terigüten-iyer
dügürügsen tende busu yayun ber ügei: çayan takiy-a
erdeni-yin toyor deger-e sayuysan ajuyu: tegün-dür
tere ökin minu üker jabqaraju ese olbai: ende ire-
begü kemen asayuysan-dur tere takiy-a ügülerün:
çi minu gergei bolbasu ügülesügei ese bögesü bi
jyaju ülü öggümüi kemeysen-dür: tere ökin ber bi
yirtinçü-yin teyimü yabudal ülü yabumui: ilangyuy-
-a çi takiy-a büküy-yin tula: aduyusun törölkitü
buyu: üker ese olbasu ber çinu gergei ülü bolumui
kemejü odbai:

tegünü qoyitu edür dumdadu ökin erire ireged
uridaki metü boluysan-dur tere ökin ber basa ese
bolbai: tegünü qoyitu edür odqan ökin erir-e ireg-
sen-dür basa uridaki metü ügülegsen-dür ökin ügü-
lerün: yerü er-e kümün-ü üge ünen ilangyuy-a ta-
kiy-a çinu ker ügülegsen-iyer boltoyai kemejü tegü-
nü gergei bolbai: kejiy-e tere çay-tur nigen süm-e-
-dür sitüjü bürün: arban yurban edür-tür kürtel-e
(58) er-e em-e-yin sayin-i songyuju bülüge: tere
ökin ber tegün-dür odun toyurbiju oduysan-dur çay-
laşi ügei yeke çiyulyan qurayad ekener-ün dotor-a-
-aça tere ökin silyaraju yarbai: er-e-yin dotor-a-
-aça köke boro mori-tu nigen üjesküleng-tü kümün
silyarayad çiyulyan-i yurbanta ergiged odbai: kü-

mün bügüdeger ene çiyulyan-dur tere qoyar silyarabai kemeldüjü tarqabai:

tere ökin qarıju iregsen-dür çayan takiy-a ügülerün: er-e em-e-yin dotor-a-aça ken silyarabai kemegsen-dür: er-e-yin dotor-a-aça nigen köke boro mori-yi unuysan tere silyarabai: kenükei bui ese tanibai: ekener-ün dotor-a-aça bi silyarabai kemebe: tende-eçe arban nigen qonoç boltal-a tere metü üiledcü bürün: arban qoyar qonoç-tur tere ökin ber çiyulyan-dur basa oduyad qarıju ireküi-dür ayil-un nigen emegen-ü ger-tür orobasu tere emegen ügülerün: ene edür er-e em-e-yin çiyulyan-dur ken silyarabai kemegsen-dür ökin ügülerün: er-e-yin dotor-a-aça nigen köke morin unuysan tere silyarabai: ekener-ün dotor-a-aça bi silyarabai kemeged: ay-a ene edür-ün tere silyaraysan kümün minu er-e bolbasu ene (59) nasun-dur busu yayu ber ülü kereglemüi: minu er-e aduyusun törölkitü sibayun buyu kemejü okilaysan-dur tere emegen ügülerün: ökin teyin ülü ügülegdeküi: ekener-ün dotor-a-aça çı silyaraysan buyu: köke morin-i unuysan tere çınu er-e buyu: edüge arban yurban qonoç-un yeke çiyulyan bui: çı çiyulyan-dur ülü odun odqu-yin düri üjögülüged: qayalyan-u qoyin-a niyuju sayuydaqu: bey-e-ben talbiju qoriyan-aça köke morin-ıyan unuyad çiyulyan-dur odumu: tedüi çu tere sibayun-u bey-e-yi yal-dur tülebesü tende-eçe tegünü ariyun bey-e-lüğe nasuda nököçen çıdamu kemegsen-dür: tere ekener tegüncilen üiledügsen-ıyer er-e inu sibayun bey-e-ben talbiju köke morin-i unuju çiyulyan-dur odbasu ekener ber tegünü yal-dur tüleged: er-e-yügen küsejü deger-e yarcu küliyebesü: tedüi naran singeküi çay-tur er-e inu ireged yayun bui çı urıda kürcü irebegü kemegsen-dür ekener ber tegüncilen bui kemebesü: minu sibayun bey-e qamiy-a odbai kemegsen-dür yal-dur tülebei kemebesü: qalaqai çı yeke mayu üile üiledügsen (60) ajuyu: minu amin bülüge kemebesü ekener inu ügülerün: teyin bögesü kerkıy-e kemegsen-dür aliba arı-a ügei: çı qayalyan-dur sayuju edür söni ügei ülü umtan tayay-ıyar sirbin sayuydaqu: kedber umtaju qoçoruyad tayay-ıyar sirbiküi-ben tasurabasu namayi çıdkür abcu odumu: bi ber doloyan qonoç-un jayur-a tngri çıdkür-lüğe kereldüsügei kemegsen-dür: tende-eçe ekener inu nidün-ıyen deresüber

tolju nigen tayay-iyar sirbiŷü sayubasu ŷirŷuyan
 qonoy-tur tesbesü ber tegünü qoyitu edür ese tes-
 çü duy kikü-yin ŷayur-a çidkür-üd sibayun bey-e-
 -tü-yi qangginatal-a abçu odbasu tedüi ekener inu
 masi yaŷiyudan ŷobayad olan ayula tala bügüde-dür
 erin odçu sibayun bey-e-tü kemeŷü uyılaquı ayalyu-
 -bar yekede dayudayad edür söni ügei eribesü ber
 ese olbai:

öni boluŷsan-dur sibayun bey-e-tü-yin dayun anu
 öndür ayula-yin üŷügür-e sonostaŷsan-dur tende od-
 basu ber ügei: basa ŷool-un aday-tur dayun anu so-
 nostayaŷsan-dur odbasu ber ese olbai: basa çinaysi
 odbasu nigen kötöl degere sibayun bey-e-tü nigen
 egürge ŷutul-i egürçü (61) ekener-lüge ayulŷayaŷsan-
 -dur er-e inu ügülerün: çimaluŷ-a ayulŷayaŷsan-dur
 sedkil minu masi bayasbai: namayi tngri çidkür
 usun abqayulun bülüge: ene ŷutul-ud-i çoyorotal-a
 yabubai kemeded: çı namayi buu eri ger-tegen qari-
 ŷu nigen takiy-a-yin bey-e egüdkeŷü sünesün-i
 uribası iren çidamui kemeŷü atal-a: genedte tngri
 çidkür-ün ŷalkın abçu odbai:

tende-eçe ekener ger-tegen qariŷu ireged takiy-
 -a-yin sin-e bey-e egüdkeŷü sünesün-i uriŷan-dur
 takiy-a bey-e-tü ŷatun deger-e genedte kürçü ire-
 bei kemegsen-dür: Amuŷulang Yabudal-tu qayan ügü-
 lerün: tere ekener bayasbai ŷ-e kemen ügüleŷsen-
 -dür: ŷayaŷan-ıyan barayaŷsan qayan-u aman-aça da-
 yun yarbai: sirvan-dur ülü sayumu bi kemeded ni-
 sün odbai: Siditü kegür-ün qauli-aça takiy-a bey-
 -e-tü-yin doloduyar bölüg:

tende-eçe basa kegür-i abur-a odçu uridaki metü
 egürçü ireküi-dür kegür ügülerün: çı qauli-yi ügü-
 lemü: bi ügülekü bögesü terigün-ıyen gekin üiled-
 teküi kemegsen-dür qayan ber terigün-ıyen gekig-
 sen-dür: teyin bögesü

erte uridu Qotala (62) Küsel ner-e-tü ulus-tur
 Qamuŷ-a Gegen neretü qayan bülüge: eŷiy-e boluŷ-
 san-dur tere qayan ber nöŷçigsen-dür tegünü köbe-
 gün Qamuŷ-i Tedkügçi ner-e-tü qayan oron-a sayuba:
 tegün-ü ulus-tur sirçi Ananda kemekü ba: moduçi

Ananda kemekü qoyayula bülüge: tere qoyayula ber masi nayidangyui sedkil-tü bolulcaju bürün: qoyin-a sirçi Ananda qayan-u dergede odçu bi edüge ber çinu eçige-yin yajjar-aça irebei: qayan eçige çinu tngri-ner-tür törögsen ajuyu: tende ir-e kemegsen-dür bi oduluç-a: auy-a küçün inu çaylası ügei ajuyu: eçige-yin çinu biçig ene buyu kemejü baribası: tegünü dotor-a üjebesü Qamuy-i Tedkügçi köbegün-dür-iyen ögbe: tende-eçe yegüdkeged saça tngri-ner-tür töröbei: bi edüge ed ayurasun qotala tegüs bui: ende bi nigen süm-e bariqu bülüge: moduçi-yi ese olbai: man-u moduçi Ananda-yi ilegegdekü: ireküi yosun-i sirçi-dür ügüleksen bui kemekü qudal biçig-i qayan-dur baribası: qayan ber biçig-i üjegend: minu eçige teyin bögesü sayin kemen moduçi-yi ir-e kemegsen-dür tere irebei: man-u eçige ber tngri-(63)-ner-ün oron-dur törögsen ajuyu: süm-e bariqu-yin tula: moduçi çimayi ir-e kemegsen jarliy biçig ene bui kemejü öggüğsen-dür tegün-i üjegend eyin sedkirün: ene metü bolqu busu: sirçi Ananda imayta nadur mayu sedkigçi bülüge: egündür nigen arç-a üiledsügei kemen sedkiçü Qamuy-i Tedkügçi qayan-dur öçirün: tngri-yin oron-dur kerkiçü odqu kemen öçigsen-dür: tedüi sirçi Ananda asayusuyai kemejü tegünü iregülüged asayubası sirçi ügülerün: odqui yosun-i modun-dur günçid-ün tosun-i sürçiçü çuylayad tegünü dumda jer jebseg abçu sayulayad kög dayun-i dayurisqaçu yal sitayaqui-bar utayaqui-bar utayan-u morin-i unuçu ilegegdekü kemegsen bülüge kemebe:

moduçi Ananda teyin üiledsügei odqui-dur minu bayising-un dergede tariyalang-un yajjar bui: tegün-ü deger-e-eçe oduy-a kemebesü teyin boltuyai kemeldüçü doloğan edür-ün qoyin-a oduy-a kemebe: moduçi ger-tegen qariçu ireged ekener-tür-iyen ügülerün: sirçi Ananda urin sedkil-iyer üiledümüi: bi ber doloğan qonoç-un qoyin-a odqui aman abçu bülüge: egün-dür nigen (64) arç-a egüdsügei kemen bayising-un iruyar-aça tariyalang kürtel-e nüke uquyad tegün-ü amasar-i qabtayai çilayu-bar taylaju siroi-bar bürküçü talbibai: doloğan qonoç boluysan-dur qayan ber ene edür moduçi Ananda-yi eçige-yin oron-dur ilegekü bülüge: qaraçu ulus bügüde-dür egürge modun-i günçid-ün tosun sürçiçü abçu iretügei kemejü iregülün: moduçi-yin tariyalang-un yajjar-un deger-e olan modun-i çuylayuluyad

tegün-ü dumda modučı ĵer ĵebseg bükün-i talbiĵu kiĵayar-aça ĵal sitayaĵu eldeb kög dayun-i dayurısqayad yeke ĵal utayan boluysan-dur modučı ĵer ĵebseg-yügen abçu urida-yin nükeber öber-ün ger-tegen qarın ireĵü sayubai: sirçi masi bayasuyad modučı ene utayan dumda odbai kemen quruĵun-iyar oĵtarĵui-dur dokibai: tendeçe yeke çiyulĵan tarqaĵu: kümün büğüdeger ene edür modučı Ananda yeğüdkegsen qaĵan-u modun kikü-yin tula tngri-yin oron-dur odbai kemeldübe:

tende nigen sar-a-yin ĵayur-a boltal-a öber-ün ger-tür kümün-e ülü üĵegülün sayuyad edür büri sün-iyer ugıyaĵu imayta següder-tür sayubai: tegünçe kiib-ün çayan qubçasu emüsçü basa ĵasaday biçig-i egüdbei: Qamuĵ-a Tedküğçi (65) köbegün-dür-iyen ilegebe: esen mendü bui ĵ-e: qaĵan-u törö-yi nom-un yosuyar tedküğseger kü abai ĵ-e: ende süm-e bariqui-dur kereg-i sayitur bütügebe: tende ta tegün-i kündülen qaĵıralaydaqui: edüğe ene süm-e-dür nigen sirçi kereglemi: tendeçe sirçi Ananda-yi ödter ilegegedkü yeke kereg bui: ilegekü yosun-i uridaki metü üiledbesü bolumu kemekü biçig qaĵan-u dergede iregsen-dür qaĵan tegün-i üĵeged ai ene metü tngri-ner-ün oron-aça irekü aĵuyu eçige minu bayasbayu kemebesü modučı ber qudal biçig-i bariyad tngri-ner-ün oron-dur kürügsen-iyen delqerenggüy-e öçibesü qaĵan ber masi bayasuyad öglige terigüten-i sayitur ögbe:

edüğe tere süm-e-dür nigen ĵıruyçi-yi kereglemüi: sirçi-yi ir-e kemegsen-dür ĵıruyçi irebesü modučı Ananda ber çayan kiib qubçasun-i emüsçü bey-e inu çayan-luĵ-a tegüsügsen eldeb erdenis-i ĵegügsen-i üĵeged saça yaĵun bolbai ene nigen üküĵü iregsen aĵuyu kemen sedkibei: tegün-dür qaĵan eçige-yin biçig beleg-i öggüged odqui siltayan-i üĵegülbesü ber sirçi eyin sedkirün: edüğe bi mayad (66) utayan-u morın-iyar odbasu ber kürkü aĵuyu kemen sedkiged modučı-yi nidün-iyer üĵeĵü yar-iyar bariĵu ĵal-dur tülegsen tere bülüge: edüğe ülü odum kemebesü uridaki yosun anu qoyıtudur mör-ün tula ülü bolumu kemen asaĵubasu uridaki metü bui kemebe: doloĵan qonoĵ-un qoyın-a kümün büğüdeger modun kiged künĵid-ün toşun-i abçu ireged tariyalang-un ĵaĵar-un dumda çoyçalan talbiyad: tegün-ü dumda sirçi Ananda buduy büğüde

ba eçige-dür bariqui beleg Qamuç-i Tedkügçi qayan-
 -u biçig terigüten-i abçu sayulçayad bükü jüg-üd-
 -eçe Ƴal sitaƳaju kög dayun dayurisqaysan-dur sir-
 çï Ananda tesün yadan enelüged inaysi qarayıysan-
 -dur kög dayun yeke-yin tula ese sonosçu kengsi-
 güretele tülejšü orkibai kemebesü Sayin Amuyulang-
 -tu qayan ügülerün: nigül mör deger-e boluysan
 ajuyu kemegsen-dür jayayan-ıyan baraysan qayan-u
 aman-aça dayun Ƴarbai sirvan-dur ülü (67) sayumui
 bi kemejšü nisün aldayulbai: Siditü kegür-ün qauli-
 -aça sirçi kiged moduçi Ananda qoyar-un naimadu-
 Ƴar bölüg:

tendece basa uridaki metü kegür-i egürçü ire-
 küi-dür ene qauli-yi ügülerün: eng uridu Yeke
 Buram Arbişiqui ner-e-tü ulus-tur Gegen Jokis-tu
 qayan bülüge: tere nöğçigsen qoyin-a bey-e bildar
 üjšekülengtü kücün-lüge tegüsügsen duran-dur jo-
 kistu nigen köbegün ajuyu: tegün-dür qola busu
 Ƴajar-aça nigen qayan-u ökin abçu qatun bolıbasu
 ber qan köbegün tere qatun-i ese örösiyebesü ber
 tendece nigen ber-e-yin Ƴajar-tur çer-ün ejen-ü
 ökin ber masi you-a üjšeküleng-tü ajuyu: qan kö-
 begün tegün-dür taçiyaju nasuda çenggeldün yabu-
 bai: ejiy-e boluysan-dur qayan köbegün genedte
 nigen berke ebedçin-ıyer nöğçibei: tere ökin qa-
 yan-u nöğçigsen-i ese sonosbai: ökin ber jirmüsün
 boluysan ajuyu: sarayul söni-yin çay-tur ökin-ü
 qayaly-a-yi deleddügsen-dür ökin çongqu-bar üje-
 besü qayan qubçasun ügei iregsen-i üjeced masi
 bayasçu qayaly-a-yi negeged qayan-u Ƴar-(68)-aça
 ber bariju dotor-a jalayad arbay-yin amtatu da-
 rasun-i bariysan-i jöyoçlayad çï inaysi ir-e ke-
 mejü oduysan-dur qoyin-a-aça dayan odbasu basa
 inaysi yabu kemejšü qamtuyar qarsi-yin dergede
 kürbesü qarsi-yin dotor-a qongqo-yin dayun çeng-
 gel Ƴaruysan-dur sonosuyad: ökin qayan-dur ene
 Ƴayun bui kemen öçibesü ökin çï ese uqabası ene
 minu qonoç-tur nom ungsiyçid bui kemen ügülebesü
 qonoç-tur nom ungsiqu qayan kerkibei kemebesü qa-
 yan nöğçibei kemeged edüge çï ber saras büridçü

amu: köbegün-i üker-ün qoriyan-dur törögdeküi: ene qarsi-yin dotor-a minu eke minu qatun qoyayula nigen ogyu-dur ese jokiçaysan bülüge: tere ogyu-yi ber takil-un siregen-ü door-a niyuysan bui tegün-i qatun-dur ögçü törküm-dür inu qariyul: eke ta qoyayula köbegün-i minu köbegün boltala yirtincü-yin törö-yi kiçiy-e kemen atala genedte sürkireküi salkin-dur ügei bolun odbai: tedüi atal-a ekener masi yasiyudan jobayad qan köbegün kemen yasalju uyilabai:

tedüi atal-a quçilyalan ebedçin kürtegsen-dür üker-ün qoriyan-dur oduyad tere söni (69) köbegün-i töröjü manayar ör çayıysan-dur ükerçi ireged ay-a qan köbegün-ü üker-ün qoriyan-dur em-e kümün köbegün törökü yosun ügei bülüge: üker-tür minu burtay boluyujai kemegsen-dür tedüi ekener inu egün-dür gem ügei ükerçi çi nögçigsen qan köbegün-ü eke-yi ende ir-e kemetügei: nigen yeke yayıqamsiy bui kemegsen-dür: ükerçi ber teyin kisügei kemejü eke-dür ögede boluydaqu kemegsen-dür qatun irebesü: tere ökin siltayan-ıyan narin-a öcibesü ai yayıqamsiy ür-e ügei bögetele eyimü boluyısan masi sayin sayin kemejü yar-tur-ıyan abçu tere köbegün-i masi qayiralaju öskebesü ekener-ün ügüleksen metü ogyu-yi siregen-ü door-a-aça olju qatun-dur ögçü qariyulbai: qatun köbegün qoyayula yirtincü-yin törö-yi sayitur baribai:

tendeçe sar-a büri-yin arban tabun-u söni tere ökin-dür qan köbegün ireged qanisaju noyir geyigülüged saça ülü üjegdekü amitan boluyısan tegün-i eke-dür öcibesü eke ügülerün: tere ünen busu ünen bögesü qan köbegün-ü minu nigen üge-yi ab kemegsen-dür tegünçilen üges-i abçu eke-dür ügülebesü mayad bisireged: ökin çi bida eke köbegün qoyayula-yi ayuljıayulju üje kemebe: (70) tendeçe arban tabun sin-e-yin söni qan köbegün iregsen-dür ökin ügülerün: sineyin arban tabun-u söni büri ayuljaqu ene bayasqulang-tu bolbasu nasuda ülü nököçekü ene sayin busu kemegsen-dür qan köbegün ügülerün: çi jirükelen çidabasu nasuda nököçen çidaqu bülüge: ekener çi jirüken ügey-yin tula berke kemegsen-dür: ekener ügülerün: jirükelügülküy-yi bi dayasu: qan köbegün-lüge ene nasun-dür nasuda nököçen çidabasu ber miq-a yasun-ıyan ebderebesü ber üiledümüi bi kemegsen-dür: teyin bögesü qoyitu sar-a-yin arban tabun-u söni saran

yarqui-dur emün-e jüg-tür nigen ber-e-yin yařar-a
 odbasu tende temür ebügen qayiluysan siremün-i u-
 yuyad umdayasbai bi kememüi tegündür nigen butung
 darasun-i ögteküi: basa çinaysi odbasu qoyar quça
 mörgüçeñü amui tegün-dür idesi yulir öggügdeküi :
 tendeçe çinaysi odbasu şer řebseg řegügsen olan
 kümün bui tegün-dür mişan ögteküi: basa çinaysi
 odbasu ayuqu metü qar-a bayising çisun-iyar sür-
 çigsen kümün-ü arasun-u tuy bayiyuluysan-u qayal-
 ıan-dur takıraısan çisun üsü-tü qoyar erlig bui
 tegün-dür çisun degeñi ögteküi: tendeçe deger-e
 bayising dotor-a orobasu ayuqu metü naiman tarniçi
 (71) küriyeleğsen bui: dumdadu nigen mandal-i to-
 yorin yisün řirüken-iyer küriyeleğsen bui: naiman
 qayuçin řirüken inu namayi ab kemeldümüi: nigen
 sin-e řirüken inu namayi buu ab kemekü bui: ayuqu
 řüdekü ügei sin-e řirüken-i abuyad qoyınaysi ülü
 qaran abçu iren çidabasu bida qoyayula dam ügei
 nasuda nököçen çidamui kemebe:

tendeçe tere ökin tedeger-i sedkil-degen toy-
 tayařu sineyin arban tabun-a saran yarqui-dur bü-
 güde-eçe ayuqu-yi masi qatayujin emün-e jüg-tür
 odçu jayur-a şam-dur qayan-u ker ügüleğsen metü
 öggüged tere bayising-un dotor-a oroyad namayi buu
 ab kemekü sin-e řirüken-i ülü endegüren abçu ebür-
 leged dutayabasu tarniçi bügüdeger qoyın-a-aça kö-
 geñü qoyar qayalyacı řirüken-dür qulayai orobai
 bari kemebesü tere qoyayula bidan-dur çisun degeñi
 öggügsen bui kemeñü yaryabai: basa çirig-üd-ün kü-
 mün-i bari kemebesü ber ene bidan-dur mişan ögbei
 kemeñü yaryabai: tendeçe quça-dur qulayai oroba
 bari kemebesü ber ene bidan-dur yulir-i ögbei ke-
 meñü yaryabai: basa temür ebügen-dür řirüken abuı-
 san tere ökin-i bari kemegsen-dür nadur darasun-i
 (72) ögbei kemeñü yaryabai:

tendeçe tere ökin sayitur güyüñü qarsi-dur kü-
 rüged qayan-u qayaly-a-yi negebesü ekener-ün nökör
 tere qan köbegün eldeb çimeg-üd-iyer çimeğsen te-
 gün-lüge ayuljayad küjügün-i teberibei kemegsen-
 dür: Sayın Amuyulang-tu qayan tere ökin masi ba-
 yasbai kemekü dayun yarbai: jayayan-ıyan baraysan
 qayan-u aman-aça dayun yarbai kemeñü aldayulbai:
 Siditü kegür-ün qauli-aça řirüken-i abuısan ökin-ü
 yisüdüger bölüg:

tendeçe Siditü kegür-i abur-a odçu egürçü ire-
küi-dür basa üliġer qauli-yi ügüler-ün:

erte uridu çay-tur Gerel-ün ġool ner-e-tü ulus-
-tur aq-a degüü qoyaġula bülüge: tere qoyaġula ne-
yite nigen ekener-i abuġsan-dur aq-a anu degüü-
-yüġen üġen yadan ġobaġsan-dur degüü inu ese tesü-
ged qaġaçaġu saġubai: eġiy-e boluġsan-dur aq-a anu
bayaġin saġıġirayad ulus irgen-dür yeke qurim öġ-
küi çay-tur degüü-yi ir-e kemen ese ireġsen-dür:
basa tere köbegün sedkirün: öcögedür ese ire ke-
mebesü ene edür büdügün yeke qurim bui kememüi ke-
men sedkibesü ber ese ir-e gebei: tegünü qoyitu
edür edüġe aday-un qurim-dur ir-e gemüi kemen sed-
kibesü (73) ber ese ir-e gegsen-dür tere köbegün
untuġuçaġu kilingleged ene söni kümün bügüdeġer
darasun-iyar soġtoġuramui ġ-e: bi odçu nigen sayin
ed-i qulaġuġu absuġai kemen sedkiġü bayising-un
dotor-a oroġu sang-un barayan-u ġabsar-tur niġuġu
kebtebesü tere kümün bügüdeġer söni düli boltal-a
darasun uġuġu umtabasu ber ekener inu aq-a-luġ-a
anu qamtu umtaġsan düri-yi üġegülġü er-e-yüġen um-
taġuluġad boscu nigen şaban dotor-a Çinayşan ġulir
miġ-a sarmisay eldeb ġüil amtatu ideġen-i kiġü ya-
dayşı yarun odbasu tere köbegün ġayıqāġu qoyin-a
qulaġai kisüġei urida egün-i tengsesüġei kemen
sedkiġü qoyin-a-aça dayan odbai:

tere ekener ber bayising-un qoyina nigen öndür
ayulan-dur ayuġu metü ükeġer bülüge: tegün-i daban
odbasu tere köbegün ber qoyin-a-aça dayāġu oduġad
tende kürüġsen-dür ġölġetü ġaġar-un dumda çayan
çilayutu ġaġar odbai: tende odbasu nigen üküġsen
kümün aġuġu: tere kümün tere ekener-lüġe qamtu a-
maray yabuġsan-u tula: ekener-tür taçiyāşan-iyar
sibayun ariyatan terigüten-e ese ideġden büküli
buyu kemeküy-yi ekener soġosuġad güyün odbai: ten-
deçe nigen kegür-i qola-aça üġeġü tegün-ü ner-e
ber (74) dayudaġu uyılayad tere kegür-i kürün te-
beribeı: tere köbegün ber tegün-dür oyiratuġu sa-
ġubai: tere ekener kegür-ün emün-e ideġen beled-
keġü öġbesü ber sidün ġayuraşan-iyar öġcü ese bo-
luġsan-dur ekener ber ġayuraşan sidün-i lim-a
qalbay-a-bar neġeġü ideġen-i ekener öber-ün kele-

-ber kegür-ün aman-dur öggün atal-a qalbay-a genedte quyarayad ekener-ün qabar-un üjügür qajay-dajı kegür-ün aman-dur qoçorbai: tegün-eçe çisun yarçu masi jobayad idegen saba-yuyan abçu qariju ireküi-dür tere köbegün ber ekener-ün urid kürcü ireged sang-un dotor-a niyuju sayubai:

tende-eçe ekener ireju er-e-yügen ebür-tür orojı atala er-e inu inçaylayısan-dur tedüi ekener yoo kemeju eyimü er-e bol kümün-ü ügen-dür orojı qabar kelen-ü üjügür-i minu qajabai çi: namayi qabar ke-le ügei bolıbasu çimadır yayun bolumu kemebesü: er-e inu bi yayun ba esekü medebeı kemebesü ber ekener inu bi medegsen tula teyin ügüleju yayun tusa: marçata qayan-dur oçiy-a kemen kereldün abai: tere köbegün ber tere söni barayan-i ese qulayai kijü nigen busu oron-dur odbai:

qoyitu edür erte ekener qayan-u dergede oduyad qayan-dur minu (75) er-e namayi üldebei üliger ügei ene metü bolıabai: jasıay-un yosuyar üiledteküi kemen öcigsen-dür tedüi er-e-yi inu iregülju jergeçegülün asayıysan-dur ekener inu ünen metü olan üges-i ügülebei: nökör inu ülü medemüi kemebesü ber qayan inu çinuki buruıu kemeju siruy-un üjügür-e elgübei kemekü üge kürügsen-dür: tere köbegün ber tere üge-yi sonosçu ödter ireju aq-a-yi minu siruy-un üjügür-e elgügsen inu yayun kemen asayubasu: tere siltayan-ıyan ügülegsen-dür tere köbegün qayan-u dergede oduyad tngri minu ayılad-un soyurq-a: alım ad üiles-i bisireküy-e berke: edüge ekener bida qoyar-i jergeçegül tende bida delgerenggüy-e öçisügei kemegsen-dür: ekener irebesü tedüi ükeger kegür-ün yajar-a oduysan terigüten-i narin-a öçiged: qayan ese bisirebesü ber edüge kegür-ün aman dotor-a qalbay-a ekener-ün ke-le qabar-un üjügür çisun yaruyısan terigüten-i üjer-e ilegegdeküi kemegsen-dür qayan ber tegünçilen üjer-e ilegebesü ügülegsen metü boluyısan-i üjeju bürün çinuki ünen aııııı kemeju aq-a-yi inu siruy modun-u üjügür-eçe bayulayııı ekener-i siruy-tur elgüju alabai kemegsen-dür Sayın Amuyulang-tu qayan ügülerün: (76) tere jöb kemekü dayun yaruyısan-dur jayayan-ıyan barayısan qayan-u aman-aça dayun yarbai kemeju aldayulbai: Sıdıtu kegür-ün qauli-aça er-e em-e qoyar-un arbaduyar bölüg:

tendeče basa Serigün oi-dur odçu bürün: egürčü ireküi-dür basa ene qauli-yi ügülerün:

erte uridu çay-tur nigen urtu yool-un töb dumda ali jüg-üd-eče egüdügen Qongşım bodisung-un bey-e bülüge: tegün-ü dergede nigen üçüken bayising-dur ebügen emegen qoyar yayça ökin-tei bülüge: tere çay-tur yool-un aday-tur nigen ügegüü kümün modun abdaran-dur jımis kişü yool-un ekin-dür oduyad qudalduy-a kişü qarişu ireküi-dür tere Qongşım bodisung-un dergede qonobai: tere ügegüü kümün ebügen emegen-ü bayising-dur odçu çongqu-bar çinglabasu emegen ügülerün: edüge bida qoyayula ötelbei ene Altan Dari ökin-i nökör-tür ögbesü sayin kemegsen-dür ebügen inu ügülerün: tere ünen bui bidadan-u amuyulang jiryalang ba: ed nigen bitegü ogyu ökin edeger terigüten Qongşım bodisung-i takişsan-aça boluysan bülüge: Altan Dari ökin-i ber ken-dür ögkü nom yirtinçü alin-i üiledküy-yi (77) maryata-yıñ naiman sin-e-dür takil egüdçü Qongşım bodisung-aça asayusuyai kemeldügsen-dür: tere ügegü kümün tegün-i sonosuyad eyin üiledbesü bolumu kemen sedkişü tere söni süm-e-yin qayaly-a-yi negegeşü Qongşım bodisung-un aru-bar erüşü burqan-u dotor-a oroşu sayubasu manayar er-e em-e ökin yurabayula ireşü takil ergüged mörgüşü ebügen öcirün: Qongşım bodisung minu ene ökin nom yirtinçü alin-i üiledümüi: yirtinçü-yi üiledkü bögesü yambar kümün-dür öggümüi cidabasu jarliş bolun soyurq-a: yadabasu jegüdün-dür viyanggirid ögtügei kemen öcigsen-dür tere ügegüü kümün burqan-u qabar-un dotor-a aman-ıyan tuslaşu burqan jarliş bolqui metü bolyaşu ügülerün: çinu ene ökin yirtinçü-dür jokimui: manayar erte urida çinu qayalyan-dur ken kümün kürçü irebesü tegün-dür öggügdekü kereg bügüde bütümüi: kemen ügüleksen-dür ebügen emegen qoyayula burqan jarliş bolbai kemen bayasçu bisireged olanta mörgüşü odbai:

tere ügegüü kümün ber burqan-u dotor-a-aça yarçu manayar erte qayalyan-u dergede odçu qayaly-a deleddügsen-dür emegen ireşü tegün-i üjged saça dotor-a oroşu ebügen-dür-ıyen burqan-u viyanggirid üjegülügsen kümün irebei (78) kemebesü ebügen

ber tere sayin ir-e geǰü dotor-a oroyuluyad eldeb
 ǰüil idegen umdayan-iyar qangyaju ökin kiged ni-
 gen bitegü ogyu-yi tegün-dür ögcü üges-i ügüleg-
 sen-dür tere ber boltuyai kemeǰü ökin-i kötölǰü
 modun abdaran-yuyan abcu ogyu-yi ǰegüǰü odbai:

yool-un aday öber-ün ger-tür oyir-a kürküi-dür
 tere eyin sedkirün: biber ebügen emegen-i qayurun
 çidabai: edüge ene ökin-i modun abdaran-dur kiǰü
 ene elesün tala-dur niyüǰü talbiyad: nigen arǰa-
 -yi egüdsügei kemen sedkiǰü ogyu kiged ökin-i ab-
 daran-dur dürüǰü elesün tala-dur niyuyad tere ö-
 ber-ün gertegen qarın ireǰü ulus bügüdeger-tür
 urida biber kerkiǰü üiledbesü ber bayan sayin
 ese bolbai: edüge ügegürekü mayu belges-i qari-
 yulqu nigen ǰang üile üiledsügei kemeǰü ed-i abcu
 nigen ǰang üile üiledbei: tegün-ü qoyitu edür-e
 basa buyan kesig quriyaqui nige çoga üiledüy-e
 kemeǰü ed bükün-i yuyun yabubai:

ene ǰabsar-tur nigen busu oron-u qayan-u köbe-
 gün uyidǰar-i sergügeküy-yin tula numun sumun-i-
 yan bariǰu nigen bars-i kötölüged yurbaýula ire-
 ǰü Altan Dari ökin-ü aysan tere yaǰar-a kürüged
 (79) elesün-ü tere oboǰa-yi qarbuy-a kemeldüǰü
 qarbuy-san-dur oboyan-a tusuysan sumun-i abcu ese
 boluysan-dur erüǰü üǰebesü nigen modun abdaran-
 -dur tusuysan aǰuyu: tegün-i negebesü ökin ogyu
 terigüten yarbasu: abai ökin çi kerkigsen bülüge
 kemebesü bi luus-un ökin buyu kemebe: qan köbe-
 gün ügülerün: çimai bi qatun kisügei qamtu oduy-a
 kemegsen-dür: tere ökin ber ene abdaran-dur nigen
 amitan-i ese talbibasu bi ülü odumu kemegsen-dür:
 abdaran-dur bars-i kibesü bolumui kemeǰü bars-i
 dürüǰü niyuyad: ökin ogyu qoyar-i qayan abcu qa-
 ribai:

tendeçe tere ügegüü kümün buyan kesig quriya-
 quy-yin çoga-yi dayusçu tere eyin sedkirün: ogyu
 ökin qoyar-i abcu ökin-i alayad ogyu-yi qudalduǰu
 bayaǰisuyai kemen sedkiǰü abur-a oduyad elesün-
 -eçe abdaran-i yarǰaju egürçü ireged bayising-un
 sarabçin deger-e talbibai: basa ulus bügüde-dür
 ene söni bi buyan kesig-i quriyaqui nigen çoga-
 -yi basa üiledkü bülüge: yambar dayun çimege yar-
 basu ber üǰer-e ülü iregdekü kemen ügüleged ten-
 deçe ökin-i aldayuǰai kemen sedkiǰü degereki
 dooraki qayaly-a-(80)-yi qayaju: oron-ıyan ǰasa-
 ǰu qubçasun-ıyan tayılǰu abdaran-i negeged ökin

ese jobabai j-e yarçu ir-e kemeğsen-dür: bars ü-süreged noçoysan-dur tere masi ayuğu kerkiy-e bars irebei: köbegün em-e minu ödter ir-e kemen dayudağu niçüğüber bars-luğ-a bayıldıysan-dur em-e köbegün bügüdeger ügüleldürün: abau çi eçige-yin buyan kesig quriyaqu masi sirügün ajuğu kemen e-yetüldüğü abai: marğata erte tegün-i üjer-e odbasu ber ger-ün bulung-dur nigen yeke bars köl aman-ıyan çisudağu şalabaljan abai: tegün-i qarın bars idegen ajuğu:

tendeçe qayan tere ökin-i qatun bolyağu bürün köbegün-tei bolğu masi jiryan bülüge: tere çay-tur qaraçu ulus bügüdeger man-u ene qayan könggen sedkil-tü ajuğu: yağar-un door-a-aça abuyşan ökin-i qatun bolıabai ür-e bui bolbasu ber naçaçunar ügei ene yağun kemen sunjıldıysan-dur qatun tegün-i sonosuyad sedkil-ıyen masi kimurağu nadur yurban köbegün bui bögesü ber ene uluş-un üge sayın busu: bi ebügen emegen-dür-ıyen odçu tengsesügei kemen sedkiğü: arban tabun-u saran yarqui çay-tur: qarsi-aça yağar odbai: odbasu ber qoyıtu edür naran manduqui çay-tur (81) eçige-yin yağar-a oyır-a kürüğsen-dür tende urida ügei olan tariyalang-un yağar-a olan kümün tariyan tarın ajuğu: tegün-ü dumda nigen sayın üješküleng-tü kümün eldeb jüil idegen-ıyer çenggen ajuğu: tere kümün ögülerün: ökin çi qamiy-a-aça irebei kemebesü nigen qola yağar-aça irebei bi kemebe: edüge qamiy-a odqu bui kemeğsen-dür ene ayula-yin aru-dur minu eçige eke ebügen emegen qoyar bülüge: mendü-yi asağur-a irebei kemeğsen-dür teyin bögesü tegün-ü ökin buyu çi kemebesü bi mön bui kemeğsen-dür ebeü bi tegün-ü köbegün bui nadur nigen egeçi bui kemeldübe: tere çi aysan ajuğu: ende tür sayuğu idegen ide kemeğü idegen-ıyer çenggeged tegün-lüge qamtu qanılan odçu ayula-yin kötel deger-e-eçe üjebesü urida-yin bayising-un oron-dur masi üješküleng-tü nigen yeke bayasqulang-un bayising qayan-u qarsi-aça ülemji manjily-a-bar çimeğsen tegün-ü dergede qutuıtu-yin süm-e ber uridaki-aça masi ülemji yeke altan degebür-ıyer çimeğsen tuğ manjily-a qongqo terigüten jeğügsen abai: tere kenükei bui kemebesü çinu qoyın-a bida egüdkebei kemeğed eçi-ge (82) eke man-u esen mendü bui kemeğü tendeçe dotor-a orobasu qoriy-a terigüten-e morin layusa ed ayurasun-ıyar düğürün aju eçige eke inu torğ-a

kiib-üd-ün olboγ-tur sayuγsan aγuγu: ökin-iyen ü-
 jged ċi mendü bui j-e bida qoyaγula-yin ükü-
 -yin urid jolγar-a iregsen sayin kemejü siltayan-
 -iyar narin-a ügülebesü tere ökin ber qaγan-u tü-
 simel ulus bügüdeger-ün sunjıqu üges-i delgereng-
 güy-e ügülegsen-dür teyin bögesü qaγan nökor sel-
 te-yi ende jalay-a kemejü tende bügüde-yi jalaju
 iregülüged γurba qonotala barasi ügei qurim-i ög-
 gügsen-dür tede bügüdeger bayasuγad qatun-dur tör-
 küm ügei kemekü inu qudal aγuγu kemeldüjü qaγan
 selte bügüdeger bisiren qaribai: qatun anu eċige
 eke-eċe qaγacan yadan qonoγsan-dur tere söni ügü-
 leldügseger qonobai: erte seribesü ber debisker
 ber qataγu boluγsan-dur bi eċige eke-lüge qamtu
 aju oro terigüten-i kiib-üd-ün olboγ-iyar jasaγ-
 san bülüge: ene yaγun bolba kemen sedkiged bosċu
 üjebesü: urida-yin üçüken bayising ebdereged eċi-
 ge eke qoyaγula ber üküjü qaγalγan-dur yasun anu
 keseg busaγ (83) taraγsan-i üjebai: tere inu qab-
 tayai ċilayun köşer deger-e umtaγsan aγuγu: tedüi
 sedkil-iyen γutuju bürün edüge süm-e-yi üjesügei
 kemejü üjebesü tere süm-e ber ebderejü qutuγtu-yin
 bey-e kereg ügei boluγsan aγuγu: tedüi qatun eyin
 sedkirün: ai ene bügüde üiles-i qaγan-dur qutuγtu
 qubilγan-iyar üjegülügsen aγuγu: edüge qaγan nököd
 bügüdeger bayasuγsan bülüge: edüge tende odsuγai
 kemejü oduγsan-dur tüsimel ulus bügüdeger qola-
 -aċa qatun-i üjged: ene qatun-u törküm ber masi
 yeke kücütei köbegün inu üjesküleng-tü ene qatun-
 -u kesig yeke aγuγu: kemeldüjü aγui yeke uγtuγul-
 -iyar uγtuju qarsi-yin dotor-a jalaju oroγulbai
 kemebesü: Sayin Amuγulang-tu qaγan teyimü yeke
 buyan-tu qatun bol kemekü daγun γaruγsan-iyar ja-
 yaγan-iyar baraysan qaγan-u aman-aċa daγun γarbai
 kemejü aldayulbai: Siditü kegür-ün qauli-aċa Al-
 tan Dari ökin-ü arban nigedüger bölüg:

tende-eċe basa Serigün oi-dur abur-a odċu egür-
 ċü irebesü basa qauli-yi ügülerün:

erte ċay-tur ċeċeg ċimeg kemekü masi jirγalang-
 -tu oron toγorin (84) jandan kiged amri modun ba
 üjüm terigüten eldeb modun-iyar dügüregsen eldeb
 jüil tariyalang-un γaγar ba alγur-iyar urusqui u-

sun selte tegün-ü dumda Altan Tegülder kemekü qar-si kiĵayar balyasun-iyar küriyelegülügßen aĵuyu: tegün-dür Keüken Aĵali-tu kemekü nigen qaĵan bü-lüge: tere qaĵan-u ulus-tur Gegen Uĵaĵatu kemekü nigen köbegün aĵuyu: qaĵan ber tegüni iregüliged Ći Gegen Uĵaĵatu aĵuyu: minu amin-u ogyu-yi qula-ĵai kiĵü aĵtuyai abun Ćidabasu ber ün-e ögsügei abun ese Ćidabasu Ćinu bayising ĵaĵar-ud-i abuyad nidün-i uqumu kemebesü tere metü üiledün ese Ćida-mu kemegsen-dür ese boluysan-iyar arban tabun-u söni qulaĵai kisügei kemen aman aldaba: tendece qaĵan tere ogyu-yi baĵana-dur uĵaĵu qaĵalyan-i ülü qaĵan busu kümün-nügüd-iyer yambar Ćidaĵui-bar sa-kiyuluyad qonobasu: tendece Gegen Uĵaĵatu köbegün arban tabun-u söni üdesi-yin Ćaĵ-tur arbay-yin am-tatu darasun-i abĉu oduyad qaĵan-u morin unun sa-kiyĆid-tur darasun ögbei: urida ogyu-yi qulaĵai kiĵü Ćidaĵu-yin tula: qaĵan-dür ülü sonosĵan tede-ger-i (85) soĵtoĵulbai: tendece amitan-u Ćulĵui nigen güĵegen ba ebesün malaĵ-a kiged usun doto-raki ĵurban moyolĉoy Ćilayun-i bariĵu söni düli ĵar-si-dür kürüged qaĵalyan-i manayĉi morin unuĵu duyĵiran untaysan-i tus tus bayulĵaĵu küriyen-i unuyulĵu talbiyad dotor-a orobasu tulĵan-u dergede ĵarudasun ekener qubĉaşun-iyar ülü tayilun: ĵal si-tayaĵu metü umtaysan aĵuyu: tere ĵal-dür oyir-a e-kener-ün terigün-dür ebesün malaĵ-a-yi emüskebei: tegün-ü dergedeki ekener-ün qaĉu-dür ĵurban Ćila-yun-i dürüĵü talbibai: tende-eĉe Ćinaysi oĉibasus qaĵan umtaysan aĵuyu: terigün-dür Ćulĵui güĵegen-i emüskebei: baĵana-dur ogyu gilbelün aĵutere baĵana toĵorin kümün bügüdeger umtaysan aĵuyu: tedeger-ün üsün geĵiged-i qolboĵu talbiyad tende-eĉe tere o-gyu-yi baĵana-aĉa möltülĵu abuyad şatun-dür türĉi-ginen dutayabasu bügüdeger qulaĵai oroba kemeldüĵü üsün qolboysan bügüdeger namayi buu tata: namayi buu tata kemeldün oriyalduĵu abai: qaĵan ügülerün: ta qurdun-a güyügdükü: ogyu-aĉa minu terigün qataĵ-san aĵuyu kemebe: ĵaruĉa em-e ĵal üliy-e kemebesü tere ĵarudasun (86) ĵal üliyegsen-dür ebesün ma-lay-a-dür ĵal noĉoĵu terigün tülegsen-iyer busu ekener inu qaĉu-bar deledügßen-dür Ćilayun ĵaru-yad ĵurban yar-a bolĵabai: ĵarudasun qulaĵay-yin qoyin-a-aĉa ülü odun kereldün abai: tende-eĉe mo-ritan kümün qulaĵai orobai kemen ödter kögegdeküi kemebesü darasun-iyar soĵtoĵsan-u tula küriyen de-

ger-e teberildün abai: tende-eçe ogyu-yi abçu öber-ün oron-dur-ıyan ireged qoyitu edür amin-u ogyu-yi abçu qayan kilinglegsen-dür Gegen Uqayatu köbegün ügülerün: ülü kilinglegdekü jıci ogyu-yi barısuyai kemen öcibesü: ene ogyu-yi çi edlegdekü tere edür-ün busu arı-a anu çinuki jöb bui j-e çinu çulıyü güjege emüskegsen-ıyer mınu terigün qataysan ajuyu kemen sedkiju ayun soçibai: tere ması buruyu egün-i edüğe jasıay-un qoriyan-dur abun odçu küjügün-i oytaltuyai kemebesü tedüi Gegen Uqayatu köbegün sedkirün: edüğe kerkibesü ber ene qayan namayı sayın kikü busu ajuyu kemen sedkiju untuyuçayad amin-u ogyu-yi qadan deledügsen-dür qayan-u qabar-aça çisun yarçu ükübei kemebesü Sayın Amuyulang-tu qayan ügülerün: (87) ülü medekü qayan bol kemen dayun yaruyısan-dur jayayan-ıyan baraysan qayan-u aman-aça dayun yarbai sirvan-dur ülü sayımu bi kemeju aldayulbai: Sıditü kegür-ün qauli-aça Gegen Uqayatu-yin arban qoyadıyar bölüg:..

13

tende-eçe uridaki metü Serigün oi-dur oduyad Sıditü kegür-i abçu qariju ireküi-dür çi qauli-yi ügülekü bögesü terigün-ıyen doki: namayı ügüle gekü bögesü terigün-ıyen gekitügei kemebesü gekıgsen-e teyin bögesü

eng uridu ki jayar ulus-tur nigen biraman-u köbegün bölüge: ejiy-e boluyısan-dur tere öber-ün tariyalang-un yajar-ıyar yurban tengnege çengm-e qudalduju abuyad nigen eljigen-dür açıju busu oron-dur odbasu jam-un yudus-tur olan keüked nigen quluyan-a bariju küjügün-dür utasun uyaju usun-dür dürün abun çirküi terigüten-ıyer jöbayaqui-dur nigülescü bürün ese tesüged ai kilinça bolqu egün-i talbi kemebesü keüked ügülerün: bida egün-i keregleju bariysan bölüge eyimü bardam kümün bol kemegsen-dür teyin kemebesü ün-e-yi ögsügei kemeju nigen tengnege çengm-e-yi ögçü abuyad qadan-u jabsar-tur talbibai:

basa odbasu jam-dur keüked nigen beçin-ü juljay-a-yi (88) bariju nayadum-i ese çidabaşu ber eregülen nayadçu tere beçin-i tayay-ıyar jancıqui-dur nigülescü talbi kemebesü ber ese boluyısan-

-dur basa nigen tengnege ed-iyer qudaldıju abuyad siyui-dur talbibai: basa odbasu ber balıad-un a-day-tur olan keüked nigen ötege-yin julıay-a-yi bariju nayadqui terigüten eldeb-iyer jobayaqui-dur nigülescü ese tesüged nigen tengnege cengme-ögücü abuyad oi-dur talbibai: tedüi tere kümün ed ügei eljigen-iyen tayıju odqui-dur sedkirün: bi qudaldıy-a-dur irebesü ber edüge ed ügey-yin tula kerkimü qayan-u qarsi-dur oroju qulayı kisügei kemen sedkiju eljige-yügen siyi modun-aça uyayad qayan-u qayaly-a-bar niyun orojı sang dotor-a olan torı-a kiib-üd-i qulayıju ireküi-dür qayalyan-u dergede qatun-luy-a ayulıaysan-dur qatun ügülerün: ai qarsi-dur qulayı orobai: ene ken bui kemen dayudaysan-dur kümün bügüdeger quraju ireged baribai: qayan ügülerün: ene qulayıci-yi nigen modun abdaran-i egüdcü tegün-dür dürügsen temür qadayasun-iyar qadaju usun-dur orkiydaqu kemebe:

tegünçilen üiledcü usun-dur orkibası (89) tere usun-u dabaly-a-bar usun-u qoyıy-tur inu toytabai: amin büteju üküküy-e kürküi-dür tedüi abdaran-u yadan-a-aça mayajiqui boluysan-dur üçüken jabsar yaruysan-iyar üjebesü urida-yin cengme-ögücü abuysan tere quluyan-a ajuyu: quluyan-a ügülerün: sedkil-iyen buu aljiy-a bi qoyar nökör-i abcu iresügei kemen odcu tegüber amisqul abcu ese ükübei: tere quluyan-a becin-dür odcu siltayan-i ügülebesü tere becin ireju abdaran-u jac-a-yi ebdebei: tende-eçe ötege ireged abdaran-i ebdejü qabtayai modun deger-e yaryaju talbibai: tere yurbayula tegün-i modun-u jimis terigüten-iyer tejigebei: tere tegün-i ideju usun-aça yarcu yadan tende sayubai: ejiy-e boluysan-dur söni-yin çay ötege becin-dür ügülerün: tere tala dumda masi yeke genel-tü tegünü üjetügei kemen ilegebesü: küsel-i gangyacı cindamani erdeni altañ öndegen-ü tedüy-yi lbai: tere cindamani-yi biraman-u köbegün yar-tur abuyad ene usun-aça yartuyai kemen irügegsen-iyer tere usun-aça yarbai: basa jalbariyad ene tala dumda qota bayising küriy-e morin-u qoriy-a kijayar (90) tariyalang-iyar küriyeleksen eldeb modun rasiyan-u bulay-ud aysan-u dotor-a anu kereg-tü ed-iyer dügürkü boltuyai: kemen nidün-i aniju irügeged qarabasu tegünçilen bütübei:

tende jiryan sayubasu tere çay-tur tende yeke qualduyaçin ireged: bügüdeger yayıqaju ügüleldürün: yayun bolbai urida ene tala qoyosun bülüge: edüge yayıqamsiy-tu kemen tere qualduyaçin-u noyan biraman-u köbegün-ü dergede irejü asayubasu siltayan-ıyan narin-a ügülejü çindamani-yi üjegü-lügsen-dür qualduyaçin-u noyan ügülerün: çimadur qotala tegüs ajuyu tegün-ıyer qangqu bolumui j-e ene toy-a tomsi ügei olan açıysan unuysan-i çimadur ögsügei tere çindamani-yi nadur ög kemegsen-dür jöbsiyejü çindamani-yi qualduyaçin-dur ög-bei: biraman-u köbegün torγ-a kkib-üd-ün deger-e umtabasu manayar erte noyir-un dotor-a debisker qatayu boluysan-dur noyir-aça seribesü bayising ed bügüde yayuber ügei urida-yin qoyıy-un modun deger-e aysan ajuyu: tende jobaqı çay-tur tere yurbayula ireged yayun bolbai kemebesü siltayan-ıyan ügüleksen-dür eyimü boluyçı buyu: çindamani-yi abçu qamiy-a odbai (91) bida yurbayula odçu abçu üjey-e kemejü odbai: tende kürbesü tere qualduyaçin-u noyan küçün ba: ed ayurasun qotala tegüsügen ajuyu: qayalyan-dur ötege beçin qoyar ese baytabai çindamani-yi qamiy-a talbiysan-i ü-jegülür-e quluyan-a-yi ilegebesü quluyan-a qayalyan-u nükən-ıyer orobasu sil-tü bayising-dur qualduyaçin-u noyan umtaysan ajuyu: ger-ün qoyimor-a tutury-a yeke çoyçalaysan tegün-dür sumun qadquju sumun-u üjügür-e çindamani-yi uyaysan ajuyu: tuturyan-u dergede qoyar miyuy-yi uyaysan-u tula odun yadaju qoyar qani-dayan irejü siltayan-ıyan ügülebesü ötege ügülerün: edüge arγ-a ügei qariy-a kemebesü beçin ügülerün: buu teyin ügüle nigen arγ-a bui kemejü mön quluyan-a odçu ene söni qualduyaçin noyan-u üsün-i qajatuıai teyin kü üiled-besü qoyitu söni miyuy-yi deren-ü dergede uyamui: teyimü bögesü çindamani-yi bida qulayuju abun çidayu kemejü teyin üiledcü üsün-i qajabasu: manayar-aça qualduyaçin-u noyan noyir-aça seriged: terigün-ıyen ergübesü üsün unaju könggen boluysan-dur sejiğ törögeç: ai ene söni minu üsün-i quluyan-a qajaysan ajuyu: kemen kereg-i kilgejü üleg-sen üsü-yi sakiqı-yin tula: (92) qoyar miyuy-yi deren-degen uyaysan-dur tende-eçe tere söni ötege beçin qoyar qayalyan-dur sayuju çindamani-yi qulayai kir-e quluyan-a-yi ilegebesü: quluyan-a qarabasu tutury-a-yin dergede miyui ügey-yin tula ba-

yasçu: çindamani-yi abun toyrubıju dababasu ber qalturin abun ese çidaju quluıan-a qariju irebesü ötege ügülerün: çı sumun-dur qalturiısan bögesü edüge odçu sumun-u iruyar-taki tuturıan-i uquıad sumun-i unayaıju öngkerigülün abçu ir-e kemebesü quluıan-a teyin üiledcü çindamani-yi öngkerigülün abun ireju qayalyan-dur kürcü irebesü çindamani-yi degegsi abun ese çidaıu kücün-ıyeı barayad qarin ireju ügülerün: egün-ü dotor-a çindamani-yi nüke-yin iıayur-a abçu irelüge: tegün-eçe degegsi abun ese çıdabai kemebesü ötege ügülerün: beçin bida qoyar nüke-ber ülü baytamui edüge arı-a ügei qariı-a kemegsen-dür beçin ügülerün: arı-a bui kemeju quluıan-a-yin segül-eçe utasun-i uy-a quluıan-a dörben gesigün-ıyer çindamani-yi teberig-dekü bi segül-ün utasun-aça tatay-a kemen teyin üiledcü tatabası quluıan-a çindamani qoyar-i qamtuyar abubai:

tere qoyayula alııyabai kemen ötege-yi beçin unıju beçin-ü çikin-dür quluıan-a umtayad çindamani erdeni-yi beçin aman-dayan ömgüju qariju ireküi-dür inu ebüdüg jıbbükü tedüi nigen usın aıııyü: tegüni getülju yarqai-dur ötege sedkirün: bi beçin quluıan-a çindamani bügüde-yi egürügsen bui bi eyimü yeke böke kemen sedkiju bi böke bi-siü kemebesü quluıan-a anu umtaıu qoçorbai: beçin ini qariıulbası çindamani-yi aman-aça aldayııai kemen sedkiju qariıu ese ügülegsen-dür ötege kilinglejü ta qoyayula qariıu ese ügülebesü tan-i bi usın-dur orkimui kemegsen-dür: beçin buu orki kemegsen-ıyer çindamani-yi usın-dur aldabai: tende-eçe usın-aça yaruyad beçin ötege-yi jimelen ögülerün: ötege çı kereg ügei amitan aıııyü: edüge kerkiy-e kemen ötege beçin qoyayula gemsin ügüleldürün: usın dotor-a-aça abqu arı-a ügei qariı-a kemebesü quluıan-a ögülerün: ötege a bi nigen arı-a-bar abçu üıesü ta qoyayula tende şayı kemen dongıoddun inası çınası güıııgsen-dür usın dotoraki qamuy amitan ireged quluıan-a-yi eyin üiledügsen çınu yayun kemen asayubası quluıan-a ügülerün: ta ese sonosbayı qayurııı noyitan qoyar-tur ülü torqu nigen yeke çerig irekü aıııyü kemebesü: teyin (94) bögesü egün-dür yayun sayın kemebesü quluıan-a ügülerün: busı alııba arı-a ügei ene qayurııı noyitan qoyar-un jııııııı-a nigen qoruy-

-a-yi barin čidabasu sayin buyu kemebe: tede bü-
 güdeger jöbsiyejü usun-dur aysan qamuı amitan čil-
 layun sibar-i jögejü quluyan-a dabqurlan bariju
 nigen tögen-ü tedüi öndür bolqui-dur nigen yeke
 menekei tere čindamani-yi öngkerigülün abun irejü
 čilayun dotor-a egün-eče kündü čilayun ügei keme-
 be: tedüi quluyan-a becin-i dayudaıu ireged ene
 buyu kemebesü becin masi bayasču quluyan-a-yin
 bilig qurča aııuıu kemen čindamani-yi aman-dur öm-
 güjü qulayan-a-yi čikin-dür dürüged ötege-yi unun
 qariju iren biraman-u köbegün dergede kürbesü bi-
 raman-u köbegün ölöščü üküküy-e kürügsen-dür be-
 cin čindamani-yi öggügsen-dür ai yeke ačitan aıı-
 yu kemejü bürün usun-ača yaruyad uridaki metü kü-
 sejü jalbarıısan-ıyar bayising ber qayan-u qarsı-
 ača masi ülemji čaylasi ügei olan qaračus ba: ye-
 ke ulus eldeb jüil modun jimis ür-e tegüsügsen el-
 deb sibayun ber sonosqu metü dayun-i dayurisqay-
 san nasuda amtatu üres ba: eldeb çečeg-ıyer baya-
 sun (95) čenggeküi: ebül kemekü-yin ner-e ber ü-
 gei qotala ed ayurasun büridügsen-dür: basa čin-
 damani-dur jalbarııyad čindamani erdeni ünən mayad
 bögesü nadur ekener ügei bülüge: tngri-yin oron-
 ača Esru-a-yin ökin minu qatun boltuyai kemeküi
 sača tngri-yin ökin čaylasi ügei olan ökid-ıyer
 küriyelegüljü iregsen-dür tegün-lüge bayasun čeng-
 geldün yabuısan-ıyar kuran-dur jökistu jayun kö-
 begün ber bolbai kemebesü Sayin Amuyulang-tu qa-
 yan ögülerün: teyimü yeke buyan-tu kümün bol ke-
 megsen-dür jayayan-ıyan baraysan qayan-u aman-ača
 dayun yarbai: sayin sayin kemejü Naganjun-a bayı-
 -yin oyir-a kürčü ireged oıtarııui-bar nisün od-
 basu bayı jırlıı bolurun: činu qatayujıl-dur gem
 ügei bui j-e Jambudvib-ün amitan-u buyan kesig ü-
 čügüken-ü tula bui: čı Sıditü kegür-i arban yur-
 ban üy-e egüdügsen-ıyer ene jayayan-dur kümün ki-
 ged ed ayurasun busu qayan-luy-a adalidqasi ügei
 ülemji kücütü bolumui kemebe: Sıditü kegür-ün qa-
 uli-ača biraman-u köbegün qayan boluısan arban
 yurbaduyar bölüg:

qoyaduyar ilayıısan Naganjun-a-yin genel-ıyer
 kümün-ü erketü Sayin Amuyulang-tu qotala-yi ba-
 yasqayči sedkil-ün ündüsün sin-e çečeg-üd-i bol-
 basurayulun jokıııısan (96) yosun-i dayajı yir-
 tınčü-yin ene üges-ün qauli-yi merged ba: arad

bügüdeger sonos-un kereglekü-yin tula duran buliyaqu jokis-tu edeger sayıqan üges-i şastir-un dotor-a-aça quriyaysan üges-ün badaγ-un tedüi öber-ün oyun-iyar tüg tümen ayalγu-luy-a tegüsügen edeger üges-i kümün-ü erketü tegülde Buyan-tu kemekü duraduysan-iyar örön-e eteged-teki ayui delger süm-e-dür tabun uqayan-u oron-dur mergen boluysan Warbuu bandida kemekü jokiyabai: ene şastir-i qamiγ-a anu ügülekü bögesü tere yerü-yin sidi boluyu kemen Naganjun-a-yin ügüleksen metü türbel ügei bütütügei:

basa mör-tür odqui yosun-i urida-çilan üiledcü kürüged Sidityü kegür-i egürcü ireküi-dür naran urtu-yin tula uyıduyad sayıqan qauli-yi ügüle kemegsen-dür qayan yaqu ber ese ügülebei: kegür ügülerün: çii ügülekü bögesü doki namayi ügüle gekü bögesü gekitügei kemegsen-dür Sayın Amuyulang-tu gekigsen-dür

uridu çay-tur Enedkeg-ün örön-e jüg-ün nigen balyad-tur aq-a degüü qoyayula bülüge: aq-a anu ed tavar ügey-yin tula busud-tur toγomji ügei bülüge: ebesün modun qudaldıju amin-ıyan tejjigegçi bülüge: degüü inu bayaliγ bögetel-e aq-a-dayan tusa (97) ülü kürgegeçi ajuγu: nigen uçar-tur degüü inu qamuy ulus-i quriyaju yeke bayasun [=baryar-un] qurim kibesü aq-a-yuyan ese uriyad qubiyi inu tasulbasu aq-a-yin gergei inu eyin ügülerün: ai er-e minu çii ükübesü sayın ürgüljide tusa ügei bolbaçu qurim-un qubi-yi çu tusalbai kemen ügülebesü tere üge çinu jöb edüge bi ükü-sügei kemeju süke degesün-i abuyad olan ayula-yi dabajı nigen sıyuy-yin ekin-dür kürbesü tere yool-dur arslan bars terigüten olan ariyatan dügürügen tere yool-un ekin-dür odbasu nigen yeke qadayin dergede olan kög dayın kiged olan bayatur daginis oγtarγui dügüreng bayuju sayuqu ajuγu: tedeger çiyuluysan-u dotor-a-aça nigen jigür-tü dagini nisçü oduyad nigen qada-yin negebçi-eçe nigen tulum abçu ireged bügüde-yin dotor-a amsar-i inu negeged dotor-a-aça nigen temür aluγ-a-yi abçu tere tulum-i deleddüged ed idegen qubçad yayun keregleküi bükün-i tere dotor-a-aça yarıyad

yeke çiyulyan-u qurim-i üiledüged basa tere dotor-
aça altan mönggün terigüten eldeb jüil erdenis-ün
titim manjily-a terigüten-i yaryayad daginis (98)
bey-e-yügen çimeglejü büjig terigüten-i olan jüil-
-iyer büjiglegseger oytarjui-dur odbai: urida-yin
tere dagini inu tere tulum-i mön urida-yin qadan-
-dur talbiyad kög dayun dayurisqaju basa oytarjui-
-dur odbai:

tere kümün daginis-un çiyuluysan yajar-a odbasu
yayun ber ügei ajuyu: qadan-dur niyuysan tere tu-
lum-i üjged saça olan modun-i oytalju şatu kijü
tegüber abariju tere tulum-i abubai: tulum doto-
raki aluqan-i abuyad dokiju minu yambar küsegsen
idegen inu jüil büri yarbasu tegüni qantala çad-
tala ideged tulum aluqan-i ger-tegen abcu qaribasü
tegün-i ekener inu ükügsen metü sanaju sayuysan
bülüge: er-e-yügen üjged saça uyilabaşu ay-a mi-
nu tula buu uyila: bida qoyar-tur ami jiyubasu
bolqu yayuman-i bi abcu irebe kemejü em-e-yügen
yar-tur tulum-i ögbesü tulum-i negejü üjged do-
toraça ed idegen kedüi küsegsen-ü çinegeber abu-
yad qoyin-a modun ebesün qudaldqu-i-ban bayiju
jiryaaju sayun atala qamuy-iyar eyetüldüjü eyin ü-
gülerün: genedte ene yayun-u kücüber eyimü bolba
kemeldüged tedüi degüü-yin ekener inu eyin ügü-
lerün: çinu tere aq-a anu man-u (99) sang-aça lab
qulayuju abuyad bayan bolbayu kemeded: tegün-ü
er-e inu ünemsiged aq-a-yuyan uriju çimadur eyimü
ed tavar-i ken ögbe qamiy-a-aça olba kemen asayu-
ju çu minu ed-eçe qulayuysan bui nadur ese ögbesü
bi çimayi qayan-dur medegülenem nidün-i çinu uqu-
yulqu bui kemegsen-dür aq-a anu eyin ügülerün:
çinu nidün-dür ülü üjgedkü gola yajar-a odcu ü-
küşügei kemeded nigen qada-tu ayula-yin dergede-
-eçe eyimü tulum aluqan-i olbai kemen urida-yin
tegün-iyen delgerenggüy-e ügülebesü : tere yajar
çinu qamiy-a bui nadur üjgöl kemebesü tere ya-
jar-i inu jiyaju öggüged saça tere jüg-tür aq-a-
yuyan yosuyar süke degesün-i abcu tere oi-dur
odbasu tere qada-yin dergede naiman ayımay çiyul-
ju okilaldun bayiquy-yi üjged: nigen uçar-tur
bey-e-ben niyuju ese çidayad inayşi çinayşi yabu-
qu-yin jayur-a naiman ayımay tegün-i bariyad man-
-u tulum-i qulayuyci kümün ene mön bui egün-i a-
laşuyai kemeded nigedcü eyetüldübei: tere dotor-a-
aça nigen çidkür eyin ügülerün: egüni alaaju yayun

kikü egün-ü beyen-dür nigen mayu belge talbiju kümün-ü dergede ülü odqu metü bolıyasuyai kemebesü: qamuy-iyar tegün-ü üge-yi jöbsiyejü tere kümün-ü (100) qabar-aça sungyajı tatabad yisün janggiy-a janggidcu talbisuyai kemeldüged naiman ayımay qabar-i inu naima janggidba: yayca köl-tü cidkür minu qubi nige janggid kemeged yisü janggidcu talbıbai: tedüi naiman ayımay ülü üjegdendobai: tendece tere kümün qabar-ıyan çirçü ger-tegen söni kürçü irebei: tegün-ü ekener inu qabar-i üjegd soçıju dutayan odbai: nadaça buu dutay-a urıdayın kümün bi mön bui: nadur üjeküi-dür mayu ene metü bolba nigen üy-e amin-ıyan tejjigesügei: tegün-ü qoyın-a üküsügei: qamuy bügüdeger asayubasu ebedbe kemen ügülebe:

nigen uçır-tur tegün-ü oyır-a qadan-dur diyan-a sayıysan nigen blam-a bui ajuyu tegün-i jalaju irejü wang abışig abuyad üküsügei kemeged blam-a-yi jalaju ireged wang abışig abquıdur qabar-ıyan ülü dayayan sayuqui-dur blam-a anu çımadur yayun bolba: nadur üjegül kemebesü üjegülkü arı-a ügei çim-a-aça nom sonosuyad egüdsügei bi kemen öcibesü blam-a inu nadur yayı ügei üjegül kemebesü tere qabar-ıyan üjegülügen-dür blam-a ayuju dutayabai: basa tere blam-a-yi jalayad buyan ergüju urıdayın üges-ıyen delgerenggüy-e ügüleged minu ene qabar-un janggiyasun-i aldarayulqu arı-a blam-a-dur buyu-gü kemen öcibesü nadur ügei biçig-tür üjesügei: teyimü arı-a bui çu bui j-e: kerbe biçig-(101)-tür ügei abasu ükükü çinu bolumui kemebesü manayar kürtele çinu jarlıy-ıyar bolsuyai: arı-a ese oldbasu ükükü ügei yayun: tendece blam-a qariju sedkiged eyin ügülerün: çinu aq-a-yın açaraysan tulum aluq-a qoyar-ıyar ene qabar-un janggiyan-i ese aldarayulbasu busu aldarayulqu arı-a minu biçig-tür ber ügei kemebesü: aq-a-dayan ekener-ıyen ilegejü çı tere olıysan tulum aluq-a qoyar-ıyan abcu ir-e kemebesü aq-a anu eyin ügülerün: minu ene aluq-a tulum-i bulıyaqu ajuyu kemebesü ülü bulıyaqu-yın aman abubai: aluqan-ıyan büsen-degen dürüju oduyad degüü-degen çımadur yambar gem bolba kemebesü degüü inu ügülerün: nadur eyimü gem-tü jobalang bolba çımadur ed tavar yayun küseksen çinu oldaba çı tere aluqan-ıyar mini qabar-tur dokıju ene janggiyan-i aldarayulun ene jobalang-aça yaryubasu minu ed tavar-un qayas-i çı ab kemeged: aq-a anu te-

re činu ünən bögesü bičig tamaγ-a abulčasuyai kemebesü: tedüi bičig abulçaqui-dur yisün janggiyan-i бүкүли алдарыулбасу ед җаҗар-un qayas-i ab kemegeđ aq-a anu bičig-i җар-таҗан барију байыад алуq-a dalayiju naiman ayimaγ-un janggiyasun aldaratuyai kemegeđ (102) niјegeđ dokibasu niјegeđ aldarabai: nigen janggiy-a ülegsен uçar-tur degü-yin ekener inu bi ед җаҗар-иyan qayıralamui janggiy-a aldarayulqu.kilbar aјууу nigen janggiyasun-i buu aldarayul bayıtuyai kemebe: aq-a anu ta bičig tamaγ-a-ban ese toҗačaba kemegeđ алуq-a-ban abun dutayabai: ene nigen janggiyan-i ese aldarayulbasu ülü jokimui kemegeđ beri inu qadam aq-a-yuγan qoyin-a-ača kögegeđ aq-a anu egüden-dür-iyen oroqu-yin җауур-a büsen-dür dürügsen алуq-a-yi abun inay-si dutayabai: buliyaју odbai kemen aq-a anu ekener-ün qoyin-a-ača nekebesü güičekü-yin җауур-a ger-tegen oroyad naiman ayimaγ-un janggiyan aldara kemen urida-yin yosuγar dokibasu em-e kemjiyen-i ese medegeđ er-e-yügen manglay-yi čoyo čikiјü tariki anu җарču ükübei: urida-yin җаҗар usu ед та-var em-e terigüten-i aq-a anu ejelebei kemebesü tedüi Sayin Amuyulang-tu qayan tere aq-a degüü qoyayula-yi ekener inu җутаҗаусан ајууу kemebesü: җауауан-иyan baraysan qayan-u aman-ača dayun җар-bai sirvan-dur ülü sayumu bi kemeјü oytarγui-bar nisün odbai: Sidityü kegür-ün qauli-ača aq-a degüü qoyayula-yin arban dötüger bölüg:

(103) basa urida yosuγar abču irebesü Sidityü kegür ügülerün:

uridu čay-tur Enedkeg-ün örön-e јүg-teki nigen qayan-dur Tegüs Belgetü kemekü köbegün bui aјууу: ken köbegün kigeđ nigen tüsimel-ün köbegün qoyayula-dur niјegeđ kesig altan-i öggügeđ ta qoyar Enedkeg-ün včir-tu oron-dur odču egüber künesü ki-јü erdem-i sayitur surču mergen bolју iregdekü kemegsen-iyer včir-tu oron-dur oduγad qoyar blam-a-dur tere qoyar buyan-i öber-e öber-e ergüged arban јil boltala surγayulin-dur sayuγad tüsimel-ün köbegün inu qan köbegün-dür edüy-e bida qarısuyai kemeјü öber öber-ün blam-a-dur-иyan öčibesü blam-a anu јöbsiyeјü qariју ireküi-dür җаҗар qola usun

olun yadaǵu üküküi-dür oyiratuǵad kebtéküi çay-tur nigen keriy-e agarag kemekü nigen dayun yarbasu tegüni sonosuyad saça qan köbegün edüge bida qoyar yabusuyai usun oldamui kemebesü: tüsimel-ün köbegün usun man-dur kerkiǵu oldaǵu kemebe: edügeki qong keriyen-ü dayun-i uqabasu eyin ügülemüi endeçe emün-e jüg-tür odbasu tabun jayun alqum-un tende nigen serigün kiged amtatu tungǵalay sayıqan usun bui aǵıyü edüge tegün-i üjged saça amumui j-e bida: tendece tabun jayun alqu-yin yajar-a oduyad bulay usun-i olǵu qoyayula tere usun-aça uuyıǵu qanuyad usun-aça ber abçu odbasu tüsimel-ün köbegün eyin sedkirün: qayan bida qoyar-tur künesün-i adali öggügsen bülüge: ene eyimü mergen bolba: bi egün-ü çinege ese surba kemegeç qan köbegün-e mayu sedkil törögülbei: ene söni bida qoyar nigen ayula-dur yarçu qonosuyai tala-dur qonobasu qulayai-dur abtamu bida kemejü nigen oı-tu ayula-dur abçu oduyad qan köbegün-i alaqui-dur qan köbegün eyin ügülerün: abrasiga kemen ügülebei:

Tendeçe tüsimel-ün köbegün gertegen qariǵu oyiratuqıi-dur qayan tüsimel ber tende uytıǵu ireged qan köbegün ügey-yin tula qan köbegün qamiy-a odba kemen asaıubasu qan köbegün nasu nöǵçibe kemebe: tere qayan anu yeke yasııyutu boluyad olan jayun toıyatan balıyad kiged auı-a küçün inu ejen ügei bolba kemen enelün sinalun yasııyudaǵu ordu qarsi-dur-ıyan qariǵu irebei: qayan anu eyin sedkirün: minu köbegün ükübesü nigen geriyes jarlıy bolbai j-e kemegeç tüsimel-ün köbegün-eçe asaıubasu: tüsimel-ün köbegün inu eyin öçirün: qatayü türgen ebedçin kürtegsen-ü tula yayun ber olun ese ügülebei: amin yarqui-dayan abrasiga kemen ügülebei (105) kemebesü: ene ügen-dür nigen udq-a bui j-e kemegeç qamuy yeke ulus-tur tungǵaylaǵu bandi tarnıçı tölgeçin otaçin bükün-i quriyaǵu abrasiga kemebesü udq-a anu yayun bui kemen asaıubasu qamuy-ıyar ese medejüğüi: minu jirüken-dür adali nigen köbegün-ü üge-yi ese tayılun çidaba: edüge doloı-a qonoıy-tur sudur-nuyud-ıyan üjejü egün-i tayılǵu ta nadur ügüle: kerbe negejü ese ügülebesü ta bükün-i nigen qota-dur oroyulǵu alamu kemen mingyan uqayan-tan-i nigen bayısing-dur oroyulbasu jirıyuan edür boltal-a ese oluyad manayar lab ükümüi kemejü: jarım-ud inu tngri-ner-i jal-

baribai: ĵarim-ud inu uruy sadun eĉige eke-yügen duradĉu okilaldubai: tere dotor-a-aĉa nigen üçüken toyin qota degere-eĉe dengselün buruyulaĵu oduyad nigen oi modun-u iĵayur-tur daldalaĵu sayubasu tere modun-u üjügür-e nigen üçüken keüken uyilabasu tegün-ü eĉige eke inu ügülerün: köbegün ĉi buu uyila: manayar ene qayan mingyan kümün-i alamu: teden-ü miq-a-yi bida ülü idebesü ken idekü bui: basa tedüi boluyad keüken bi ölösünem kemen uyilabasu: (106) eke inu köbegün ĉi buu uyila: manayar ene qayan mingyan kümün-i alamu: tegün-ü miq-a ĉisun-i bida-aĉa busu ken idekü kemebesü: köbegün inu tere mingyan kümün-i yayun-u tula alamui kemebesü eĉige inu ügülerün: abrasiga kemekü-yin udq-a-yi ese medegsen-ü tula alamui kemebe: tegün-ü udq-a yayun bui kemebesü: eĉige inu tegün-ü udq-a kilbar bui kemeded: ĵirüken-dür adali tere nökor: ĵuĵayan oi-dur kötölüged: ĵiruba kiküyin ĵayur-a küjügün-i köl-iyer giskiged: ĵangdaĵu qurĉa il-dün-iyer küjügün-i minu oytalbai kemeĵüğü: kemegsen tere üges-i sonosuyad saĉa üçüken toyin qayan-u ordu qarsi-yi temeĉejü güyüged ör geyiküi-dür qayalyan-a kürĉü kenggergen-i deledbei: qayalyaĉin-nuyud ĉi yayuĉi bui kemebesü bi uqayatan-u nökor bülüge: namayi tende kürgegedkü kemebesü dotor-a aysan nököd-tür inu kürgebei: nököd-tür-iyen tegün-ü udq-a-yi bi nomlasuyai ta bügüde buu ĵoba: tedüi bügüde-yi quriyaĵu asayuqui ĉay-tur urida-yin yosun-iyar ügülebesü tüsimel-ün köbegün yayun ber ülü ügülen abai: köbegün-ü minu yasun-i ĵiyaĵu öggügdeķü kemen köbegün-ü yasun-i abĉu (107) suburĉ-a kiĵü tüsimel-ün köbegün-i alayad köbegün-ü eĉige tüsimel-i bayurayulbai: ĵayun uqayatu quvaray-i tedkümĵilen kündülebei kemebesü: Sayin Amuyulang-tu qayan eyin dayun yarbai: tabun uqayan-dur mergen boluyusan tere qan köbegün-i alaysan anu qayıran kemebesü ĵayayan-ıyan baraysan qayan-u aman-aĉa dayun yarbai sirvan-dur ülü sayumu bi kemeĵü oytarĵui-bar nisün odbai: Sidityü kegür-ün qauli-aĉa qayan tüsimel-ün qoyar köbegün-ü arban tabuduyar bölüg:

dergede üçüken nilq-a keüken-ü mör ajuyu: ende nigen kümün bui ajuyu kemen sedkiju ebesün-ü dotor-a niyuju sayubasu erte manayar nigen sayıqan ü-jesküleng-tü ökin yar-tayan qumqan-i barin ireju: tere bulay-tur beyen-iyen ugiyad: bulay-un degerede nigen qumq-a dügüreng usun-i abuyad odqui-dur tere kümün ökin-dür eyin ügülerün: bi tögö-rigsen kümün bülüge: nadur jam-i jiyaju öggügdeki kemegsen-dür ökin inu jam ügei kemeged dutayaju odbasu ökin-ü mör-iyer qoyin-a-aça odqui-dur nigen oi modun-u iruyar-tur ceceg ebesün-ü dumda nigen yeke kögsin arsi ajuyu: tere ökin inu tere arsi-dur nigen yaduran-i dügürgeju ugiyaju usun-i ergübei: basa tere ökin yadur-a-ban bariyad modun-u üjügür-tür yarçu jimis-i (110) abuyad usun-dur ugiyaju basa tere arsi-dur ergübei: tegün-eçe arsi degeji talbiyad öber-iyen joyaçlaju ülegsen-iyen ökin tere kümün qoyar-tur ögbei: tere ökin inu öber-ün ebesün gürmeli-dür oroyad bisilyal bisilyabai:

tedüi tere kümün arsi-dur eyin öcirün: bi görö-gesün kögegseger ireju ene oi-dur oroyad toluyai ergileju jam-iyen ese olbai yeke arsi nadur jam-i minu jiyaju öggün soyurq-a kemen öcibesü: nigen tedüyiken-e yayun ber ese ügüleged qoyin-a ci ye-ke keliçetü [=kilinçatu] kümün ajuyu çimadur ende irekü kereg ügei bülüge minu nom bisilyaqui-dur sayad jedker buu ki: kümün-dür namayi ende geju buu kele kemeged nigen keseg küsa ebesü-yi ögbei: egüni bariju odbasu jam-iyen ülü endegüremüi ari-yatan ber qoor kürgen ülü çidayu kemebei: tere kümün jam-dur oroyad eyin sedkirün: ene ökin-i minu qayan-dur qatun bolyabasu jokimui kemen sedkin egeju iregsen arsi-dur-iyen öcirün: ene nigen küsa ebesün-i gegebesü yajar-tayan ülü kürümü bi: edüge nigen küsa basa soyurqaydaqui kemen öçiged saça arsi basa (111) nigen küsa ebesün-i soyurqabai: tedüi tere kümün ger-tegen qarın ireju: numun sumun-iyen talbiyad qayan-u dergede odbasu çayalyaçın anu ese oroyulbasu tere kümün yeke dayun yarçu barkiraqui-dur qayan ene yayun bui kemen asaYuqui-dur nigen görögesün kögegsen kümün qayan-dur üge ayiladqaqu bülüge kemeju bayınam kemen öcibesü qayan anu sayad ügei inaysi ilegegedküi: bida ger-tür sayuysan bülüge: tere ayula-dur oduysan kümün-dür nigen üge bui çu bui j-e tedüi

qayan-u dergede tere kümün irebesü qayan ekilen gamuy qatud ber qamtu nigen-e sayuyad kümün ċi ü-geben ügüle kemen ĵayun qayaly-a-yi qayabasu nigen qayaly-a negemüi: ĵayun nüken-i böglebesü nigen nüken-i negemüi: ĵayun bulay-un ugiyal-i tebciĵü tegüs naiman üyes-tü bulay-i uuuyudaqu kemen do-kiy-a-bar ügülebesü qayan tegün-i medeĵü ĵayun naiman qatun-ıyan qariyulun niyuĵu asaıubasu berke üiles-i ċidayċi nigen kögsin arsi-dur nigen you-a ĵalayu ökin bui aĵuyu kemen uridaki-yuyan delgerenggüy-e ügülebesü qayan bayasuyad: tegün-i ab-qu arı-a yayun bui kemen ĵarliı (112) bolbasu qo-la odqu berke bülüge teyimü bolbaċu qayan nigen ĵayan-i unuydaqu bida qoyar odbasu abumu kemen öciged tedüi qayan anu ĵayan-i unuyad: tere kümün qayan-u beyen-eċe bariĵu niĵeged niĵeged küša ebesün-i ĵartayan bariıad odbasu urida-yin bulay-tur kürċü qayan-u ĵayan-i tere kümün dalda ĵaĵar abċu odbai: qayan anu bulay-un dergede modun-u nabċin-ıyar quċiĵu kebtöküi-dür ökin ireged urida-yin yosuyar ugiyaĵu qumqan-dayan usun abuyad odqu-yin ĵayur-a qayan anu ökin a ċi kenükei bui naċur ü-güle kemebesü: ökin yayun ber ülü ügülen dutayaĵu odbai: qayan tegün-ü mör-ıyer nekeĵü odbasu arsi-dur ugiyal-un usun-i ergüged ĵimis terigüten-i ergübesü urida-yin yosuyar degeĵi-yi talbiıad öber-ıyen ĵoyoylaĵu kesig-ıyen qayan ökin qoyar-tur ögbei: tedüi qayan eyin öċirün: bi ber ĵurban ming-yan tabun balıad-un eĵen bui: qatun-ıyan oıorċu ċimadur eyin öċimüi: üĵesküleng-tü sayıqan ökin-ıyen nadur nökör bolıaqu-yin tula yeke arsi bayasqui sedkil-ıyer ĵöbsiyeĵü nadur öggün soyurq-a: arsi eyin ügülerün: ene kümün-ü ökin busu bui: nigen suıun-aċa törögsen bülüge: edüge bi ubasinċa-yin sanvar öggügsen (113) bülüge: egüni ċi buu ab: kümün-ü ünür ünüstebesü ĵirüken inu soċiĵu ü-kümüi: qayan ċimadur tusa ülü bolumui: egün-ü sanvar-i buu ebde kemen ĵarliı bolbasu qayan egüni nadur öggügdekü ese ögbesü gertegen bi ülü qari-mui: namayı erir-e olan ulus irebesü yeke arsi-yin tügdam-dur sayad ülü bolumuyu: tedüi arsi ökin-dür-ıyen ĵarliı bolurun: ċi ene yırtinċü-yin qayan-dur oduydaqu: kerbe ese odbasu minu bisil-ıal-dur gem bolumui kemegsen-e: ökin inu ese bolĵu bi görögesün-eċe törögsen-ü tula yırtinċü-yin kümün-ü üiles-i ülü ċidamu kemen öċibesü qayan teyi-

Ĵam Gandi qatun-u dergede basa ireged ay-a i-
 Ĵayur-tan-u ökin Ćimadur nigen sayin sakiyulsun
 bui ajuyu: tegün-iyen üĴegülügdekü kemebesü qatun
 nadur teyimü yayum-a ügei kemebe: basa dabtan ö-
 Ćibesü qoyin-a arĴ-a ügei bolĴu eĆige arsi-yin
 Ĵakiraysan-aĆa dabaĴu Ĵayun naiman bolur eriken-
 -iyen Ĵam Gandi-dur üĴegülbei: Ĵam Gandi tegün-i
 üĴeged (116) saĆa toluĴai deger-e-ben talbiĴad
 küĴügün-degen Ĵegüged öber-tegen dürüĴü Ĵirüken-
 -iyen adislayad eriken-ü yeke baĴ-a oĴosur toĴ-a-
 -yi inu büridkeged: qatun-dur baribai: Ĵam Gandi
 inaysi ireged mayu iĴayur-tu qatun-dur teyimü sa-
 kiyulsun bui kemebesü: Ĵam Gandi qudalduyan-u qu-
 ral-dur oduĴad: qatun-u tere bolur eriken-ü yeke
 baĴ-a olan Ćöken-ü toĴ-a kelkiyen-ü oĴosur yambar
 bögesü tegün-dür adali-yi öber-tegen dürüĴü abĆu
 oduĴad öngge-tü Naran qatun-u dergede odĆu naĴa-
 dun büĴiglekü terigüten-i qatun-dur ergüged eyin
 öĆirün: söni nadur sayıqan Ĵegüdün bolba uridu
 edür Ćinu tere sitügen-dür ĴolĴaysan-u küĆün bo-
 lai: edüge kümün-dür üĴegülül ügei bi basa Ĵol-
 yasıĴai kemen öĆibesü öngge-tü Naran qatun sitü-
 gen-ü dotor-aĆa bolur eriken-i abuyad toluĴai de-
 gereben talbiĴu qoyar qaĆar-tayan kürgeged qoĴo-
 lai-dayan kögeĴü öber-tegen dürüĴü Ĵirüken-degen
 kürgेĴü talbiĴad nököge eriken-i yarıyan toĴalayad
 bürin bui kemeĴü qatun-dur ergübei: qatun anu
 (117) medel ügei abuyad sitügen-ü dotor-a talbi-
 bai: tegün-ü manayar basa odĆu qamuy mayu utayan-
 -i talbibasu qatun anu soĴtoĴuraĴu naran urĴuqu-
 -yin qoyin-a boltaı-a üküdkübei: tegün-ü qoyin-a
 erketen-dür buĴar boluĴsan-u tula nidün qaray-a
 ügei Ćikin dülei boluĴad qayan ber basa buĴar bol-
 bai:

nigen uĆar-tur qayan-u tegüs küĆütü Ĵayan-u kü-
 Ĵügün-i ildün-i-yer oĴtoluĴad Ĵayan-u terigün-i
 sin-e qota-yin egüden-dür talbibai: Ĵayan-u Ćisun-
 -i öngge-tü Naran qatun-u aman-dür türkibei: ma-
 nayar naran manduqui-dur qayan noyir-aĆa seriĴü
 ögede boluĴad Ĵayan-i alaysan-i üĴeged öngge-tü
 Naran qatun-u dergede odbasu aman-daki Ćisun ba
 dergedeki ildün-i üĴeged eyin sedkirün: egün-i bi
 ayulan-aĆa oluĴsan bülüge: ene nigen simnus iĴa-
 yur-tu ekener ajuyu: minu Ĵirüken-dür adali Ĵayan-
 -i alabai edüge bi egün-i alasıĴai kemegeđ ildün-
 -iyen dalayibası: tere qayan-dur nigen kümün-ü

üge-ber ügüleğci toti bui ajuyu: tere qayan-u der-
gede niscü ireged eyin ügülerün: qayan qayan a qa-
muy üiles-i uqaju üiled: uqal ügei üile-yi (118)
üiledbesü el-e mal aduyuluyci kiged keriyen-ü do-
moq metü boluyujin kemebesü dalayiısan ildün-iyen
quriyayad tere yayan bui ci sayitur sonos erte u-
ridu mahê üker qadayalaysan nigen kümün olan man-
hê üker-iyen aldayad erijü ese oluyad nigen çöl
qalayun-dur ucaraju usun-i eribesü olun yadaju
yabuqui-dur nigen qada-yin deger-ece nigen jandan
modun-u gesigün-ece usun dusuju bayiqui-yi üjged
modun-u nabci-yi qumiju dusuyad uuyuguy-yin jayur-
-a nigen keriy-e niscü ireged dalabci-bar usun-i
deledüged asqaju orkibai: yurban üy-e tuscu uuyu-
quy-yin tedüi tere keriy-e dalabci-bar deledcü
asqabai: qoyin-a nigen beriy-e bariyad basa usun-
-i tusbasu basa keriy-e irejü dalabci-bar deled-
küy-yin jayur-a keriyen-i modun-iyar çokiju ala-
bai: tedüi tere qada-yin deger-e abariju qarabasu
nigen yeke qour-tu moyai qalayun-a enelüged jan-
dan modun-i oriyaju terigün inu modun-u üjügür-ün
nabcin-dur ayad segül-ece inu qour-tu usun dusun
ajuju: tedüi yeke tusa-tu keriyen-iyen alabai bi
kemen (119) yomudaluy-a: ay-a qayan cinu ene üile
tegün-dür adali bülüge kemebesü tedüi qayan anu
yeke jayan-u miq-a yasun-i dalda oroyuluyad qota
ger-iyen ariyudqayuy-yin tedüyiken-e öngge-tü Na-
ran qatun-i seribei:

tegün-ü qoyin-a Jam Gandi ene qatun-dur gem e-
se bolba kemen nigen üy-e dergede oduyad jolyaju
tegün-ü qoyitu söni tere qayan-dur sürüg-ün mang-
lai nigen külüg morin bülüge: tegün-i Jam Gandi
alayad toluyay-yi inu oytalju öngge-tü Naran qa-
tun-u dergede talbiyad cisun-i inu aman-dur sür-
çibej manayar qayan seriged tere morin-ıyan yasun-
-i üjeju ildün-iyen yaryaju qatun-ıyan çabciqu-yin
tedüyiken-e basa toti niscü ireged qayan-dur si-
lügleju eyin ügülerün: ay-a qayan qamuy üiles-i
belgedeju mede: belgedel ügei üiledbesü emegen ki-
ged quluyan-a-yin domoq metü boluyujai kemebesü
qayan ildün-iyen talbiyad tegün-ü ucir-i ödter
kele kemebe: toti ügülerün: erte uridu nigen eme-
gen-dür nigen köbegün bülüge: tere köbegün-iyen
nigen quluyan-a-bar sakiyuluyad öber-ıyan yal u-
sun-i abur-a oduyci bülüge: nigen edür-tür köbe-
gün-iyen noyirsayuluyad usun-i (120) abur-a oduyad

usun-i inaysi abçu ireküi-dür quluyan-a anu aman-
 -dayan çisun-i nayalduyulju emegen-ü emün-e-eçe
 oduyad dayun yarçu çinaysi inaysi güyübesü emegen
 inu minu köbegün-i ene alaju idebeü kemegeđ ki-
 linglejü quluyan-a-yin toluyay-yi sinay-a-bar bil-
 çan deledcü alayad ger-tegen irebesü köbegün-ü te-
 rigün deger-e iregsen qoor-tu moay-yi quluyan-a
 alaju keseg keseg bolaysan ajuyu: tegüni üjegend
 saça emegen gemsijü yomudabai kemejü teyin ügüle-
 besü qayan anu tegüni sonosuyad tusa-tu-yuyan a-
 laysan ajuyu keme külig morin-u miq-a yasun-i
 niyuju dalda bolayad: basa Jam Gandi tegün-ü qo-
 yitu söni qayan-u yayçaqan köbegün Naran Saran
 kemeküy-yi alayad kegür-i inu Öngge-tü Naran qa-
 tun-u dergede oyorçu talbiyad çisun-i aman-dur
 şürçijü orkibai: tegünü manayar qayan seriged sa-
 ça qan köbegün-ü kegür-i üjegend qatun-ıyan aman-
 -daki çisun-i üjejü küliçen yadaju ildün-ıyen
 yaryaju qatun-i çabçiqui jabdubasu toti ireged
 ügülerün: ay-a qayan qamuı üiles-i belgedejü mede:
 belgedel ügei üiledbesü qayan kiged toti qoyar-tur
 adali bui (121) kemebesü qayan ayurlaju mayu toti
 olan üges-i buu ügüle kemegeđ ildün-ıyer sirbibesü
 toti-yin terigün tasuraju ükübei: Naran Öngge-tü
 qatun-i alasuyai kemegeđ qubçasun-i tayilqui-dur
 qatun-u beyen-dür inu sayin üliger belges tegüsüg-
 sen-ü tula yar kürcü alan ese çidayad qamuı tüsi-
 med-ıyen tungyaylaju iregülüged tüsimed-tür qayan
 eyin jarliı bolurun: ene mayu şimnus em-e inu qan-
 -u oro bariqu yayça köbegün-i minu alaba bi edüge
 egüni alasuyai keme jarliı bolbasu tüsimed tedü-
 yiken-e yayun ber ülü ügüleküi-dür tüsimed-ün do-
 tor-a-aça Çay-a Erketü kemekü tüsimel qayan-dur
 eyin öçirün: ene qatun-i çi öber-ıyen alabasu jo-
 kis ügei bolumui: qatun kümün kedüi ber gem bol-
 basu qayan anu öber-ıyen alabasu jokis ese sono-
 suluy-a: teyin atal-a yaryaçin-u yar-tur talbi-
 yad: ükeger-ün oron-dur kötöljü oduyad alabasu
 jokimui kemebesü tere üge-yi jöbsiyejü yeke keng-
 gerge-yi deledüged: qamuı yeke ulus-i quriyaju
 Öngge-tü Naran qatun-u qubçasun-i tayilju abuyad
 yurban yaryaçi-yin yar-tur talbijü örgesütü modun-
 -ıyer üldegseger qota-yin yadan-a yaryaju ükeger-
 -ün oron-dur abun odçu egüni alaydaqı keme jar-
 kirbai: ükeger-tür (122) abçu oduyad yurban yar-
 yaçi-yin nigen inu ene qatun-i ta qoyar ala :

alaysan-u ŝang-yi bida yurbaýulan-dur ögbesü minu gubi-yi ta qoyar abuydaqu kemebe: nököge qoyar abcu oduýad qoyayula-yin nigen inu egün-dür bi yar kürcü ülü bolumui: minu qubi-yi çi ab bi sayusuyai kemeged nigen yaryaçi-dur-ıyan ögbei: tere yaryaçi abcu oduýad yar kürcü yadaýad ülü alaqui-dur öngge-tü Naran qatun eyin ügülerün: ta namayi alaydaqu edüge namayi ese alabasu tan-u qayan jalqayamu kemebe: öngge-tü Naran qatun töröl dutum-dur amin nidulguy-yi tebçiged samadi ayuluýsan-u kücün-ıyer yaryaçin yar kürün ese çidaýad dörben gesigün-i telejü yadasun sıyajı talbiýad ariýatan idetügei kemebesü: tere söni qamuy ariýatan tende qurajı ireged qatun-i iden yadaıu küiten boluýsan-dur qatun-i tögöriğlejü küriyelen bayıquy-yi yaryaçin üjged manayar yurban yaryaçin qatun-u dergede ireged çimayi ariýatan bükün aman-ıyan kürgejü ülü iden bögetel-e bida yurbaýula kerkişü yar kürün alan çidaqu: edüge bida çimayi alaba kemesügei çi nigen qola yajar-a ögede boluydaqu kemen öçibesü: tere yurbaýula-dur möngke busu-yin olan nom üjegülün odbai: (123) tere yurban yaryaçin inaysi ireged öngge-tü Naran qatun-i alaba bida kemen tungyaylabai:

tendeçe öngge-tü Naran qatun urid-un eçige arsi-yuyan jorişu odbasu arsi-yin ebesün gürmeli inu ebderged jimis-tü mođun anu qataýad arsi kegür-ıyen talbil ügei nöğçijü oduýsan aıyuu: nigen qubçasun-i keseglegüljü talbiýsan-aça busu yayun ber ügei bülüge: qatun tere qubçasu-yin jarım-i üjged saça masi eneljü yasiýudabai: urida arsi-yin suryal tangyariy-aça dabaýsan-u tula: ene metü jobabai kemeged tere qubçasun-u jarım-ud-tur olanta mörgüjü böküyin namançilabai: nigen kedüi gonoýsan-u qoyin-a nigen söni jegüdün-dür nigen çayan kümün ireged eyin ügülerün: çi tangyariy-ıyan ebdegsen-ü tula: ene metü eldeb jobalang-i üjebai: edüge toyin bolju yögini-yin düri-ber qamuy amitan-dur nom-un öglige-yi ögtekü: baçay şayşabad-i sakibası egün-eçe qoyitu töröl-dür-ıyen eçige arsi-dayan jolyamui kemebesü tedüi qamuy jügün orod-tur oduýad nom-i üjegülbesü qamuy-ıyar bisirejü ergün takiýad Yögini kemen aldarsıjıyui: (124) oduýsayar urida-yin qayan-u ordu qarsi-yin oyir-a kürüged qamuy bögüde-dür jirıyuyan üsügün uduriýulsun-i öggüged ögede bolqui-dur nigen edür

urida-yin Ĵam Gandi ireged kümün-eçe niyuĵu Yöginini-dur eyin öcirün: ene söni qamuĵ kümün umtaısan-u qoyin-a minu mayu ger-tür ögede boluydaqu kemen ĵalabai: tedüi söni ögede bolbasu gertegen sirege ĵasaĵu sayulıayad idegen çab ergübei: namançılaquı-dayan eyin ügüleĵü namançılarun: ene qayan-u qatun Öngge-tü Naran kemekü-yi bi alayulbai: ĵayan morin kiged qayan-u Naran Saran kemekü qan köbegün-i bi alabai: ünen ügülegçi toti terigüten-i alaysan kilinçe-nügüd nadur bui bülüge: Yöginı eke tede bügüde-yügen çinu emün-e gemsıĵü namançılmui kemen yomudaĵu teyin ügüleged ay-a nadur arban tabun bitegün sin-e-yin naiman ĵurban edür-tür sakiqu sanvar öggün soyurq-a kemen öcibesü Yöginı eyin ĵarliĵ bolurun: çinu kilinçe inu masi yeke bülüge: edüge basa namançılaquıdayaqui kemebesü teyin kisügei manayar nadur baçay öggün soyurq-a kemen öcibesü manayar Ĵam Gandi-yin ĵalay-san balyad-tur ögede bolqu-yin mör deger-e qayan-u yeke tüşimel Erketü Çay-a kemekü olan nököd-ıyer (125) küriyelegülĵü odquy-yin tedüyiken-e Yöginı-yi üjged saça eyin ügülerün: ene ökin man-u qayan-u Öngge-tü Naran qatun-dur adalı bülüge kemege odqui-ban tüdeĵü inaysi ireged Yöginı eke a ci man-u qayan-u urida-yin Öngge-tü Naran qatun-dur adalı bülüge ci mön buyu-gü nadur ülü niyun ügülegdekü kemebesü bi tere busu bui: kerber mön bolbasu teyimü kemen namayı kümün-dür buu ügüle kemege Erketü Çay-a tüşimel-i aman aldayulbai: tüşimel eyin öcirün: tere qatun-u barayun qaçartur udbala çeçeg-ün belge bui böged çimadur tere belge bui bülüge kemebesü Yöginı ĵarliĵ bolurun: teyin sinĵilekü bögesü manayar söni düli bolqu-dur Ĵam Gandi-yin balyad-tur odqu bülüge bi: tegün-ü namançılaqu-yi geteĵü sonosuydaqu kemen ĵarliĵ bolbasu: tüşimel qayan-u dergede oduyad qayan-i abçu ireĵü Ĵam Gandi-yin qayalyan-dur çinglabasu Ĵam Gandi anu Yöginı-dur siregen ĵasaĵu sayulyan idegen çab ergüged mörgüĵü eyin öcirün: ay-a bi mayui iĵayur-tu qatun-u tulada qayan-u törö-yi qoıosun boltal-a kilinçe üiledbei: mayu ünür-ten-ıyer utuĵu yadaıad Öngge-tü Naran qatun-bolur eriken-i arıalan qulayıĵu abuyad tegün-i abıysan-u (126) qoyin-a qayan qatun qoyar kkir-tür tüidcü soytoyuraysan-dur ĵayan morin ba qan köbegün terigüten alaysan minu eyimü bülüge: edüge bi

Öngge-tü Naran qatun-u bolur eriken-i Ćimadur er-
güsügei kemeged ergübei: tedüi qayan yekede ayur-
laĵu küliĉen yadayad ildün-iyen yaryaju Ĵam Gandi-
-yi ĉabĉiĵu orkiyad keseg keseg oĵtoĉibai: tende-
ĉe urida-yuyan yomudaĵu edüge minu qatun boltuĵai
kemen öĉibesü yirtinĉü-yin eĉüs baraydan sintara-
ĵu eyimü bolqu-uu kemeged ese bolbai: qayan ordu
qarsi-dur qariĵu ireged maĵu iĵayur-tu qatun-iyen
basa alayad tedüi qan oron-iyen tebĉiĵü nom-dur
orobai: nigen nasun-dur-iyen bodi qutuĵ-i olbai
kemen aldarsiĵuĵui kemebesü: Ĵam Gandi teyimü ye-
ke kilinĉe-tü aĵuĵu kemen dayun yarbasu: ĵayayan-
-iyen baraysan qayan-u aman-aĉa dayun yarbai sir-
van-dur ülü sayumui bi kemeged oĵtarĵui-bar niscü
odbai: Sidityü kegür-ün qauli-aĉa Öngge-tü Naran
qatun-u arban ĵiryuduyar bölüg:

17

tendeĉe odqui yosun uridaki metü üiledĉü bürün
Serigün Ükeger-ün oi-dur Sidityü kegür-i abur-a
kürüged egürĉü ireküi-dür: basa kegür ene üliĵer
ügülerün:

basa erte ĉay-tur Enedkeg-ün umar-a ĵüg-teki
Tabun Mingyan kemekü balyad-tur: ebügen emegen
qoyar-tur köbegün ber ügei: yisün üniy-e-eĉe bu-
su ed ügei aĵuĵu: ebügen inu miĵan-dur duratay-
-yin tula törögßen tuĵul-nuĵud-i alaĵu ideĵĉi bü-
lüĵe: emegen inu sün ĵayilĵu tosun abuyad ideĵĉi
bülüĵe: nigen üy-e-dür ebügen inu yisün üniyen-
-iyen nigen-i alaĵu miĵan-i idesügei naiman yisün
kemeküi toyan-dur yayun ĵ-e ilĵal: busu kümün ü-
ĵeged saĉa: naiman yisün üker kememü: busu yayun
ĵ-e ügülemüi kemeged nigen üniyen-i-yen alaĵu i-
debei: tegünü miĵan-i ideĵĵü barayad basa doloĵ-a
naiman-dur yayun ĵ-e ilĵal kemeged: nigen-i ala-
ĵu idebei: basa ĵiryuĵu-a doloĵ-a-dur yayun ĵ-e
ilĵal kemekü ĵerge ügüleĵed nigen üniyen-eĉe bu-
su-yi üledegel ügei alaĵu idebei: yayĉa üniyen ü-
legßen-dür emegen ülü küliĉen: qamiĵ-a odbasu ü-
niyen-iyen kötölĵü yabun bülüĵe:

nigen uĉar-tur ebügen inu soĵtoĵuran umtaĵu
kebtgeßen-dür üniyen-iyen ger-tegen talbiyad u-
sun abur-a oduĵsan-u qoyin-a ebügen bosuyad: (128)
üniyen-iyen alabasu emegen usun abĉu ireküi-degen

alaysan-i medejü okılan yasıyudayad ene yirtinçü-
-dür amin-ıyan yaçu-bar tejiyenem yaçaqan üniyen
minu qubi bülüge: çi alaju idebe kemeged buruyul-
lan dutayaqui-dur: emegen-degen üniyen-ü deleng-i
oortaluyad emün-e inu orkiju ögbesü emegen tegün-i
abayad yasıyudaju elçel ügei yajar-a oduyad nigen
qada-yin qonggil-dur kürçü: yurban erdeni kiked
tngri ba: yajar-un ejed bügüde-dür üges-i ügüleju
eyin jalbaribai: yirtinçü-yin idegen-ü qubi-yi e-
bügen tasulbai: edüge ami jiyuqu ed idegen-ü qubi-
-yi yurban erdeni ekilen tngri yajar bükü ber na-
dur öggün soyurq-a kemeged: üniyen-ü deleng-iyer
qada-yi deledbesü deleng-i inaysi abçu yadayad sa-
yabasu sün yarçuyui: tere sün-i jayilju tosuni-
abubasu tosun inu yeke bolbai:

nigen uçar-tur ebügen minu ükübei j-e kemeju
nigen tulum tosun-i abçu oduyad bayising-un de-
ger-e yarçu degedü nüke-ber qaraju üjebesü ebügen
inu nigen modun qalbayan-iyar ünesün-i uuyuju aya-
yan-dur-ıyan kijü egünü ene edür idesügei egünü
manayar idesügei kemeju sayumui: tedüi bayising-un
yarça-yin degereçe tulum-tu tosun-ıyan orkiyad
(129) dutayan odbasu ebügen inu eyin sedkirün:
egünü nadur tngri yajar ken öggümüi: açitu emegen
minu öggügsen bülüge: ene söni çasun orobasu mör-
-iyer odsuyai kemegsen-dür tere söni çasu oroyad
saça mör-iyer qoyin-a-aça oduyad qada-yin qonggil-
-dur kürçü emegen-ü quriyaysan yeke tosun-i üjeced:
erke ügegüy-e qadan-daki deleng-i üjeced kituyan-
-iyar oortalju idebei: tegün-ü qoyin-a emegen ya-
siyudan dutayaju oduysan-u qoyin-a: ebügen inu e-
megen-ü tosun-i egürçü ger-tegen abçu irebei: eme-
gen dutayaju oduysayar nigen yeke kümün kürüsü ü-
gei çenggel-dür kürbesü nigen keseg maral ajuyu:
tere maral-uñ dergede emegen odbasu ülü dutayan
qabar aman-aça baribasusu ber ülü ködelün tedüi kö-
kön-i sayaju tosun-i yekede abubai:

nigen tedüi boluyad emegen inu nigen tulum to-
sun-i abçu ebügen-degen oduyad uridaçılan qaraju
üjebesü basa ünesün-i qalbayan-iyar manayar nökö-
ge edür-ün qubi kemen kemjijü bayiquy-i üjeced ba-
yising-un erüken-iyer tulum-tu tosun-ıyan orkiju
öggüged dutayaju odbai: tere söni çasun oroyan-
-dur mör-iyer nekeju qoyin-a-aça oduyad: maral sa-
yaysan (130) yajar-tur kürbei: kürüged saça tere
maral-i kituyan-ıyan yaryaju aldan kögegsen-dür

maral dutayan odbai: basa emegen inu enelün sina-
 lun dutayaĵu oduyad nigen yeke ayula-yin ölge-deki
 nigen qada-yin qonggil-dur irebesü miqan-iyar dü-
 gürügsen aĵuyu: tere miqan-ača öber-ün činege-ber
 ideged daldalaĵu sayuqu yaĵar olun yadaĵu debisüg-
 sen ebesün dotor-a oroĵu kebtelbei: tere qada-yin
 köndei inu gamuy ariyatan-u čiyulqu köndei bülüge:
 tedüi tere söni arslan bars ötege terigüten gamuy
 ariyatan quraĵu tende irebesü tere köndey-yi sakiy-
 či anu taulai bülüge: taulai idesilegsen-ü qoyin-a
 emegen oroĵsan-i ese üjeĵügüi: tedüi bügüde čiyu-
 luĵsan-u qoyin-a taulay-yin dooraki ebesün ködel-
 besü taulai anu eyin ügülerün: abayai bars'a minu
 door-a nigen yayum-a göbögeneĵü ködelenenem ene ya-
 yun bui kemebesü bars anu ende yayun aĵuyu: či ger
 sakiĵsan bisiü manaĵar ör čayilĵaĵu üjey-e: ör ča-
 yiĵsan qoyin-a ebesün-ü dotor-a emegen-i üjeĵed
 sača bars ayurlayad emegen-i ĵalgıĵu orkibai: te-
 düi taulai anu ene emegen-i ese ĵalgıbasu maĵu
 ger-ün sakiĵul bolultai bülüge: (131) egüni ĵal-
 giĵsan-iyar yayun tusa kemebesü tere üge-yi ĵöb-
 siyeĵü bars anu emegen-i bögelĵiĵü yarĵabai: eme-
 gen amıdu yaruĵsan-u tula: tere qada-yin köndey-yi
 ĵakırču ken ber irebesü ülü qalĵaydaqu kemen ĵa-
 kırču sakiĵulbai:

tedüi boluyad nigen uçar-tur emegen ber nigen
 görögesün-ü köl miq-a abuyad: ebügen-degen urida-
 -yin yosuĵar odču bayising-un degereče qaraĵu ü-
 jebesü: ebügen urida yosuĵar qalĵayan-iyar ünesün
 kemĵiĵü bayımu: emegen köl miqan-i erüken-iyer or-
 kiĵad başa dutayabai: egüni tngri yaĵar nada ken
 öggüm: açıtu emegen minu öggügsen buyu kemeĵed te-
 re söni časun oroĵsan-dur: emegen-ü mör-iyer odba-
 su ariyatan-u qada-yin köndei-dür kürbei: emegen
 inu ebügen-iyen eyin ĵimelebei: či ende yayun-du
 irebei: ende ariyatan čiyulqui oron bülüge: bida
 qoyayulan-i lab idemüi kemebesü ebügen inu čimayi
 ese ideĵü bögetel-e namayi yayun-du idekü bui ke-
 men ese boluĵsan-dur ebügen-i ebesün-ü door-a ni-
 yuĵu talbibai: tedüi ariyatan söni tende quraĵu
 ireĵed kebtelkui-dür taulai anu ende yayun aĵuyu
 manaĵar üjey-e kemebe: tedüi basa ködelbesü tau-
 lai urida yosuĵar ügülebesü bars basa ör čayil-
 ĵaĵu üjey-e kemeĵed ör čayıĵsan qoyin-a (132) üje-
 besü ebügen bui aĵuyu: ebügen-i yarĵayad ariyatan
 büküi ber ĵöbsiyeĵü egünče ülemĵileĵü olan kümün

ireged: mandur qoor kürgemüi kemen ebügen emegen qoyar-i ideged öber öber-ün tayalaltu yaǵar-a tarqaju odbai kemebesü tedüi Sayın Amuǵulang-tu qayan maǵui nökör-i oǵoǵata ese tebçibesü emegen-i ǵuta-ǵabai kemen daǵun ǵarbasu: ǵayayan-ıyan baraysan qayan-u aman-aça daǵun ǵarbai sirvan-dur ülü sayu-mübi kemeǵu oǵtarǵui-bar nisün odbai: Sidityü kegür-ün qauli-aça : ebügen emegen qoyar-un arban doloduyar bölüg:

tendeçe odqui yosun urida metü üiledcü bürün: Serigün Ükeger-ün oi-dur Sidityü kegür-i abur-a kürüged: egürcü ireküi-dür basa kegür ene üliger-i ügülerün:

basa erte çay-tur Enedkeg-ün emün-e jüg-ün nigen bayan kümün-dür nigen teneg köbegün bülüge: eçige eke qoyar anu ükübei: ed tavar yeke böged sayin ekener-tü bülüge: tere köbegün inu yeke ǵai mungqay-un tula ǵadaǵsi-bar ülü ǵarumu: büse-ben ülü büseleged keǵiy-e ber ger-eçe ülü ǵaruyçı bülüge: nigen uçar-tur tende nigen jüg-eçe olan qudalduyaçin irebesü ekener inu qudalduyaçin ǵariysan-u qoyin-a: tere tala yaǵar-tur tas-un (133) nigen büküli ödün-i orkiǵu ǵer-tegen ǵariǵu ireged er-e-dür-ıyen eyin ügülerün: çı qudalduyan-i ese medebesü ǵadaǵsi dotoǵsi oroǵu ǵarçu jobabasu ed tavar ǵayun-dur ülü oldaqu er-e kümün-dür oldaqu olǵa anu keger-e bui: eçige-yin ene jögesi baraydabasu ǵayubar amin-ıyan jıyuu bui: ǵadaǵsi ǵarçu tala-dur oduydaq kemebesü er-e inu tere ügeber ǵadaǵsi ǵarbasu tas-un qoyar jıgür-i olǵu yeke bayasuyad ǵer-tegen abçu ireged: aman-dur-ıyan çinüki ünün bülüge: bi eyimü-yi olǵu irebe: manayar-aça bi qudalduyan kir-e odsuyai: nadur künesü idegen-i sayitur öggügdekü çı kemebesü ekener eyin sedkirün: egün-dür bi yeke eril ügei bülüge kemegeged: nigen eljigen-dür tuturıyan-i açıǵu öber-e künesün öggüged: tuturıyan-ıyan qudaldu kemeged ilegebei:

manayar erte eljigen-i tayuǵu odbai: nigen yeke tala-yin jaq-a-dur kürkü-yin tende qulayai degerme yabuqu nigen qabçayai qadan-dur kürüged qada-yin köndey-yin aday aǵulǵar-tur eljigen-ıyen orkiyad:

köndey-yin ekin-dür nigen qadan-dur abariju yaruyad künesün-iyen ideju sayubai: sayun atala nigen olan qualduyacin ireged köndei qada-yin ekin-dür ed barayan-iyen quriyayad aday ayuljar-tur qualduyacin bey-e-ben sayuyad büriyen-iyen degerme qulayay-aça ayuju köndei qada-yin ekin-dür talbiysan (134) bülüge: tedüi teneg kümün künesün-iyen ideju yekede çaduysan-u tula unğyasu aldaqı-dür bögsen-dür inu büriyen-ü aman tus boluyad büriyen yeke dayun yarbai: qualduyacin bükün dayisun kürcü irebe kemeged ed ayurasun-iyen orkiyad dutayaju odbai: manayar erte bosuyad nigekeñ ber kümün ügey-yi medeju ed ayurasun bükün-i açiyad gertegen abcu qariñ irebei: ulus bügüdeger yayıqaju ene eyimü yeke kücütü bülüge: edüi dayisun-i daruyad olja-yi inu yeke abubai kemeldüjüğü: em-e inu eyin sedkirün: egün-dür ene metü abqu-yin kücün ügei bülüge: ene kerkijü abuba: egün-i nigen arıabar uqasuyai kemekü-yin tedüyiken-e: er-e inu edüge bi göröge-len odumui kemebe: em-e inu odqu bögesü çı mayui kümün-dür buu joly-a kemebesü nadur ülü çidaydaqu ken ber ügei bui j-a kemebesü ekener ügülerün: çım-a-aça ülemji kücütü Süriy-e Bayatur kemekü bui bülüge: tegüni ber ülü çıdamui: çımayi tere alamui kemebesü nadur yayi ügei kemeged nigen sayin morin-i unuju odbai:

tegün-eçe em-e inu nigen sayin morin-i unuyad er-e kümün-ü qubçasun-i emüscü: nigen ildün-i jегүjü er-e-degen üjegülül ügei toçoriju urid odbai: tedüi boluyad saça: em-e-yügen ülü meden dutayabasu: em-e inu qoyin-a-(135)-aça kögeju bariyad: dayun yarul ügei ildün-iyen yarıaju dalayiyad ayıl-yaysan-dur sayadağ numu kiged: morin-iyen bayuju ögbei: em-e inu morin-eçegen [=açayan] bayuju ireged er-e-yügen unuju kehteju aldabasu ay-a çı namayi buu ala: sayadağ numu kiged morin-i minu ab kemen olan-ta jalbaribai: teyimü bögesü minu alan-dur aman-iyen kürge bi çımayi talbisu kemebesü çinu yayun ügüleğsen-iyer bolsuyai kemeged: em-e inu ömüdün-iyen tayıluvad ala-ban ünüsügülüged talbibai: em-e inu sayadağ-i büseledeg morin-i unubasu er-e inu asayurun: çı Süriy-e Bayatur kemegçi mön buyu-gü: eme inu bi mön kemeged qariju odbai: er-e inu qoyin-a-aça söni kürcü irebei: em-e inu sayadağ numu morin çinu ali bui kemebesü ene edür Süriy-e Bayatur-luy-a uçarayad edür da-

γustal-a alalduju kücün minu meküstegsen-ü tula sayadaγ numu morin-i tere abun odbai: tedüi eke-ner inu idegen tariyan qayuraγu öggüged ta qoyar kerkiγü alalduγsan-ıyan nadur bürin-ıyer ügüleγ-deküi kemebesü: çaduγsan-u qoyin-a saγal ügey-eçe busu çinu eçige-dür adali: başa em-e-eçe eyin asaγurun: Süriy-e Baγatur kemegçi tere kümün inu qoyar niyuça oron-tai busu bui j-e kemebesü: em-e inu inıyedün aldabai kemeγsen-dür Sayin Amuyulang-tu qayan tere çay-tur em-e er-e-yin ilγal-i ülü medekü kümün bui aγuyu kemebesü: jayayan-ıyan baraysan qayan-u (136) aman-aça dayun γarbai: sirvan-dur ülü sayumui bi kemeγü: oγtarγui-bar nisün odbai: Sıditü kegür-ün qauli-aça bayan-u γani köbegün-ü arban naimaduγar bölüg:

tende-eçe odqui yosun uridaki metü üiledcü bürün Serıgün Ükeγer-ün oi-dur Sıditü kegür-i abur-a kürüged egürcü ireküi-dür kegür basa ene üliγer-i ügülerün:

erte uridu çay-tur Enedkeγ-ün umar-a jüg-ün nıgen balγad-tur Sanggasba eçige köbegün qoyayula bülüge: ed tavar ügey-yin tulada modun-ı qualdurju amin-ıyan teγıgeγçi bülüge: nıgen uçar-tur yeke ayula-yin üjügür-eçe modun egürcü nıgen sıγui modun-u dotor-a kürbesü: tere sıγuy-yin dotor-a nıgen keseg modun ügei jölgen-dür amaraγu sayuqui uçar-tur eçige Sanggasba anu köbegün-degen ügülerün: bi ene oron-daki Sanggasba-nar-un erkin bögetel-e ed tavar ügei bolba: kerçe namayi ükübesü minu yasun-i ene γaγar-tur açaaraγu bariγdaqu: minu ügegüü yadaγu boluγsan anu bi eçige-yin yasun-i maγui γaγar bariγsan-u tula eyimü bolba: minu yasuyi ende baribası çımadur buyan keseg yeke bolumu: yırtınçü-dür ünün kü eke bui j-e: ünemlekü-dür açi ür-e ünün inayunki-dur γaγar ünün: minu yasun-i ende baribası çı qayan-u kücün-ü çineγetü auγ-a kücütü bolumu: tedüi modun-ıyan qualdur-a odqui uçar-(137)-tur: tere çay-tur köbegün inu eçige-yügen erdem-i jıγalyaγu nıgeken ber ese surba: örmög nekeγçi boluγsan bülüge: nıgen üy-e tülegen-i tegür-e oduγsan-u qoyin-a: eçige inu nöγçıγsen-dür eçige-yügen yasun-i egürcü urida-yin

Ĵiyayısan yaĵar abun odĉu talbibai: eĉige-yügen su-
 dur-nuyud-i ülü medekü-yin tula: tere balıad-un
 örmög-i nekeged amin-ıyan teĵigebei: tedüi nigen
 üy-e nigen ayula-yin tere etegeđ-ün balıad-tur o-
 duıad örmög nekeĵü ülegsın utasun-ıyan quriıayad
 inayıi qariĵu irekü mör deger-e utasun-ıyan ĵal-
 yaĵu oi dotor-a ĉengm-e-yi nekeĵü sayuqui-dur ö-
 löscü umdayasuyad nigen usun uuyusuyai kemekü-yin
 ĵayur-a nigen bolĵomor ireged örmög nekekü sire-
 gen deger-e sayuısan-i örmög nekekü modun-ıyar
 ĉokiĵu alayad sirajıu ideküi-dür-ıyen urığa eĉige-
 -yügen ügülegsın yaĵar-i sanayad: ene yaĵar-a mi-
 nu yasun-i talbibasu ĉi bayan kümün bolumu kemeg-
 sen inu qudal aĵuyu: edüge ene örmög nekekü inu
 yırtinĉü-dür dooradus-un üile bülüge: ene edür ör-
 mög nekeküi-ben orkisuyai kemeĵü nekeküi siregen-
 -ıyen tülegeğ Enedkeg-ün qaıan-u ökin-i yuyıĵu a-
 buyad kürgen bolsuyai kemen qaıan-u qarsi-dur öni
 boluısan-u qoyin-u qarsi-yin oyir-a nigen ayula
 aĵuyu: qaıan-u qota-aĉa nigen garudi (138) siba-
 yun kereg kiĵü tere ayulan-dur yarııayın bülüge:
 tere kereg-ün gdörm-a-aĉa ideged garudi-dur uıay-
 san kkib torıan-i ebür türei-degen dügürgeĵü qa-
 ıan-u qarsi-dur oduıad qaıalyan-i tayil kemebesü
 qaıalyaĉin anu ese tayılısan-dur: qaıan-u ĵasay-
 -un yeke kenggergen-i deledbesü: qaıan ene yayun
 bui kemen asayıısan-dur qaıalyaĉin anu eyin öĉi-
 rün: nigen mayu kümün qaıan-dur üge ayıladqaqu
 kemeĵü bayımıi: qaıan anu tere kümün-i sayad ügei
 inayıi ilegegedkü kemen ĵarliı bolbasu tedüi qa-
 ıan-u dergede ilegebei: qaıan eyin ĵarliı bolbai:
 kümün ĉi yayun-u tula irebe: kereg ĉinu yayun bui
 kemebesü tere kümün öĉirün: qaıan-u ökin-i yuyıĵu
 abuyad kürgen bolur-a irelüge: qaıan-u dergede ki
 túsımed-nuyud buruyısiıayıu egün-i alaydaqu keme-
 besü qaıan anu egün-i buu ala kemen ĵarliı bolu-
 yad tegün-dür gem ügei qaıan-u ökin-i yuyılınĉi-
 -yin köbegün abumu: yuyılınĉi-yin ökin-i qaıan
 abumu: tegün-i sayılıı-a yadaısi buu yarıı-a: tedüi
 qaıan-u qatun anu qaıan-u dergede irebei: qaıan
 anu qatun-dayan ene kümün man-u keüken-i yuyur-a
 iregsın aĵuyu kemebesü: qatun anu yekede kiling-
 leĵü ene ĵalııayurayın kümün bui ĵ-e: egün-i ala
 kemebesü tedüi qaıan-u ökin ber tende iregsın-dür
 qaıan nayadum-ıyar keüken-(139)-degen ĉımayı ene
 kümün nadaĉa erimü ĉi egün-dür oduıdaqu kemen ĵar-

liy bolbasu ökin inu okilaysan-dur buu okila ene minu nayadum bui: egün-dür ese odbasu qoyin-a yambar kümün-dür odqu bui: ökin kümün-dür eçige eke-yin yosun-i bariqu keb ügei bui j̄-e kemebesü ökin ügülerün: tory-a kkib-iyer yutul kikü kümün-dür odumu bi kemebesü teyimü bögesü: ene kümün-ü yutul-i tayilju üje kemen jarliy bolbasu tere kümün-ü yutul-i tayilju üjebesü yutul dotor-a-aça tory-a kkib-i yarçaysan-dur qamuç-iyar tegüni yayıqajū yayun ber ese ügülebei: qayan anu ene kümün ötele kümün busu bolai kemegeed nigen üy-e sayulyaba: tedüi qayan-u qatun anu eyin sedkirün: ene kümün ende sayubasu keüken-i minu abqu medege ügei egüni aryalajū alasuyai kemegeed qatun anu tere kümün-eçe asayurun : çi qayan-u ökiñ-i yambar silta-yan-iyar abqu bui: ed tavar ögçü abqu buyu: küçün-iyer abqu buyu kemebesü tere kümün eyin öçirün: nadur ed tavar ügei bi qayan qatun-dur küçün-iyen (140) ögçü abumu kemekü-yin tedüyiken-e: ters nom-tan-u nigen qayan anu qayan-dur çeriglejū iregsen bülüge: tedüi qatun anu tere kümün-dür ene çerig-i qariyulun çidabasu çimadur ökin-iyen ögsügei bida kemebesü tegüber boltuyai: nadur sayin mori quyay numu sumu öggügdekü: qatun anu tedeger üges-i j̄öb-siyejū quyay numu sumun-i öggüged: nigen qatayu ama-tu morin-i unuyulju beyen-dür inu erike öggüged çerig-tür ilegebe:

tedüi öber-ün çerig-eçe abun oduyad edüge çi yabudqun kemegeed talbijū orkibasū: morin-iyen aman-dur kücü kürün yadaju nigen siyui-dur abçu oroysan-dur mön ükümü kemejū nigen modun-u gesigün-eçe noçoysan-dur modun-u ijayur aylurayad çinadus-un çerig-ün olan kümün-i çokilajū orkibasū tere çerig-üd ene ötele kümün busu: nigen qubilyan kümün ajuyu kemen buruyulan dutayabai: teden-ü quyay morin-nuyud-i abçu ireged qayan-dur ergübesü qayan anu masi bayascu ökin-iyen ögsügei kemeğsen-dür qatun anu ese bolju basa küçün-iyen öggügdekü kemebe: tere kümün öçirün: kerkişü küçün-iyen ögkü bui (141) kemebesü qatun anu manu ayulan-dur yisün töge bey-e-tei ünegen niruyun degereben tob tob çoçor bui tere ünegen-i alaju arasun-i abçu iregedkü tedüi morin ügei numu sumu kiged künesün-iyen abçu oduyad olan edür boltal-a ünegen-i erijū ese oluyad: inaysi qariju qotan-dur kürçü irekü-yin tedüyiken-e numun-iyen gegeg-

sen-i üjged: ünegen ese oluysan-u deger-e: numun-
-iyan erir-e odbasu nigen dabayan-u deger-e amara-
ju sayuysan yajar anu numun qoçoruysan ajuyu: tere
kümün-ü kürkü-yin urid ünegen inu numun-u köbci-yi
tasu qajabasu numun-dur inu ünege manglai-ban çoço
teyirügdeju ükübei: ünegen-ü arasun-i abcu ergübe-
şü qayan qatun qoyar basa kücün öggügdekü kemeded:
cimadur ökin-iyen lab ögsügei kemebesü kümün öci-
rün: yambar kücün ögkü bui kemebesü umar-a jüg-tür
Mongyol-un doloğan mori-tu albin bui: tegün-i abcu
ir-e kemebesü: ökin inu tegün-dür sayin künesün-i
beledüged: niyuysan doloğan keseg qar-a yulir: do-
loğan keseg çayan yulir-i öggüged: nigen külüg mo-
rin-i unuyulju ilegelüge:

doloğan (142) qonoy-un jayur-a doloğan keseg
yulir-iyen ideged tedüi Mongyol-un ulus-tur kür-
bei: tedüi nigen tala-yin dumdaki tolujai deger-e
bayuyad doloğan keseg çayan yulir-iyen yaryaçu ü-
jged: nigen qar-a öngge-tü-yi idesügei kemeju a-
lin-i ebden yadaqu-yin jayur-a Mongyol-un doloğan
mori-tu albin kürcü irebesü tedeni üjged saça
yulir-iyen orkiju dutayan odbasu qoyin-a-aça ülde-
küi-dür nigen inu eyin ügülerün: egüber kögeju ya-
yun kikü unuly-a künesün-i abuy-a kemeju qoyinaysi
qariju ireged doloğan keseg yulir-i nişged-iyer
idebesü doloğan qubi yulir-un dottor-a qoor-a kig-
sen-ü tula doloğan albin qooradan ükübei: tere qo-
yinaysi egeju ireged doloğan morin doloğan sayaday
numun-i abcu oduyad qayan-dur ergübesü qayan masi
bayaşcu ökin-iyen öggüged öber-tür adali tabçang
jasaçu yeke ulus-iyen quriyan yeke qurim kijü ulus-
-yuyan qayas-i ögcü tende-eçe ekilen qayan jirüken
metü yeke qayiratai bolbai kemegsen-dür: Sayin Amu-
yulang-tu qayan eçige Sanggasba sayin yajar-i oluy-
san-u tula teyimü boljuyuü kemebesü jayayan-iyen
baraysan qayan-u (143) aman-aça dayun yarbai: sir-
van-dur ülü sayumui bi kemeju oytaryui-bar nisün
odbai: Sidityü kegür-ün qauli-aça Sanggasba-yin kö-
begün-ü arban yisüdüger bölüg:

tende-eçe basa odqui yosun-i uridaki metü üiled-
cü bürün Serigün Ükeger-ün oi-dur Sidi-tü kegür-i
abur-a kürüged egürcü ireküi-dür basa kegür ene
üligeri ügülerün:

basa erŧe uridu ay-tur Eneckege-ün umar-a ü-
 -ün nigen asu-tu ayulan-dur arslan-u qoriyan-dur
 nigen ölgöcün arslan töröged saa idekü yayum-a
 ese olju ulay-a-yuyan idekü-e abduyad tebiü
 iden yadau ayula tala-yin absar-a idegen erijü
 oduysan-dur nigen sürüg balang üker arslan-u ünür-
 -i ünüsüged dutayau odqui-dur nigen balang üker
 inu ese dutayabai ölgöcün arslan anu qarayıu te-
 re balang üker-i bariyad isun-i soruu miq-a ya-
 sun-i abuyad odbasu tuul inu tegün-ü qoyin-a-aa
 dayau oduyad arslan isun-i uyuu soytoday keb-
 tegsen-dür arslan-u ulay-a tuul qoyayula arslan-
 -i (144) kököigüi: arslan soytodayarsan-u tula
 qoyar büri-yi öber-ün ulay-a mön kemen teige-
 bei: tedüi boluyad arslan arayan-ıyan görögesün-ü
 yasun-dur qadquydau ebedcün boluyad üküüi-dür
 oyiratubasau qoyar köbegün-degen gerıyes üge-ıyen
 eyin akirun: ta qoyar öber ayur-a-ban sayitur
 yabuydaqu: dayısun irebesü kücün-ıyen niged: busu
 mayu ken ber ügülebesü ügen-dür inu ülü oroydaqu
 kemeged eke inu ükübe:

tedüi arslan-u ulay-a oi-dur yabubai: tuul
 anu ayula-yin ölge-dür yabubai: usun uyuqu ay-
 tayan qamtu uyuuyad nayadun toylau qamtu yabun
 atal-a: nigen tedüi boluysan-u qoyin-a arslan-u
 alaysan göröged-ün miqan-i nigen ünegen qoyin-a-
 -aa dayau iden yabuyad: nigen uar-tur arslan
 üker qoyayula usun-i qamtu uyuuyad nayadqui ay-
 -tur ünegen inu qoyayula-yi qadqayu qayacaulsuyai
 kemeged eyin sedkirün: arslan-u keşig-i bi iden bü-
 lüge: edüge ene üker irebesü idelcemüi kemeged qo-
 yayula-dur qadqan üges-i eyin ügülerün: nigen edür
 arslan nigen görögesün-i bariu ireged isun-i uu-
 yuu kebtüküi-dür (145) ünegen inu arslan-u bari-
 san görögesün-i ülü iden: arslan-u dergede ireged
 segül-ıyen bayulayu ikin-ıyen deldeyiü bayıbasu
 arslan ünegen imadur yayun bolbai: tere miqan-i
 ide kemebesü ünege inu tere miqan-i ideü yayun
 bolum: imadur dayısun bui bülüge: tegün-dür mayui
 nayau-yin inu sedkil minu obamui kemebesü: arslan
 nadur dayısun ken ber ügei bui: i miqan-ıyan
 dayun ügei idegedkü: ünege inu ügülerün: nayau-
 yuyan minu ügen-dür ese orobasu qoyin-a gemsigü-
 leng-tü bolumu i kemeged kebtebei: teyimü bögesü
 nadur dayısun ken bui kemebe: tende nigen üker a-
 ıyu: minu eke-yi arslan alaysan bülüge: edüge bi

arslan-i alasuyai kememüi: arslan tere bida qoyar aq-a degüü qoyayula bülüge: nadur yai ügei kemebe: ünegen ügülerün: çi ülü medemüi: tegün-ü eke-yi çinu eke alaysan ünegen bülüge: kemebesü arslan anu ene ünegen minu nayaçu mön ajuyu kemen namayi tere kerkişü alaqu bui nadur ügüle: ünege ügülerün: tere üker inu erte manayar bosuyad eber-iyer yajar-i sajişu beyeben sungyan segül-iyen sayadaylayad mögereşü bayibasü (146) çimayi alaqu-yin belge tere bui: arslan mayui sedkil töröged teyimü bögesü bi seremü kemebe:

tedüi basa ayula-yin ölge-dür odçu ebesün-i ideded kehteküi-dür üker-ün dergede oduyad segül-iyen yajar jançişu çikin-iyen deldeyin okilajü bayibasü ünegen çimadur yayun bolba kemen asayuyui-dür jige minu çimadur dayisun bui-yin tula: nayaçu çinu bi jobajü uyilamu: nadur ken ber dayisun ügei namayi ülü çidamu kemebesü ünegen ügülerün: ene ayula-yin aru-dür nigen arslan bui bülüge: tere inu urida eke minu tegün-ü eke-yi idelüge: edüge bi tegün-i idesügei kememüi: kemebesü çi dayun ügel sayuydaqu tere bida qoyar aq-a degüü qoyar bui: nadur dayisun ülü egüskemüi kemebesü ünege ügülerün: edüge çi minu ügen-dür ülü oroqu bögesü qoyin-a gamsigüleng-tü bolumu: ene minu nayaçu lab mön ajuyu: teyimü bögesü arslan namayi kerkişü alaqu bui: nadur ügüle: erte manayar bosuyad bey-e-ben suniyajü joydor-iyen serbeyilgeşü kimusun-iyen yaryajü köl-iyer yajar-i maltabasu çimayi alaqu-yin belge inu tere bolai: teyimü (147) bögesü bi seresügei kemegeç manayar erte bosuyad: nigen nigen-iyen üjebesü ünegen-ü yambar ügüleksen-iyer üjegdebei: tere qoyayula kiling töröşü naran manduqui-dür qoyayula qamtu usun uuyur-a irebesü tere qoyayula bosqui-dayan öber-ün yosun bögetel-e nigen nigen-iyen jang-i ese medegsen tula. ünegen-ü qadqan kelegsen ügen-dür oroyad: arslan dobtulju üker-ün küjügün-eçe noçobasu üker inu arslan-u küisün ögede eber-iyer çoyo mörgüşü: arslan üker qoyar büri ökübesü oytaryuy-aça qoyosun dayun yarbai: mayu nökor-i ülü sitügdekü mayui nökor-i sitübesü arslan üker qoyar-i ünegen qayaçayuluysan-i üjegtün kemebei: Sayin Amuyulang-tu qayan anu amaray aq-a degüü qoyar-i mayui ünegen qayaçayuluysan ajuyu: kemen dayun yarbasi jayayan-iyen baraysan qayan-u aman-aça dayun yar-

bai: sirvan-dur ülü sayumui bi kemejü oytarjui-
-bar nisün odbai: Sidityü kegür-ün qauli-aça arslan
lan üker qoyayula-yin qoriduayar bölüg:

tendeçe odqui yosun uridaki metü üiledcü bürün
Serigün Ükeger-ün oi-dur (148) Sidityü kegür-i a-
bur-a kürüged egürcü ireküi-dür basa kegür ene
üliger ügülerün:

erte uridu çay-tur Enedkeg-ün umar-a jüg-ün
Balbo-yin oron-dur Altan Önggetü kemekü nigen
yool-dur ebügen emegen qoyar-tur köbegün ügei ni-
gen ökin bui ajuyu: ebügen emegen qoyar ötelüg-
sen-ü tula: ökin-iyen nigen sayin kürgen-dür ög-
güged: ed ayurasun-iyen ejelegülsügei kemeküi-dür
nigen yuyilinçin ebügen emegen qoyar-tur nigen kö-
begün törögsen bülüge: tegün-ü köbegün-dür ökin-
-iyen ögçü kürgen bolayad yuyilinçi ebügen eme-
gen qoyar-tur ed tavar öggüged qariyulbai:

tedüi boluysan nigen uçar-tur yuyilinçi-yin kö-
begün ökin-i abuyad eçige eke qoyar-tur jolyar-a
odbai: eçige eke qoyar-iyen ülü olun qamuy ulus-
-tur bitün yabuju kürügsen bülüge: teyin atal-a
nigen yeke qayan qamuy yuyilinçi-nar-i quriyaju
öber öberün tayalal-iyar öglige ögküi-dür tutur-
yan-u arikin-i uuyuyad qayan-u yambar öglige-yi
abuyad tarqaju oduysan-dur: tedüi köbegün ekener-
-tegen eyin ügülerün: ene yirtincü-dür bayan bol-
basu ed idegen-iyen qadayalaju ülü çidan-a mal
bolbasu aduyulaju (149) ülü çidan-a: qayan-dur
alban-i öggümü: tegün-eçe yuyilinçilaju qamuy u-
lus-tur kürüged yayun küsegsen-iyen yuyuju ideged
qulayai degerme-eçe ülü ayun ed mal-iyen qadaya-
laquy-yin jobalang ügei ene metü yuyilinçilaju
idekü man-u jiryal busu-uu a kemedeg çinu eçige
eke qoyar ükübesü ber qoyitu ger mal-i bida qoyar
ejelebesü eçüs-tür baraydamui j-e: ülü baraydaqu
idegen yuyuju idegçi ene idegen bülüge: olan bal-
yad-tur odcu yuyilinçilaju ideged yabuqu-yin u-
çar-tur ekener nigen köbegün töröbei: ekener inu
eyin sedkirün: eçige eke bayan bülüge: edüge ten-
de sayubasu jokimu ene köbegün-iyen egürbesü ülü
dayayamu orkibasü ülü jokimu: eçige inu aylay-un
ködege tere ulus-tur ariki ügei tula: bi sayuju

ülü tesümü: ekeneş inu tegün-dür yayun-u çai: e-
 çige eke qoyar-eçegen [=açayan] nigen unuly-a abu-
 yad köbegün-i unuyulju çuyilinçilasuyai kemebesü
 er-e inu tere üge-yi jöbsiyejü Altan Öngge-tü
 çool-i uruyudaşu irebesü eçige eke qoyar anu ükü-
 ged ed tavar yayun ber ese oluşsan-u tula: qarın
 qoyınaysi qariyad çuyilinçilajü yabun atal-a: ni-
 gen yeke (150) öndür ayula-yin üjügür-e butan-dur
 qonın-u unğyasun torçu unayşan-u [= -i] abuyad qu-
 riyaju tegün-iyer nigen çengm-e-yi nekesügei: te-
 re öndür deger-e-eçe qaraju olan uluş-i üjged:
 tende ulus-aça arbai tuturyan-i çuyuju abuyad
 çengm-e-ben nekeşü nigen eljige abuyad köbegün-
 -iyen unuyulbasu jiryal-tu: abubasu ber em-e el-
 jigen-i abuydaqu: tegün-eçe unayan töröbesü qoyar
 bolumu: eçige inu ügülerün: tere ünem em-e elji-
 gen-i abubasu qoyar bolqu bui: tedüi çuyilinçi-
 -yin köbegün ügülerün: kerbe unayan töröbesü te-
 gün-i ber unuju çuyilinçilasuyai kemebesü eke inu
 unayan-u niruyun quçulba çı kemeged modun-iyar ke-
 üken-ü toluçay-yi çokibası keükem inu ükübei: em-
 -e-yin eçige eke qoyar anu ökin kürgen ese iregsen-
 -dür kei düğürçü ükügsen qoyın-a ed mal-i eçelegçi
 ken ber ügey-yin tula tüg tümen qonın-i çino-a ki-
 ged çögöbüri bariju idebei: tegün-eçe çayça qury-a
 ülebesü nigen nüken-dür oroyad: edür nüken-degen
 kebtajü söni nüken-eçe yarçu ebesün idejü yabun
 bülüge: nigen uçar-tur tere nüken-ü amasar-tur ni-
 gen bütün (151) uruyultu taulai irejü mör-i inu
 üjged ene nüken-dür nigekeş amitan bui ajuçu ke-
 mekü-yin çayur-a qury-a yarçu irebesü taulai ügü-
 lerün: çı ken bui kemen asaçubasu: qury-a ügüle-
 rün: nigen bayan kümün-ü olan qonın-aça ülegsın bi
 bülüge: taulai anu çinu eçen çamiçası odbai keme-
 besü qury-a ügülerün: eçen minü köbegün ügey-yin
 tula sedkil-iyen çobaşu ükübei: el-e tüg tümen qo-
 nın-i çino-a kiked çögöbüri barabai: edüge bi te-
 gün-eçe ülejü çarangçui nüken-dür çoçorbai: ene
 edür-eçe ekilejü taulai çimayi abural bolçasuyai:
 şilüglejü eyin ügülebesü taulai ügülerün: ende
 çayçayar saçuçu yayun bolqu çı: qonı imayan-u sü-
 rüg-tür neyilegülsügei: ay-a taulai çı çino-a ire-
 besü namayi aburaju ülü çıdamui kemebesü: taulai
 çai ügei bi çimayi kürgeçü kemeged arban tabun-u
 söni sar-a çarçui-dur abçu odbai mör deger-e-eçe
 utasun-u egereül-i oluyad çuryan-dur egün-i ab ke-

megeđ abqayulbai: tendeçe basa odbasu nigen keseg sir-a nõkögesün-i oluyad quryan-dur basa abqayulbai: tendeçe oduyad nigen biçig-tü çayasan-u qayudasun-i basa abqayulbai: tendeçe odbasu nigen çino-a uçaraldubai çino-a-yi (152) üjegeđ saça taulai ügülerün: minu siregen-i açaraju jasan ulayan debisker-i minu debiş: arban tabun-u saran-u öggügsen biçig-i minu abçu ir-e kemegsen-iyer siregen-ü deger-e taulay-yi sayulaju biçig-i üjegeđ: Qormusta tngri-yin jarliy biçig-i qubi yosutu taulai-dur ögkü-yin uçir qoor-tu mingyan çino-a-yin arasun-i öbciged abun ir-e: qurdun sirege-eçe bayuyad arasun-i absuyai kemeged qoyar çikin-iyen serteyilgejü üldebesü çino-a qoyinaysi-ban qaral ügei buruyulan dutayabai: tegün-ü qoyin-a tere quryan-i abçu oduyad Balbo-yin qonin-u sürügtür talbiysan bülüge: tedüy-eçe edüge kürtel-e Balbo-yin ulus-un qonin-i taulai aduyulquy-yin yosun tegün-eçe bolbai kemegsen-e: tedüi Sayin Amuyulang-tu qayan anu biligtü taulai bol kemebesü jayayan-iyen baraysan qayan-u aman-aça dayun yarbai sirvan-dur ülü sayumui bi kemejü oytarçui-bar nisün odbai: Sidityü kegür-ün qauli-aça biligtü taulay-yin qorin nigedüger bölüg:

22

tendeçe odqui yosun uridaki metü üiledcü bürün Serigün Ükeger-ün oi-dur (153) Sidityü kegür-i a-bur-a kürüged egürçü ireküi-dür basa kegür ene üliger-i ügülerün:

erte uridu çay-tur Eneđkeg-ün doron-a jüg-ün Qar-a Kitad-un Tayibung qayan-dur nigen köbegün bülüge: tere köbegün inu qayan-u oron-dur sayuyad kümün-dür nigeke ber ülü üjegülügçi bülüge: edür dutum ulus-aça nigen sayıqan köbegün-i abçu oduyad üsün-iyen şürdegülüged alayçi bülüge: olan jil boltal-a teyin alabasu nigen edür-ün uçar-tur nigen emegen-dür yayça köbegün ajuyu qayan-u üsün-i şürdeküi qubi anu tere köbegün-dür kürbesü eke inu köbegün-i alamui kemejü gemsigülang-tei boluyad köbegün-degen sin-e qubçasun-i emüskeged öberün kökön-iyen sün-iyer yulir jiyurayad moyolçoy-laçu ebür-tür inu dürüjü öggüged qayan-u üsün-i şürdeküi-degen egün-i bay-a bay-a idejü şürde

čimayi alaqu ũgei ču bui ĵ-e kemebesü köbegün inu qayan-u dergede oduyad altan qadguyur-iyar ũsün-i samlaqui-dur qayan-u čiki inu elĵigen-ũ čikin-dür adali bũlũge: tegün-iyen kũmũn-dür ũgũlekũ kemeged: alaqu-yin ucar tere bũlũge: qayan-u ũsün ũſũrdekũi-degen ũylir-iyen ideĵũ sayuqui-dur qayan (154) a-sayurun činu ene idegči idegen yayun bui kemebesü tuturyan-u ũylir bũlũge kemen öčibesü: qayan anu nadur öggũgdekũ kemebe: tedũi nigen keseg ũylir-i qayan-dur ergũbesü qayan anu ĵoyoylayad ũnũr amtan anu masi sayıqan yayun bui kemebesü köbegün öčirũn: eke minu öber-ũn sũn-degen ĵiyuraju öggũgsen bũlũge kemen öčibesü qayan anu eyin sedkirũn: egũn-i alaju ũlũ bolumui: bida qoyar nige eke-yin sũn-i uuyıysan bögetele töröl-iyen alaqu yosun qamiy-a bolqu: bi čimayi buu alasuyai namayi elĵigen čiki-tũ kemen busu kũmũn-dür ũgũlekũ-ũũ kemebesü: ay-a qayan bi ken-dür ber ũlũ ũgũlemũi: teyimũ bögesü eke-dür-iyen buu ũgũle: kerber kũmũn-dür ũgũlebesü bi čimayi alaqu bui kemen ĵakirbai: busu ken ber medegen ũgei bũlũge: tere köbegün ger-tegen qari-ju odbai:

tegün-ũ qoyitu ũſũrdegči köbegün-i urida yosuyar alabai: qamuy bũgũdeger emegen-ũ köbegün ĵiryal-tu bũlũge: kemen yayıqaldubai: qamuy bũgũdeger tegün-i ker metũ bolba kemen asayubasu eke terigũlen bũgũde-dür yayun ber ese ũgũlebei: qayan-u čikin inu busud-ača ũlemĵi boluysan-i busu ken-dür ču esekũ ũgũleged dotoraban sanaysan-u tula: tere (155) köbegün yeke qatayu ebedčũn kũrteĵũ em kiged: gũrim nom terigũten kereg ĵaray yayun-i ber ũiledbesũ tusa ese bolĵuyui: tedũi ũkũkũi-dür kũrbesü niğen otači-yi ĵalaju ireged sudasun-iyen bariyulbai: emčũ inu ũgũlerũn: čimadur sedkil-ũn ebedčũn-eče busu ebedčũn ũgei kemeged ene ebedčũn-dür em tusa ũlũ bolumui: sedkil-dür sanaysan-iyen aman-dur yaryaju kele kemebesü qamuy bũgũdeger nigedčũ ũge bui bögesü edũge ũgũle: ũkũkũi-degen ese ũgũleğsen-i qoyin-a keĵiy-e ũgũlekũ kemegsen-dür tere köbegün ũgei kemen ese keleged: nigen ucar-tur eke inu sibadaju asayubasu eke-degen nigen ũgũlekũ ũge bui bũlũge: kerber ũgũlebesü qayan-u ĵasay bolumu: eke inu teyimũ bögesü kũmũn ũgei aylay-tur oduyad yajar čilayun kiged modun-u nigen-dür ũgũlebesü edegemũ: köbegün niyũju oduyad nigen oyotan-a-yin nũken-dür tuslaju: man-u qayan anu elĵigen čiki-tei bũlũge: kemen olanta dabtaju ũgũlebei:

tende-eçe terigülejü tere köbegün edegebei: tere nüken-deki oytan-a tegün-ü üge-yi sonosuyad dayun yarbasu salkin-luy-a neyilejü qayan-u çikin-dür sonostabai: tedüi ene nigen üge-yi tere (156) köbegün kelegesen ajuyu kemen elçi ilegejü tere köbegün-i qayan-u dergede abçu ireged qayan jarliy bolurun: bi çimayi kümün-dür buu ügüle kemejü jakiruyasan bülüge: edüge çinu jayayan kürügksen-ü tulla teyimü üge ügülebeü çi kemen asayubasu köbegün öçirün: bi öber-iyen nigeke ber tojosun-u tedüiken ügüleksen ügei bülüge: kemebesü qayan nigen kümün-dür ügüleksen ajuyu çi: tere üge çinu nadur sonostaba: ese ügülebesü nadur kerkiçü sonostaqu kemebesü köbegün ügülerün: ger-tegen qariyad: nadur qatayu ebedcin kürtegsen-dür uruy eligen bügüdeger yayun bui kemen asayubasu bi ese ügüleksen bülüge: tedüi üküküi-dür oyiratuyad nigen otaçi-yi jalaju sudasun-iyen bariyulbasu otaçi-yin ügüleksen ekeyügen ügüleksen-i delgerenggüi ügüleged oytan-ayin nüken-dür kelegesen-eçe busu kümün-dür kelegesen ügei bülüge: mayui üge-yi salkin-aça busu ken ügülekü kemegsen tedüi qayan anu bi çu bolba keilüge qoliçayasan-i sonosuysan bülüge kemeged: e gün-i alaju yayun kikü edüge minu ene çikin-dür aryalagu arç-a çimadur buyu kemebesü köbegün öçirün: ay-a yeke qayan minu ügen-dür (157) oroqu bögesü nadur nigen arç-a bui bülüge: qayan anu köbegün çi tere arç-a-ban nadur ügüle bi sonosuyai: köbegün ügülerün: ay-a yeke qayan terigün-degen nigen malayan-i kigdeki tegünü qoyar eteged-tür çikin-iyen daldalaqu eber-tü malay-a emüsüged dergedeki-nügüd-tür basa tere yosuyar emüskejü qurabasu jokimu kemen öçibesü: tere ügen-i jöbsiyejü malayan-i kijü sayin edür-tür emüsüged qayan siregen deger-e sayuju qaraçus bügüde çiyuluyad tere malayan-i bügüdeger yayiqalduju maytayad bügüde-dür aldarsibai: tedüi qayan-u çikin-i eljigen-dür adali-yi bügüdeger ese medeged çimeg bolaju eber-tü malay-a kemen aldarsiçuyui: edüge manayar Tayibung qayan-u dergedeki yamutan-dur teyimü malay-a bui bülüge: emegen-ü köbegün jasay-i bariyçi tüşimel boluyad kümün-i alaqu-yuyan tende-eçe bayibai: tedüi çamuy yeke ulus amuju jirçaluy-a kemegsen-dür Sayin Amuyulang-tu qayan yayça qayan-u çikin-ü tulla ükükü teyimü olan kümün-ü amin-dur oçiran emegen-ü köbegün sayin biligtü bol kemebesü jayayan-

-iyan baraysan qayan-u aman-aça dayun yarbai (158)
sirvan-dur ülü sayumui bi kemejü oytarjui-bar ni-
sün odbai: Sidityü kegür-ün qauli-aça eljigen çiki-
-tü qayan-u qorin qoyaduyar bölüg:

23

tende-eçe odqui yosun uridaki metü üiledçü bü-
rün Serigün Ükeger-ün oi-dur Sidityü kegür-i abur-
-a kürüged egürçü ireküi-dür basa kegür ene üli-
ger-i ügülerün:

basa erte uridu çay-tur Enedkeg-ün örön-e jüg-
-ün Qaçi-yin oron-dur: ebügen emegen qoyar-tur ni-
gen masi yeke teneg köbegün bui bölüge: eçige eke
qoyar anu sedkirün: man-u ene köbegün masi yeke
teneg-ün tula: amin-iyan jiyuju ülü çidamui: egün-
-dür nigen bayan kümün-ü ökin abçu gergei bolya-
suyai kemeged abçu ögbesü tedüi tere köbegün-ü
eçige eke qoyar anu ükübei: tere köbegün idekü
uuyqu-aça busu yayun ber ülü medekü bölüge: ed
idegen-iyen barayad qoyin-a tariyalang-un yajar-
-iyan qudalduju basa idebei: yayun ber ügei boluy-
san uçar-tur: ekener inu ügülerün: bida qoyar ya-
yun ber ügei sayuysayar turaju ükümü: minu eçige
eke-dür nigen beleg-i oluyad bida qoyar odbasu bi-
dan-dur ami tejigekü yayuman-i öggümü kemeged be-
leg busu yayum-a ülü oldamui: er-e-yuyan çï ebesü
(159) ügtegejü jiyasuçin-nuyud-tur tusalabasu ni-
gen jiyasun-i öggümüi: tegün-i beleg bolyajü abun
odsuyai kemeged: er-e inu jiyasuçin-dur oduyad tu-
salabasu nigen amidu jiyasun-i bariju ögbei: te-
gün-i ger-tegen abçu irebesü ekener inu nigen ta-
bay dotor-a jiyasun-i talbijü er-e-dür-iyen bari-
yuluyad türügülejü odqui-dur er-e-yuyan çï qoyin-
-a-aça iregdekü bi urid odsuyai kemeged odbasu
törküm inu ökin bidan-ni irebe kemen bayasçu uy-
tun iregsen-e: ekener ber er-e minu qoyin-a-aça
iremü kemebesü basa tegün-i uytusuyai kemeged uy-
tuju küliyebesü ese irejügüi: öni boluysan-u qo-
yin-a uytuju odbasu teneg kürgen inu usun-i ge-
tüljü ireküi-dür tabay-taki jiyasun anu çakilbasu
jiyasun-iyen aldayuyui: qubçasun-iyen tayiluyad
jiyasun ülü üjegdekü bögetel-e kögejü yabuqu aju-
yu: uruy-ud inu egüber üldejü yayun kikä edüge mi-
nu ger-tür odsuyai kemebesü ülü bolun minu kürgekü

sigüsün bülüge kemegeđ basa üldeküi-dür usun bu-
 langgirduysan-u tula ülü üjegdemüi qadam eke inu
 basa iregeđ man-u ger-tür oduydaqu kemebesü (160)
 sigüsün ügei odcu ülü bolumui: kemen ese bolbai
 tere usun dotor-a bögüdeger irebesü çilayun-aça
 busu yayun ber ügei ajuyu: tedüi çinu sigüsün
 yambar düritei bui kemen asayubasu jiyasun-u dü-
 ri-yi ügüleküi-ben ülü olun niyuça oron-u tolu-
 yay-aça bariju eyimü bülüge kemen üjegülügen-dür
 qadam eke terigülen em-e-yin töröl bögüdeger eyi-
 mü teneg kümün bui ajuyu kemen icirilejü ger-te-
 gen qariju iregeđ: ökin-eçe tere yayun bui kemen
 asayubasu jiyasun bui kemebe: tedüi töröl bögüde-
 ger ene qoyar kerkişü amin-ıyan jiyuqu kemegeç:
 egün-eçe qoyınayı man-dur buu ir-e man-u ner-e-
 -yi yutayulqu bülüge kemegeđ qariyulbai: tedüi
 ekener inu törküm-eçegen çökörüged busu ulus-tur
 odcu örmög-i nekeşü ami-yuyan teşigeküi-dür er-e-
 -yuyan suryaysan-u tula kersegüjü qudalduy-a
 kişü yayum-a-yi olbai: tegün-ü ekener-tür basa
 nigen keşeg subud bui bülüge: qudalduyan-i sayi-
 tur kişü nigen morin-i oluysan bülüge: tedüi em-
 -e-degen çinu törküm man-i ese toyoju kögeşen
 bülüge: edüge tegün-eçe nigen ösiyen-i absuyai
 kemeşü: subud-ıyan (161) abuyad morin-ıyan unuşu
 odbasu qadam-ud inu qayalyan-dur uytuju iregeđ
 ger-tür-ıyan kötölşü bayulyabasu tere kümün morin-
 -ıyan terigün-dür tayarçuy emüşkeşü talbibasu te-
 deger inu eyin ügülerün: çı ene morin-dayan ebe-
 sün-i öggügdekü kemebesü minu morin ebesün ülü i-
 demüi kemegeđ ariki idegen-i ideşü yadan-a yarçu
 morin-u dergede oduyad morin-ıyan bayaysan bay-
 asun-i abçu sem-ıyen subud-ıyan neyilegölşü nigen
 saban-dur kişü qadayalabai: tedüi qadam-ud inu e-
 ne çinu yayun bui kemebesü: ene minu morin çinda-
 mani-tu morin buyu: egün-ü bayasun-aça erdeni ya-
 rumui: egün-i kümün-dür ülü öggümüi kemebesü: te-
 deger nököğ üşesügei kemegeç üşebesü aryal-luy-a
 subud qoliçaysan-i üşejü egün-ıyen man-dur çı qu-
 dalduydaqu kemeşü ese bolbasu ülü bolun ed tavar
 olan-i öggün qudalduşu abuyad kürgen-eçegen eyin
 asayurun: ene morin-i kerkibesü erdeni yarçu bui
 kemebesü doloy-a qonotal-a usu ebesün buu ög: üçü-
 ken burçayı ögbesü yarumu: tegün-ü qoyın-a olan
 ögbesü subud olan yarumu kemegeđ qariju oduysan-u
 qoyın-a doloy-a qonotal-a usun-i ülü öggün burçayı

öğbesü (162) morin inu ükübei: tegün-ü qoyin-a qayruysan-i medejü kürgen-iyen erijü oluyad qoyar yar-i inu gedergü külijü abçu ireküi-dür-iyen mör deger-e nigen balıyad-tur kürgen-iyen tarimal modun-dur külijü orkiyad qadam-ud anu tere balıyasundur arikidaıu oduysan-u qoyin-a terigün-iyen yajar-tur kürğsen metü böketür kümün nigen sürüg arban yaqai üldejü ireged modun-dur küligsen kümün-i üjeıü çi yayuçi kümün bui kemebesü bi otaçi kümün bülüge: böketür kümün-i ene modun-dur külibesü sidurıu bolumu kemebesü böketür ügülerün: teyimü bögesü minu niruyun-i jalajıu sidurıu bolıu kemebesü tegüber bolsuyai kemege: namayi tayılaydaqu kemeıü böketür kümün-i modun-dur külijü talbiyad eyin jakirun: namayi kürçü iretel-e çi dayun buu yar yaqay-yi çinu bi aduyulsuyai kemege yaqay-yi abçu ger-tegen qaribasıu qadam-ud inu ireged urida kürgen-iyen mön kemen endegüreıü tere modun-u dergede nigen yeke gün qudduy bülüge: tegündür orkiyad tende öber-ün ger-tegen qariıu oduysan-u qoyin-a kürgen inu ger-tegen yeke olıajatai kürbe kemen sonostaluy-a tere qudal bui j-e ünen bögesü tere nigen nigül-tü kümün aııuyı kemege odçu (163) üjged çi kerkiıü irebe kemen asayubasıu ta nada-dur dayısın bolıu namayi usun-dur orkibai: usun dotor-a luus-un qad qurım kiıü sayunam aııuyı: namayi üjged saça yırtinçü-teki kümün ene biraman-dur yayun tayalal-iyar ög kemen jarlıy bolba: tedüi nadur nökor ügey-yin tula: olan mal-un kiıayar-aça arban yaqai kögeıü irelüge: egün-ü qoyin-a ende irekü bögesü nigen sabandur yeke çilayun abçu iregdeki tegün-lüge saçayı erdenis-i ögsügei kemen jakiruluy-a kemege edüge bi doloı-a qonoı-tur odumu kemegsen tegün-i tede bügüdeger sonosuyad qadam-ud inu tayar-un dotor-a çilayun kiıü egörüged doloıan qonoı-un urid oduı-a kemen niıged niıged-iyer qudduy-tur qarayıysayar bügüdeger ükübei: teden-ü ger yajar-i kürgen ökin qoyar eıelebei kemegsen-ü tedüi Sayın Amuyulang-tu qayan olan sedkil-tü yani kümün-dür yayça sedkil-tü sečen kümün qayurtaluy-a kemebesü: jayayan-ıyan baraysın qayan-u aman-aça dayun yarbai sirvan-dur ülü sayumu bi kemen oıtarıui-bar nisün odbai: Sıditü kegür-ün qauli-aça yani köbegün-ü qorin yurbadıyar bölüg:

(164) tende-eçe odqui yosun uridaki metü üiledcü bürün Serigün Ükeger-ün oi-dur Siditü kegür-i a-bur-a kürüged egürcü ireküi-dür basa kegür ene ü-liger-i ügülerün:

erte uridu çay-tur Enedkeg-ün umar-a jüg-ün qayan-dur nigen üçüken köbegün bülüge: ama yarquy-yin urid nigen qatayu ebedcin kürteju kereg yaray yayun ber üiledbesü tusa ese boljuui: üküküi-dür oyiradubasu: tegün-dür jedkerlegesen inu tere oron-taki Eregleçi kemekü kümün-ü arasun tulum-i egürügsen tere todqarlaysan bülüge: tegün-i ken ber ese medejüğüi: tere balyad-tur nigen kümün busud-aça tariyan-u öri tölögeseün-iyen abqu-yin tula: söni nigen sayulayan-i bariju odquy-yin jayur-a mör deger-e eregleçi cidkür uçarayad tere kümün sayulayan-i terigün-degen emüscü cidkür-yi üldeküi-dür cidkür ügülerün: çi ken bui nadur qoor ülü kigdeki çi bida qoyar nököre bolsuyai: çimadur yambar keregtü-yi çinu bi öggümü kemeged çinu ner-e ken bui kemen asayubasu kümün minu ner-e sayulaya-a egürügsen öriçi kemebe: cidkür-i çinu ner-e ken bui kemebesü minu ner-e kümün-ü arasun (165) tulum egürügsen Eregleçi kemebe: Eregleçi ügülerün: çi sayulayan-iyen tende talbi bey-e-ben ende ir-e kemegesen-dür sayulayan-iyen talbiyad beyeben odbasu tulum dotor-a-eçegen kkib toryan-i yaraju tere kümün-dür öggüged egün-eçe qoyinaysi sayulayan-iyen talbiju nadur iregdeki yayun kereglegsen-i çinu bi ögsügei: bi sayulayan-aça ayumu: kümün ügülerün: edüge bida qoyin-a qoyayula aq-a degüü qoyar bülüge: çinu sayuqui oron qamiy-a bui nadur ügüle kemebesü: cidkür inu minu sayuqu oron oytarjuui-dur bui kemebe: çi yayun-aça ayumu kemebesü bi namur-un çay-tur tariyan bolju ür-e düğürege sen nidü metü bülteyiju bayiqu tegünçe ayumu: çinu sayulayan-aça ayumu: tegün-eçe busu yayun-aça ber ayuqu minu ügei: boluysan tariyan-u dergede ülü odümü: tegün-eçe busu qamiy-a-bar tüdel ügei yabuçi bülüge kemeged: çi yayun-aça ayuqu bui kemen asayubasu kümün ügülerün: bi çinu egürügsen ene tulum-aça ayumu kemeged ügülerün: çi tulum-iyen orki bi sayulayan-iyen orkisuyai tegün-ü qoyin-a bida qoyar

nökör bolsuyai Eregleçi ügülerün: bi ene tulum-
-iyan ülü orkimu qamuy bügüde-dür ebedçin bolıya-
ju: amin-i (166) abuyçı anu yayça egün-ü küçün
bülüge: bi egün-i oyorbasu amin-iyan yayu-bar te-
jiyenem: tedüi kümün inu nigen eber qalja-yin do-
tor-a tariyan-iyar dügürgeged: iruyarçı çoyolju
çidkür-tür ögbesü: çidkür tegün-i abçu oron-dayan
qaribai: tegün-ü qoyin-a-aça tere kümün jula-yi
barıju tariyan çuburiysan-u mör-iyer mördebesü
yeke köndei qada-yin amasar-tur tere çidkür sayu-
mu: köndei dotor-a nigen keüken bi ölösünem kemen
uyilbasu tedüi eçige inu abai buu uyıla: ene e-
dür-ün qubi-dur nigen mayu kümün-lüge uruy bolju
ögbe: manayar qayan-u köbegün-ü jolıy-tur olan
mal alamui: tegüni jedkerlegçi bi bülüge: tere
mal-un miq-a çisun-i bi abçu ireged çimadur ögsü-
gei kemebesü köbegün inu eyin ügülerün: aqai tere
qayan-u köbegün-ü ebedçin yayun bui: tegün-ü tusa
anu yayun bolqu kemebesü: eçige inu tegün-i bi
jedkerlegsen-ü tula tusa ügei ükümü kemebe: keü-
ken inu aqai yambar ebedçin ögbe: kemebe: eçige
inu bi nigen ayalji-yi bariyad çikin-dür dürügsen
bülüge: edüge tere qan köbegün-ü çikin-dür egür
jasayad törögsen bülüge: (167) tegün-ü arç-a kil-
bar bülüge: busu ken ber arçalaju ülü çidamui: a-
qai tegün-ü arç-a yayun bui kemebesü: abai tegün-
ü arç-a anu ulayan üker-ün qalayun çisun-i qana-
ju abuyad tebsin dotor-a kibesü kögesün yarumu:
tegün-ü deger-e qan köbegün-ü barayun çikin-iyer
bariyad çang kenggerge-yi deledün biler bişikigür-
-i tatabasu jun bolji kemege qoroqai inu çikin-ü
yadan-a juljay-a-yuyan abçu ireged çisun-u köge-
sün-i çeceg kemen qarayıju odbasu edegekü inu te-
re bülüge:

tedüi tere kümün inu tedeger üges-i daldalan
çingnaju sonosuyad inayısi irejü qayan çinu köbe-
gün-i bi edegemüi kemebesü: qayan bayasçu tere kü-
mün-dür üjegülbei: kümün çidkür-ün yambar ügüleg-
sen-iyer üjebesü qan köbegün edegebei: tedüi qa-
yan anu tere kümün-dür açılajı yekede öglige-yi
ögbei:

tegün-ü qoyin-a kümün çidkür qoyar jolyalçayad
çidkür inu tulum-eçegen idegen-i yarıyaju kümün-
-dür öggüged: nököri çine ene tulum-i minu qada-
laju bayıydaqu: bi nigen kümün-i jedkerlejü ire-
sügei kemege (168) oduysan-u qoyin-a tere kümün

tulum-i abuyad nigen yeke tariyan-u dotor-a buru-
yulabai: tedüi čidkür ireged tariyan-u yadayur er-
gijü yabuyad dayubasu dayun ese yarbai: čidkür
tende olan idegen-i tariyalang-un jaq-a-dur talbi-
yad yomudaju qarın odbai: tedüi tere kümün tulum-
-iyan sayulayan dotor-a kijü amasar deger-e nigen
ceceg-i talbiyad: gertegen abcu irebei tende-ece
ekileju ebedcin-nügüd tere tulum-i tolujai-dur e-
muskeju abubasu edegebei: tere olan ebedciten-i
edegegeged yambar kereglekü ed tavar-i olan olbai:

tendece tere kümün üküküi čaytayan sedkirün:
nadur köbegün ügei ene tulum-i talbibasu čidkür
abun odumu kemeged: tulum-i keseg keseg oytacıju
usun-dur orkibai: tere čidkür tegün-i medejü yeke
dalai-dur kürkü-yin inaru ireju tulum-iyan keseg
keseg bolayasan-i olju abuyad: kümün-ü sirbüsün-
-iyer oyoju neyilegülüged: basa kümün-nügüd-tür
jedker kürgebei: tere tulum-i yal-dur tülebesü kü-
mün urtu nasutu boluyad nasun-dayan kürcü üküküy-
ece busu jayur-a jedker ügei bölüge: (169) usun-
-dur orkiysan-u tula: nasun-dur jedkerlegci tegün-
-ece boluluy-a kemebesü: tedüi Sayin Amuyulang-tu
qayan tere tulum-i yal-dur tülebesü gamuy amitan
amuqu bölüge: kemebesü jayayan-iyen baraysan qa-
yan-u aman-ača dayun yarbai: sirvan-dur ülü sayu-
mui bi kemeju oytaryui-bar nisün odbai: Sidity ke-
gür-ün qauli-ača tulum egürügsen Eregleci čidkür
sayulayan-i egürügsen kümün qoyar-un qarın dötü-
ger bölüg :. .

25

tendece odqui yosun uridaki metü üiledcü bürün:
Serigün Ükeger-ün oi-dur Sidity kegür-i abur-a kü-
rüged egürcü ireküi-dür basa kegür ene üliqer-i
üğüler-ün:

erte čay-tur Enekeg-ün emün-e jüg-tür Malay-a
kemekü ayula-yin dergede Olan Ed-tü kemekü nigen
bayan bölüge: tere kümün mingyan üniy-e-tü bölüge:
tedeger üniyen-ü dotor-ača jiryuyan eber-tei yeke
qayiratai nigen üniy-e inu jabqarbasu: tere üniy-
-e-ben ese olbasu busu üniyen-iyer yayun kikü ke-
men nigen šar-i unuyad erijügüi: tedüi olan yada-
qui jayur-a: yeke šuryan boluyad: Malay-a ayula-
-yin nigen bulay-tu qada-yin dergede noyirsaju

kebteged söni bosçu tere ayulan-dur bsang talbi-
 yad: (170) bi jiruyuan eber-tü üniy-e-ben ese ol-
 ba: ene söni nadur nigen sayin jëgüdün-i ëggün
 soyurq-a kemeged kebtebesü tedüi jëgüdün-dür inu
 tere bulay-un ejen luus-un qad bülüge: tegün-ü
 çayana inu Jamba kemekü albin bülüge: tegün-dür
 luus-un qad eyin ügülerün: ene kümün-ü talbiyan
 bsang anu eyimü amtatai yayun bui: bida qoyar e-
 gün-dür nigen sidi-yi öggüy-e kemegsen-dür albin
 ireged qoyayula tere kümün-dür tölgen-ü utasun-i
 emüskejü talbibai: manayar seriged tölgen-i üje-
 besü ene ayula-yin doron-a jüg-tür bui kemebesü
 üniyen-iyen olju abubai:

tegün-eçe goyin-a qamuγ ulus-tur tölgen-i üje-
 besü ülü endekü-yin tula jöng biligtü tölgeci ke-
 men aldarsibai: qamuγ bügüdeger yayıqaju eyimü
 mergen tölgeci boluγsan çinu yayun-aça bolba keme-
 besü jiruyuan eber-tü üker-iyen aldaju ese oluyad
 Malay-a ayulan-dur qonoγsan-iyen delgerenggüy-e
 ügülebesü tedüi nigen bayan kümün γurban köbegün-
 -tei bülüge: tere bayan kümün jüil büri idegen-ü
 degeji abçu tere bulay-tu qada-yin dergede oduγad
 urida kümün-ü yosuγar bsang talbiγu Malay-a ayula
 minu nadur nigen tölgen-i baγulγ-a kemen (171)
 kebtegsen-dür söni jëgüdün-dür inu luus-un qad al-
 bin-i uriγad egün-dür nigen tölgen-i baγulγaydaqu
 kemebesü: albin ireged tere kümün-ü er-e-yin bel-
 ge-yi abuyad em-e bolγajuyui: tedüi tere kümün i-
 çigüri-tü boluyad: busu oron-dur odbasu γuyilinci
 kümün tegün-i abuyad γurban ökin törögülbei:

tere çay-tur tere kümün ügülerün: bi jalaγu
 çay-tayan er-e bolju köbegün-ü eçige boluγsan bü-
 lüge: edüge bi em-e bolju γurban ökin-ü eke bolbai
 kemen jobalang-tu üges-iyer ügülebe: basa nigen
 uçar-tur nigen toluγai-dayan asiγ-tu kümün ireged
 tere bulay-tur bsang talbiγu usun-iyar uγiyayad
 Malay-a ayula minu minu ene asiγ-i abuydaqu kemen
 qatayuda jalbariγu kebtebesü: tere söni jëgüdün-
 -dür luus inu tere eteged-ün albin-i dayudayad
 ay-a albin çi miqan-i kereglekü bögesü ilegüü mi-
 qan-i ögsügei kemebesü albin ireged tere kümün-ü
 asiγ-i oγtalju abun odbai: manayar tere kümün se-
 ribesü asiγ anu ügei boluγsan ajuγu: bayasçu ger-
 tegen qariγad: bayar-un qurim-i kibesü qamuγ bü-
 güdeger yayıqaju qoyar toluγai-dur adali bülüge:
 ene kerkijü (172) ügei bolγaba, kemen yayıqaldubai:

basa tegün-eçe busu nigen kümün-ü toluşai-dur ur-tai ajuşu: tere kümün urida yosuyar bulay-un dergede oduşad bsang talbişu jalbarin kebteşsen-dür luus anu basa tere eteged-ün albin-i dayudayad: Ćimadur nigen mişan-i öşşügei kemeşsen-dür: albin anu urida asiş mişan-ıyan abcu ireged ene buşar mişan bülüşe: egün-i bi ülü abumu kemen asiş-i nököge bayan-dur inu naşaju talbibai: manayar se-reged saća toluşay-yuşan dayayan yadaşu urida-yin ur deşer-e nigen ur nemeşsen-ıyer: şurban toluşai-tu metü boluşad sedkil-ıyen gemşişü ger-teşen od-bai:

tedüi Naganşun-a başsi-yin dergede oyıradun atal-a Şayın-Amuşulang-tu şayan şoyıtu şoyar kümün-i şayıqaltai kemeşesü şayayan-ıyan barayşan şayan-u aman-aća dayun şarbai şırvan-dur ülü şayumu bi kemeşü oştarşui-bar nişün odbai: Sidi-tü keşür-ün şauli-aća Malay-a aşula-aća dörben kümün-ü sidi abuşşan şorin tabuduşar bölüş:

26

tendeçe odşui yosun uridaki metü üiledcü büürün Şerigün Ükeşer-ün oi-dur Sidi-tü keşür-i abur-a kü-rüşed: egürcü ireküi-dür basa keşür-ene ülişer-i ügülerün:

erte urida Ćay-tur Eneşkeş-ün doron-a şüş-ün nigen şayan-dur şuşin tümen balşusun bülüşe: tere şayan-dur büşişçi altan menekei kigeş uran-a ügü-legçi toti şoyar bülüşe: tere şoyayula-yi şakiş-çi nigen kümün bülüşe: menekei toti şoyayula-yi edür büri ularişu şayan-u dergede abcu oduşad menekei inu büşiş şayadum-i ergümü: toti inu uraşan şayışan eşesig-i ergüşü medegülkü bülüşe:

nigen uşar-tur nigen kümün ireged şayan-u emün-e büşişleşü şayadbasu şayan bayaşcu yekede öglişe öşşüşşen-dür tere kümün ügülerün: edüşe manayar şayan-dur nada-aća inay kümün üşei bülüşe kemeşesü altan menekei toti şakişşan kümün eyin ügülerün: ay-a Ćima-aća altan menekei toti şoyar-tur ileşüü buyu kemeldüşed melleşü manayar şayan-u dergede oduşad: dayuüşi kümün dayu-ban dayuulabai: altan menekey-yin büşiş-tür şayan eše uşarayad kümün-ü dayun-dur bayaşcu inişebai: şakişçi kümün (174) dayuüşi kümün-dür melleşşen-ıyen abtaşşan-u tula:

içigürileged qariju iregsen qoyin-a büjigçi altan menekey-yügen yadaysi yarıya ju talbibasu nigen keriy-e ireju menekey-yi abun oduyad: nigen qadan deger-e ideküi jabdubasu menekei inu ügülerün: ay-a keriy-e çi namayi idekü bögesü usun-iyar ugiyaju idegdekü kemeğsen-dür: keriy-e üneden kemen sa-nayad çinu ner-e ken bui kemebesü menekei ügülerün: minu ner-e Bayatur Sedkil-tü kememüi: tegün-i keriy-e abçu oduyad: nigen qada-yin köndey-eçe yarçu bayıqu usun-dur talbibasu: menekei qada-yin köndei-dür oron oduysan-dur: keriyen inu Bayatur Sedkil-tü kemen dayudabasu: menekei eyin ügülerün: bi tegüs biligtü ese bolbasu erdeni amin-eçegen tedü qayaçamui: sedkil-ün bayatur ayulquy-yi yurban erdeni medemüi kemeğed qada-yin nüken-dür dutayaju odbai: urida-yin qadayalayçi kümün ireged tere nüken-i sendelju maltabasu menekei ügülerün: çi ene bulay-un ekin-i buu ayudal qayan namayi erke ügegüy-e you-a-dur bariysan bülüge: kümün çi egün-i buu sendel: edüğe jobalang-tu bolumui çi: qoyin-a (175) çimadur nigen sidi-yi ögsügei kemeğed: kümün çi sayitur sonos bi ügülesügei: bi çayan labai tedküğçi luus-un qayan-u ökin bülüge: qayan-u ökin-ü ugiyaquy-yi üjer-e iregsen-dür namayi altan sinayabar udquju abuluy-a kemeğsen-dür tere kümün qoyinaysi irebesü toti-yi qarçayai abun oduysan ajuyu: tegün-e qayan ayurlayad tere kümün-i abun odçu jasaçayaju alaytun kemen jakirbai: tedüi qayan-u Sayin Tüsimel kemekü eyin ügülerün: ene kümün-i alabasu qoyin-a bidan-dür büjigçi dayuuçi ülü iremüi: tegün-eçe egün-i üldeju oyorbasu jokimu kemebesü: tere üge-yi jöbsiyeju yurban kümün-iyer üldegülün nigen qayinuç-tur künesün-i açiju: çilayun yutul-i emüskeged: ene yutul-iyen eletel-e inaysi buu ir-e kemen kögeju orkibai: tedüi tere kümün ügülerün: bi jobalang-tu kümün bülüge nam-a-luy-a ta yurbaçayula yayun-dur jobamui: ene çilayun yutul-i usun sürçiged çilayun-iyar ürübesü elemüi kemeğed: tere yutul-i ürübesü eleju çoyorubai: tedüi yurban kümün qariju odbai:

tere kümün qayinuç-iyen kötolju nigen yeke usun-u jaq-a-dur kürçü qayinuç-iyen (176) ala ju ideged: miçan-i baraysan-u qoyin-a: eber-iyer ündüsün-i uquju iden atal-a: nigen garudi sibayun çayan moçay-yi bariyad niçü yabuquy-yi üjeju: te-

re kümün büsen-iyen tayilju aman-dur jayuyad kögeju yabuqui-dayan eyin ügülerün: aman-aça minu yal sitaba kemeged jayuyusan büsen-iyen abçu yar-jar-tur orkibası: garudi sibayun jayuyusan moay-yayan aldayan-dur tere kümün moay-yi abçu ireged: nigen keseg ebesün-dür malay-a-bar-ıyan bür-küju talbibai: tedüi tere usun-u dotoraca olan luus-un qad morin unuju usun-u kijayar-tur yarun eriju ese oluyad : nigen çayan morin-i unuju çayan qubçasun-i emüskegsen: çayan kümün bolun ireged: tere kümün-dür eyin ügülerün: bi çayan labai tedkügçi luus-un qayan bülüge: köbegün-iyen aldayu ese olbai: kümün çi üjebegü a kemen asayubasu kümün ügülerün: köbegün çinu yambar bülüge kemebesü: minu köbegün çayan moay bülüge kemebe: teyimü bögesü nigen çayan moay-yi garudi sibayun abçu odun atal-a bi aldayulju abuba kemeged: köbegün-i inu yaryaju ögbesü luus-un qad anu (177) bayasçu köbegün-iyen abuyad: tere kümün-i morindayan sundalaju ordu qarsi-dur-ıyan abçu oduyad: köbegün-iyen oluysan-u tula gamuy luus quraju bayar-un qurim-i kibeı: tedüi tere kümün sayun yadaju bi edüge qarısuyai kemen öcibesü: Çayan labai tedkügçi luus-un qayan eyin ügülerün: çi nadur sayın kibe: urida ökin-i minu talbijü ögbe: edüge yayça köbegün-i minu olju ögbe: edüge bi cimayi açilasuyai kemeged: tere kümün-dür nigen ulayan öngge-tü ölgçin noqai ögbe: nigen eriyen miriyalji ögbe: nigen düng tayay-i öggüged üdejü usun-u jaq-a-dur yaryayad eyin jakir-un: ed idegen erikü bögesü düng tayay-ıyar miriyaljin-i talbibası gamuy jüil büri-yin idegen yarumu: çimaça ene Jambudvib-i ejelekü dörben qayan törömüi kemen uduriyulsun öggüged qariju oduysan-u qoyin-a noqay-yuyan kötölju odbası: ölgçin noqai anu söni ökin bolju em-e inu boluyad edür noqay-yin arasun-i nömörüksen ölgçin-ü düri-ber yabubai: nigen uçar-tur er-e-yügen oduysan-u qoyin-a ölgçin arasun-ıyan oyorcu talbiyad masi (178) you-a üjesküleng-tü bolju usun-dur ugiyar-a oduysan-u qoyin-a er-e inu ireged noqay-yin arasun-i tülejü orkibai: ökin ireged er-e-dür-ıyen eyin ügülerün: edüge çi namayı abçu yabun ülü çidamu kemen olanta jobaqu metü üges-i ügüleged: basa nigen uçar-tur tere nigen usun-dur beyen-ıyen ugiyar-a odbası nigen

keseg üsün tasurayad usun-dur odbai: tere yool-un aday-tur nigen qayan-u sibegcin usun abur-a iregsen-dür: tegünü sinayan-dur üsün inu toruysan-dur sibegcin tere üsün-i üjebesü: tere üsün inu tabun öngge-tü boluyad: doloğan erdeni büridügsen ajuyu: sibegcin ber tere üsün-i qayan-u dergede abcu oduyad: qayan-dur ergübesü qayan eyin jarliq bolurun: ene usun-u ekin-dür ene üsün-ü ejen nigen sayiqan ökin bui ajuyu: tegün-i ta çerig-iyer yaruyad abcu iregdekü kemen jakirun ilegebei: tedüi tere çerig-üd usun ögedelejü yabun atal-a: çerig-üd-i üjegend: em-e inu er-e-degen eyin ügülerün: ay-a edüge çi bida qoyar qantı yabuju ülü bolumu: busu arya-ügei bui nigen jil boltal-a bi cimayi arya-a-bar küliyesügei: tere (179) dotor-a edür-ün boljoya-anu bus sar-a-yin arban tabun-a bi qota-yin asar deger-e yarsuyai: çi nigen şayaşayay-yin arasun-iyar daqu kijü emüsüged minu door-a irejü büjig-len nayaduıdaqu tegün-dür arya-ayi bi medesügei kemekü-yin jayur-a çerig-üd iren abcu oduyad qayan-dur ergübei:

tegün-ece tere kümün inu ekener-iyen ügüleğseger şayaşayai uraqadaju alayad arasun-i abuyad: daqu kijü emüsüged şayaşayai daqu-tu ner-e aldar-sibai: tere tegün-ece qoyitu jil-ün bus sar-a-yin arban tabun-a qayan qatun qoyar qota-yin deger-e yarcu bayişan ajuyu: tere kümün daqun-iyen emüsü ireged nayadun büjiglebesü qatun tegün-i üjegend misiyejü iniyebei: tedüi qayan anu qatun-dayan eyin ügülerün: namayi tedüi jil boltal-a eldeb jüil-iyer yayun üiledbesü çi ülü iniyen bülüge: ene mayui kümün-i nayaduısan-dur yayun-u tula iniyebei kemen asayubasu qatun anu eyin ügülerün: tere daqun-i ene mayui kümün emüsügsen-dür edüi cingegen iniyebei bi qayan çi emüsbesü kedüi cingegen iniyemüi bi kemebesü qayan tere üge-yi jöbsiyejü tere kümün-i deges-ber tataju abuyad tere daqun-i qayan emüscü door-a orobai: tedüi tere kümün-i qayan boluyad eyin (180) tungaylabai: yadan-a-aça jisü buruyı qubçasun-i emüsügsen kümün bi qayan kemejü irebesü noqai talbiju inaysi ülü ilegegdekü kemen jakircu tusiyabai: tedüi qayan inu daqu-tu kümün bi qayan kemejü irebesü noqai talbiju darui-dur alabai:

tere sin-e qayan-aça dörben köbegün töröbei: tegün-ü aq-a köbegün inu nigen edür-tür tngri kümün-ü mingyan kele-ber nom orciyulju tüg tümen

süm-e bayiyuluyad Enedkeg-ün nom-un qayan kemen aldarsibai: tegün-ü degüü inu masi idersiĵü auy-a küčün dügürügsen nigen çay-tur dörben türgen kümün-ü sumun qarubasu köser-e unayal ügei barin çidayçi erekei-tü Mongyol-un qayan kemen aldarsibai: tegün-ü degüü inu nigen sir-a üsün-ü nüken-eçe tüg tümen çerig-yi qubilyan-iyar yaryayçi çerig-ün noyan Geser qayan kemen aldarsibai: tegün-ü degüü nigen edür-tür dörben ĵüg-tür dörben sirtavaki ilegeĵü qudalduyan-u küsel-i qangyayçi çindamani erdeni abcu iregülügçi Bars İrbis kemekü ed-ün qayan kemen aldarsibai: tere çay-tur Jambudviĵ-un yirtinçü masi yekede delgeregsen bülüge: tere çay-tur Naganjun-a bayı-yin dergede Sidi-tü kegür-i kürgeĵü iregsen bülüge: edüge Enedkeg-ün emün-e ĵüg-ün (181) dumda-du ayula-taki Serigün oi kemekü-yin qadan-u köndei-dür ükeger-ün kegür inu Seditü kemen aldarsiĵu edüge-dür kürtel-e bui bülüge: tegün-ü qoyin-a kümün-ü nasun qotala nemeged üiles bükün delgereĵü törö şasin qamuy ĵüg-tür delgeregsen-ü uçir eyimü bülüge: sayın buyan delgereged nasun qutuıy nemeged ölĵei qutuıy orosituyai: manggalam:

Mongyol ulus-un arban naimaduyar on-u ĵiryuyan sar-a-dur : ün-e nige tögöriĵ arban naiman mönggü : Sudur Biçig-ün Küriyeleng-eçe yurban mingyan debter-i keblen yaryabai:

Ulayanbayatur qotañ-daki Mongyol Üsüg-ün Keblel-ün Qoriy-a .:. duyar 1030

Parçiy

0. Naganjuna bayşi Seditü kegür-i üjögülümüi. 1
1. Bayan-u köbegün-ü ekin-ü bölüg..... 6
2. Qan köbegün-ü menekey-yin idesin-dür
oduysan..... 13
3. Yaruba-yin yurbaduñar bölüg..... 22
4. Taqai üjemerçi-yin dötüger bölüg..... 31
5. Aq-a degüü qoyar-un tabuduñar bölüg..... 43
6. Aryaçi köbegün qağan-i nomoqadqaşsan..... 51
7. Takiy-a beyetü-yin doloduñar bölüg..... 56
8. Şirci kigeđ moduçi Ananda qoyar..... 61
9. Jirüken-i abuysan ökin-ü yisüdüger bölüg.. 67
10. Er-e em-e qoyar-un arbaduñar bölüg..... 72
11. Altan Dari ökin-ü arban nigedüger..... 76
12. Gegen Uqayatu-yin arban qoyaduñar..... 83
13. Biraman-u köbegün qağan boluysan..... 87
14. Aq-a degüü qoyayula-yin arban dötüger..... 95
15. Qağan tüsimel-ün qoyar köbegün.....103
16. Önggetü Naran qatun-u arban jiryuduñar....107
17. Ebügen emegen qoyar-un arban doloduñar....126
18. Bayan-u yani köbegün-ü arban naimaduñar...132
19. Sanggasba-yin köbegün-ü arban yisüdüger...136
20. Arslan üker qoyayula-yin qoriduñar bölüg..143
21. Biligtü taulay-yin qorin nigedüger bölüg..147
22. Eljigen çikitü qağan-u qorin qoyaduñar
bölüg.....152
23. Fani köbegün-ü qorin yurbaduñar bölüg.....158
24. Çidkür sayulıyan-i egürügsen kümün qoyar-un
qorin dötüger bölüg.....164
25. Malay-a ayula-aça dörben kümün-ü sidi
abuysan qorin tabuduñar bölüg.....169
26. Dörben qağan törögsen-ü eçüs bölüg.....173

•Manggalam•

DEBTER — DEB-THER — DEBTELIN

I. Fontes Tibetani 1. A Hand-list of the Ulan Bator Manuscript of the Kanjur Rgyal-rtse Them-spañs-ma. By Géza Bethlenfalvy. Budapest 1983, 112 p.

II. Mandjurica I. Specimens of the Solon and Dagur Languages. By A. O. Ivanovskiy. Budapest, 1983, 79 p.

III. Fontes Tibetani 2. The Eighty-Four Siddhas in a Tibetan Blockprint from Mongolia. Critical Text, Index and Concordances. Ed. and Introduction by Alice Egyed. Budapest 1984, 122 p.

IV. Sidityü kegür-ün üliġer. The Mongolian Tales of the Bewitched Corpse. Mongolian Text of the 1928 Ulan Bator print. Romanized by G. Kara. — Budapest 1984, 100 p.

V. St. Matthew in Lamut. The Kazan Edition of 1880. Reprinted with a Preface by Cornelia H. Melles. Budapest 1984.

MONUMENTA LINGVAE MONGOLICAE COLLECTA

I. Histoire secrète des Mongols. Par Louis Ligeti. 265 pages. Budapest 1971.

II. Monuments préclassiques. 1. XIIIe et XIVe siècles. Par Louis Ligeti. 294 pages. Budapest 1972.

III. Monuments en écriture 'phags-pa. Pièces de chancellerie en transcription chinoise. Par Louis Ligeti. 170 pages. Budapest 1972.

IV. Trésor des sentences. Subhāṣitaratnanidhi de Sa-skya pañḍita. Traduction de Sonom gara. Par Louis Ligeti. 143 pages. Budapest 1973.

V. Les douze actes du Bouddha. Arban qoyar jökiyangyui üiles de Čos-kyi 'od-zer. Traduction de Šes-rab señ-ge. Par Louis Ligeti. 182 pages. Budapest 1974.

VI. Histoire secrète des Mongols. Texte en écriture ouigoure, incorporé dans la Chronique Altan tobči de Blo-bzañ bstan-'jin. Par Louis Ligeti. 202 pages. Budapest 1974.

VII. La marche à la lumière. Bodhicaryāvatāra de Šāntideva. Traduction de Čos-kyi 'od-zer. Par Louis Ligeti. En préparation.

VIII. Molon toyin's journey into the hell. Altan Gerel's translation. By László Lőrincz. Vol. 1, 158 p., Vol. 2, 101 p. Budapest 1982.

IX. Le sūtra de Vimalakīrti en mongol. Texte de Ergilü-a Rinčin Ms. de Leningrad. Par G. Kara. Vol. 1, 128 p. Vol. 2, 156 p. Budapest 1982.

